

REFERAT |KRS| Oppvekststyret (2007-2011) d. 25-05-2010

Møtedato Tirsdag d. 25. maj 2010 kl. 18:00

Møtested Rådhuset

Innholdsfortegnelse

Protokoll fra oppvekststyrets møte 27. april 2010.....	3
IKT og grunnopplæringen.....	10
Evalueringsav Kristiansand Ungdomsutvalg- anbefaling om videreføring.....	14
Folkehelsesatsing i aktivitetssenteret/aquarama.....	32
Høring om forsøkslæreplan i arbeidslivsfag.....	57
1. tertialrapport 2010- skoleetaten.....	62
Vedlikehold barnehager - prioriteringsliste 2010.....	71
Søknad om støtte fra oppvekststyrets disposisjonskonto - våren 2010 - skoleetaten.....	76
Tilskuddsmidler fra oppvekststyrets disposisjonskonto - 1. tildeling 2010 barnehageetaten.....	79
1. tertialrapport 2010 - barnehageetaten.....	83
Nytt finansieringssystem for ikke-kommunale barnehager i en rammestyrkt sektor & høring.....	94
Forvaltningsrevisjon - ressurstilodelingsmodell, spesialundervisning og tilpasset opplæring i Kristiar	102

Punkt 21/10: Protokoll fra oppvekststyrets møte 27. april 2010

Dato: 06.05.2010
Saksnr.: 201000335-19
Arkivkode E: 033
Saksbehandler: Kari Tønnesland

Saksgang
Oppvekststyret

Møtedato
25.05.2010

Protokoll fra oppvekststyrets møte 27. april 2010

Sammendrag:

Forslag til vedtak:

1. Oppvekststyret godkjenner protokollen fra møtet 27. april 2010

Marie Føreland
skoledirektør

Gro Holte
Stedfortreder for
barnehagedirektøren

Trykte vedlegg:
Protokollen
Utrykte vedlegg:

PROTOKOLL - Oppvekststyret

Dato: 27. april 2010
Sted: Rådhuset
Behandlede saker: 12/10 – 20/10
Møtets varighet: 18.00 – 22.10
Møteleder: Frigstad, Lillian (KRF)

Utvalgssekr: Kari E. Tønnesland

Til stede:

Lyngø, Leif Andreas (AP)
Dehghan, Maryam Zaklaki (AP)
Andersen, Sissel (FRP)
Fredheim, Helene Bjerke (FRP)
Høibo, Sissel (H)
Aligas, Faisal Haji-a (H)
Kristiansen, Steinar (KRF)
Skoge, Eirik Vagle (V)

Forfall:

Saga, Espen (H)
Bekkenes, Astrid (V)

Til stede fra administrasjonen:

Stedfortreder for skoledirektøren Steinar Harbo og leder av Pedagogisk senter Nina Skjeseth
Barnehagedirektør Nina 'G. Reinhardt, økonomisk rådgiver Kjetil Solvang, Rådgiver Are
Sætervadet og seniorrådgiver Gro Holte

Dessuten møtte:

Arne Fjermeros, Utdanningsforbundet, Solfrid Kasti, Utdanningsforbundet, Kirsti Sagen,
Fagforbundet, Bjørg Valborgland, Kirken, Lene Gundersen Peersen, Bafu, John Pedersen,
KomFug, Marlin Brekka Pedersen, Elevrepr. og Sjhed Al-Gashmany, Elevrepr.

Utdelt i møtet:

- Rapport: Prosjektgruppe barnehageetaten -Analyse og innsparingstiltak 2010

Orientert om i møtet:

- "Tidsbruksutvalget" v/ rektor Venke K. Nome, Flekkerøy skole
- "Gravid i jobb" v/prosjektleder Bjørg Elida Romedal
- Tilfredshetsundersøkelse 2010 i kommunale og private barnehager v/rådgiver Are Sætervadet
- Rapport: Prosjektgruppe barnehageetaten -Analyse og innsparingstiltak 2010 v/barnehagedirektør Nina G. Reinhardt.

Eventuelt

Valg- og honorarkomiteen ber oppvekststyret, i felleskap med skolene, om å finne løsninger som gjør at møter i skolestyrene ikke kolliderer med partienes gruppemøter.

Vedtak:

- Oppvekststyret ber administrasjonen v/skoledirektøren å oppfordre skolene til å finne løsninger.

(Enst)

Steinar Kristiansen (KrF) fremmet følgende forslag:

- Oppvekststyret ber administrasjonen fremme sak om organiseringen av arbeidet i skolestyrene. I saken skal det foreligge drøfting av styrets mandat og funksjon.

Oppvekststyret ber administrasjonen fremme forslag til innstruks for politisk valgte medlemmer i skolestyrene og man bør innkalle disse til informasjonsmøte i det vervet trer i kraft.

Saken legges fram for oppvekststyret innen utgangen av inneværende valgperiode.

(Enst)

O-12/10 Protokoll fra oppvekststyrets møte 23. mars 2010
(ark. nr. E: 033, 201000335)

Vedtak:

1. Oppvekststyret godkjenner protokollen fra møtet 23. mars 2010
(Enst)

O-13/10 Forslag til møteplan for oppvekststyret høsten 2010
(ark. nr. E: 033 &17, 200911578)

Vedtak:

1. Oppvekststyret godkjenner møteplanen for høsthalvåret 2010
(Enst)

O-14/10 Plan for kompetanseutvikling 2010-2011
(ark. nr. E: 430 A20, 201003398)

Vedtak:

1. Oppvekststyret vedtar Plan for kompetanseutvikling 2010-2011 for skoleetaten i Kristiansand
(Enst)

O-15/10 Oversendelses forslag - Svar på bystyrets oppfordring om hvordan man best mulig kan la foreldre og elever i større grad være med å evaluere utdanningsopplegg, lærere, fagområder og arbeidsmiljø på skolene
(ark. nr. E: A20, 201003509)

Oppvekststyrets innstilling:

1. Det igangsettes en prøveordning for kommunenes tiendeklassinger med evaluering av lærere og fag etter lignende modell fra Universitetet i Agder.
2. Prøveordningen evalueres etter ett år.
(6/3)
3. Det nedsettes en hurtigarbeidende gruppe som fremmer forslag til modell om hvordan elever, foreldre og skole i større grad sammen kan være med på å evaluere fagområder, undervisningsopplegg, lærere og arbeidsmiljø ved skolene i Kristiansand.
Forlaget legges fram for Oppvekststyret.
Gruppen består av to elever, en foreldre, to fra skolene og en fra administrasjonen.
(Enst)

Forslag:

Frp ved representantene Sissel Andersen og Helene B. Fredheim fremmet følgende alternative forslag til innstillingen:

- 1 " Det igangsettes en prøveordning for kommunenes tiendeklassinger med evaluering av lærere og fag etter lignende modell fra Universitetet i Agder.
- 2 Prøveordningen evalueres etter ett år."

Representanten Leif A. Lyngø (Ap) fremmet følgende forslag til pkt 3:

- 3 "Det nedsettes en hurtigarbeidende gruppe som fremmer forslag til modell om hvordan elever, foreldre og skole i større grad sammen kan være med på å

evaluere fagområder, undervisningsopplegg, lærere og arbeidsmiljø ved skolene i Kristiansand.

Forslaget legges fram for Oppvekststyret.

Gruppa består av to elever, en foreldre, to fra skolene og en fra administrasjonen

Votering:

Frp's alternative forslag til innstilling vedtatt mot 3 stemmer: Lyngø (Ap),

Dehghan (Ap) og Vagle Skoge (V)

Lyngø's forslag til pkt 3 enst vedtatt.

**O-16/10 Årsrapport for skoleetaten 2009 - orienteringssak
(ark. nr. E: 146 A20, 201003243)**

Vedtak:

1. Oppvekststyret tar saken til orientering
(Enst)

**O-17/10 Årsrapport for barnehageetaten 2009- orienteringssak
(ark. nr. E: 146 A20, 201003423)**

Vedtak:

1. Oppvekststyret tar saken til orientering
(Enst)

**O-18/10 Høring - leksehjelp 1.-4. trinn
(ark. nr. E: A20, 201002333)**

Oppvekststyrets innstilling:

1. Kristiansand kommune mener at skoleeier bør stå fritt til å benytte de 8 timene til leksehjelp på 1-7 trinn.
(Enst)

**O-19/10 Frivillighetsmelding for Kristiansand
(ark. nr. E: F08, 200802842)**

Oppvekststyrets innstilling

1. Bystyret vedtar forslag til frivillighetsmeldingen for Kristiansand datert februar 2010.
(Enst)
2. Bystyret ber rådmannen følge opp meldingens anbefalinger gjennom handlingsprogram og virksomhetsplaner
(Enst)
3. Det bør sees nærmere på hvordan barnehage og skole kan benytte seg av den ressurs som frivillig engasjement kan tilby
(Enst)

Forslag:

Representanten Lillian Frigstad (KrF) fremmet følgende forslag til nytt pkt 3 i innstillingen:

”Det bør sees nærmere på hvordan barnehage og skole kan benytte seg av den ressurs som frivillig engasjement kan tilby”

Punktvis votering:

Innstillingens pkt 1 enst vedtatt

Innstillingens pkt 2 enst vedtatt

Representanten Frigstad's forslag til nytt pkt 3 enst vedtatt.

**O-20/10 Skyss til skoletoget i sentrum 17. mai
(ark. nr. E: A20, 201003804)**

Vedtak:

1. Saken tas til etterretning
(Enst)

Punkt 22/10: IKT og grunnopplæringen

Dato: 12.05.2010
Saksnr.: 201004749-1
Arkivkode E: A20
Saksbehandler: Oddbjørn Egeland

Saksgang
Oppvekststyret

Møtedato
25.05.2010

IKT og grunnopplæringen

Sammendrag:
IKT og grunnopplæringen

Representanten Leif A. Lyngø (Ap) ba i Oppvekststyret 10.09.2009 administrasjonen om å lage en sak om hvordan IKT brukes av elevene i barne- og ungdomskolene i Kristiansand kommune, sett ut i fra at IKT er et av kommunens 5 satsingsområder

BAKGRUNN OG STATUS

Skoleetaten i Kristiansand kommune har utarbeidet en IT-strategi for skolesektoren, som tar utgangspunkt i delplanen "IKT og grunnopplæringen 2008-2012"¹ av KS sin eKommune²satsing. Grunnopplæringen skal utdanne barn og unge til et stadig mer kunnskapskrevende arbeidsliv, der digitale ferdigheter blir stadig viktigere.

Forskningsresultater som viser økt læringsutbytte med bruk av IKT, er blant annet trukket frem i St. meld. Nr. 17 (2006-2007): *Eit informasjonssamfunn for alle*³ (s. 63). Undersøkelsen E-learning Nordic 2006⁴ viser at et stort flertall av lærerne opplever en positiv effekt av IKT på både skolens og elevenes prestasjoner. Funn i PISA-undersøkelsen viser også en viss sammenheng mellom resultater i enkeltfag og hvor lenge elevene har brukt IKT. Jo lengre eleven har brukt IKT, desto bedre resultater i enkeltfag.

¹ http://ksikt-forum.no/artikler/2008/9/forord_gru/

² <http://ksikt-forum.no/temaer/ekommune>

³ <http://www.regjeringen.no/nb/dep/fad/dok/regpubl/stmeld/20062007/Report-No-17-2006---2007-to-the-Storting.html?id=441497>

⁴

http://www.opf.fi/instancedata/prime_product_julkaisu/opf/embeds/47637_eLearning_Nordic_English.pdf

Vår lokale digitale agenda tar utgangspunkt i sentrale utviklingstrekk som KS peker på. Vi har fire prioriterte satsingsområder for innføring og pedagogisk bruk av IKT i grunnopplæringen:

- *Ledelse*
- *Kompetanseutvikling*
- *Digitale læringsressurser*
- *Digital vurdering*

Gjeldende læreplan, Kunnskapsløftet, definerer bruk av digitale verktøy som en basisferdighet på lik linje med lesing, regning, skriving og sosiale ferdigheter. IKT er inkludert i læreplanenes kompetansemål i alle fag. Likevel er det grunn til å hevde at IKT-bruken i grunnopplæringen dessverre gjennomgående har vært for tilfeldig, og for avhengig av enkeltlærere. Å klare å utnytte mulighetene i teknologien til å gi elevene større læringsutbytte tar tid. Vi arbeider derfor videre med å legge til rette for en kultur med bruk av IKT i undervisningen der gode erfaringer, metoder og rutiner deles med andre skoler. For øvrig henviser vi til Skoleetatens årsrapport/kvalitetsmelding⁵ sidene 28 og 63.

HVORDAN BRUKES IKT AV ELEVENE I BARNE- OG UNGDOMSSKOLENE

Datautstyr og tilgang til Internett

Datautstyret i grunnskolen er en blanding av nye og gamle datamaskiner, samt såkalt tynne klienter som er koblet mot terminalservere. Grovt sagt er det stor utbredelse av tynne klienter i barneskolene, mens ungdomsskolene i større grad bruker bærbare pcer. De fleste bærbare pcene er utrangerte pcer fra næringslivet. På en del skoler tillates det at elever medbringer egen pc for å supplere skolens maskinpark.

Takmontert prosjektor, og ev. interaktiv tavle, har begynt å bli et vanlig syn i mange undervisningsrom. Alle skolene er koblet til bredbånd med god kapasitet. I ungdomsskolene er det gjennomført et prosjekt for å sikre stabil og fleksibel tilgang til Internett via trådløse nett/soner.

Minskole.no og skolenes hjemmesider

Læringsportalen www.minskole.no, og skolenes hjemmesider knyttet til denne, er sentrale elementer i læringsaktiviteten for elever og for kommunikasjonen med foresatte. Gjennom portalen har vi tilrettelagt for interaktiv opplæring i ulike emner innen IKT. Det er også et mål å involvere voksne med portalen gjennom publisering av fagstoff her og på skolenes hjemmesider.

Læringsplattformen

It's learning er tatt i bruk som læringsplattform for elever og lærere. Samme læringsplattform møter elevene når de slutter hos oss og begynner på videregående skole i Vest-Agder. Læringsplattformen er å regne som et digitalt klasserom der elever og lærere kan kommunisere digitalt. Læringsplattformen gir lærere god anledning til å ta i bruk et rikholdig utvalg av ressurser for undervisning, gjennomføre undersøkelser/testing, samt å følge opp den enkelte gjennom administrasjon av oppgaveinnleveringer. Etter hvert som læringsplattformen utvikler seg videre vil det være naturlig å tenke en foresattilgang der foresatte bys på en oversikt over oppgaver, progresjon og vurderinger som gjelder deres barn.

Programvare og tjenester

⁵ http://www.kristiansand.kommune.no/PageFiles/0/Årsrapport_Skole_2009_Nett.pdf

Skolene har tatt i bruk et rikt utvalg av nettbasert og lokalt installert pedagogisk programvare. Som standardverktøy brukes Microsoft Office. Grunnleggende opplæring kan blant annet tas på minskole under siden IKT for elever⁶. For multimedia anbefales gratis tilgjengelig programvare, som også kan brukes av elevene hjemme. Når det gjelder alle de ulike fagressursene som finnes, så støtter skolene seg til programvare som er gjort tilgjengelig for skolene via frikjøp el. leieavtaler. I tillegg finnes det etter hvert mange tilgjengelige sider med læringsfokus på Internett.

Et eksempel på en leieavtale er Skoleavtalen 2⁷. Gjennom denne avtalen har alle elever og ansatte tilgang til et rikt utvalg av faglige programmer i ulike fag. I tillegg har vi sikret tilgang til kompensierende programvare⁸ for alle som trenger dette. Et eksempel på dette er programvare Cd-ord, som leser opp tekst og/eller gir skrivehjelp.

Digital dannelse

Arbeidet med å gjøre elever til kritiske brukere av Internett er et viktig arbeid. Det holdes mange foredrag om temaet rundt om kring på skolene for elever og foresatte. Skoleledere og lærere forventes å holde seg oppdaterte på dette temaet, og ta de viktige samtalene med elevene og de foresatte. Nasjonale undersøkelser som *Barn og digitale medier 2010*⁹ viser elever og foresatte forventer at skolen skal være en tydelig aktør på dette området. Kommunen har også en tverretalig gruppe som jobber aktivt for å få opp kompetansen og synligheten til kommunalt ansatte på kjente problemarenaer.

Kristiansand kommune har tatt en aktiv rolle i å forsøke å ansvarliggjøre nasjonale aktører i forhold til å samle gode ressurser. Vi arbeider på eget initiativ med å utvikle en interaktiv ressurs knyttet til å ta i bruk Internett på en forsvarlig måte, som skal brukes i skolene. Arbeidet har fått økonomisk støtte fra Det Kriminalitetsforebyggende Råd, og er en del av del av regjeringens kriminalitetsforebyggende handlingsplan. For å sikre oss noe mot uønsket innhold brukes et nettfilter. Det er imidlertid en klar målsetting at dette, så langt som mulig, skal være et "usynlig" filter, som ikke forstyrrer elever og lærere i løpet av skoledagen. Det eneste filteret som er godt nok er det vi klarer å utvikle i hodet til den enkelte elev.

Forslag til vedtak:

1. Saken tas til orientering

Marie Føreland
skoledirektør

Oddbjørn Egeland
IT rådgiver

Trykte vedlegg:
Utrykte vedlegg:

⁶ <http://217.68.125.168/iktforelever/hovedmeny.html>

⁷ <http://mikrov.no/sw4863.asp>

⁸ <http://mikrov.no/sw1890.asp>

⁹

http://www.medietilsynet.no/Documents/Trygg%20bruk/Rapporter/Barn%20og%20digitale%20medier/100319_Hele_rapporten.pdf

Punkt 23/10: Evaluering av Kristiansand Ungdomsutvalg- anbefaling om videreføring

Bilag

Saksprotokoll

Saksprotokoll

Dato: 07.05.2010
Saksnr.: 201003859-1
Arkivkode E: 033
Saksbehandler: Anne Karen Aunevik

Saksgang
Kulturstyret
Oppvekststyret
Formannskapet

Møtedato
19.05.2010
25.05.2010
09.06.2010

Evaluerings av Kristiansand Ungdomsutvalg- anbefaling om videreføring

Sammendrag: Kristiansand ungdomsutvalg (KUU) ble etablert i 2007. I forbindelse med etableringen ble det vedtatt at ordningen skulle evalueres etter 3 år. I budsjettet er det avsatt kr.450.000 til sekretariat, drift og tilskuddsmidler hvert år i forsøksperioden..

Kristiansand var i 2009 med i en kartlegging av barn og unges deltakelse og innflytelse i kommunale beslutningsprosesser. Kartleggingen var finansiert av Barne- og likestillingsdepartementet, og ble gjennomført av Norsk Institutt for by og regionforskning (NIBR). Kristiansand ungdomsutvalg var et av medvirkningsorganene som ble kartlagt og analysert.

Rådmannen mener at NIBR rapporten, samt innspill fra sekretariatet, ledere og nestledere i KUU de tre årene KUU har eksistert, er tilstrekkelig som evaluering i forhold til å kunne anbefale videreføring av ungdomsutvalget etter prosjektperioden.

Opprettelse av eget innflytelsesorgan for barn og unge er anbefalt både gjennom nasjonale politiske føringer og forskere. KUU vurderes som hensiktsmessig av de ulike partene.

Rådmannen vil derfor anbefale at KUU videreføres som en permanent ordning i sin nåværende form. Rådmannen vil samtidig peke på følgende forbedringsmuligheter:

- KUU bør i enda større grad bli brukt av administrasjon og hovedutvalg som høringsinstans og konsultasjonsorgan.
- Utvalgets dialogmøter med folkevalgte bør videreutvikles og inkludere flere av hovedutvalgene.
- Nye rutiner for saksbehandling både i hovedutvalgene og i KUU.
- KUU bør tar initiativ til å oppsøke grupper av ungdom som kan være lite representert i KUU og som de ønsker å gi spesiell oppmerksomhet.
- KUU bør får en mer sentral plassering på kommunens hjemmeside.

Rådmannen foreslår følgende justeringer av mandatet (endringer skrevet i kursiv)

1. Utvalget tar selvstendige initiativ overfor politikere.
2. Utvalget fungerer som *rådgivende organ* og høringsinstans i politiske saker
3. Utvalget fordeler egne tilskuddsmidler.
4. *Utvalget kan delta i nasjonale nettverk og internasjonale prosjekter*

Rådmannen foreslår følgende endringer i valgmåte (endringer skrevet i kursiv)

- Utvalget består av en representant fra hver ungdomsskole med personlig vara. Utvalget oppnevner selv lederen
- *Når skolene velger representant og vararepresentant skal begge kjønn være representert.*
- *Inntil seks representanter kan beholde sine verv ett år ekstra når de går over på videregående.*

Vedrørende økonomi så anbefaler rådmannen at ordningen med tilskuddsmidler videreføres, men beløpet kan reduseres fra kr.300.000 til kr.200.000. Det innebærer at det må avsettes kr.350.000 årlig i budsjettet til videreføring.

I stedet for ny evaluering anbefaler rådmannen at KUU rapporterer hvert andre år til formannskapet om hvordan de vurderer:

1. Resultatoppnåelse: Hva har KUU oppnådd i forhold til mandatet?
2. Valgmåter, rekruttering og representativitet: Hvordan er ungdomsutvalget representativt for hele kommunens ungdomsbefolkning?
3. Arbeidsform: Hva er styrker og svakheter i forhold til arbeidsform?
4. Ungdomsutvalgets funksjon: Hvordan bidrar KUU i forhold til å fremme deltakelse og innflytelse?

Rapporten bør utarbeides i slutten av skoleåret. Første rapportering bør komme om 2 år, våren 2012.

Forslag til vedtak:

1. Ordningen med Kristiansand Ungdomsutvalg videreføres med de forbedrings- og endringsforslag som er beskrevet i saken.
2. Økonomiske konsekvenser innarbeides i handlingsprogrammet for 2011-2014.
3. Hvert andre år rapporterer ungdomsutvalgets til formannskapet om resultatoppnåelse, valgmåter og representativitet, arbeidsform og funksjon. Første rapportering kommer våren 2012.

Tor Sommerseth
Rådmann

Marie Føreland
Skoledirektør

Utrykt vedlegg: "De unge stemmene. Innflytelsesorgan for barn og unge i kommuner og fylker". Lillin Knudtzon og Trond Tjerbo. NIBR-rapport 2009:34

Bakgrunn for saken

Formannskapet vedtok 11.04.2007 å opprette Kristiansand ungdomsutvalg (sak nr 26/07). Vedtaket var som følger:

1. Rådmannen anbefaler opprettelse av Kristiansand Ungdomsutvalg, KUU, i en prosjektperiode på tre år, inkludert evaluering.
2. Forslag til sammensetning, mandat, arbeidsoppgaver, administrativ forankring og ressursbruk godkjennes.

Utvalget består av en representant fra hver ungdomsskole med personlig vara. Utvalget oppnevner selv lederen

Mandat til KUU utvides også å innbefatte internasjonalt arbeid.

3. Økonomiske konsekvenser innarbeides i HP 2008-2010.
4. Bruk av IKT for å fremme ungdomsdeltakelse i lokaldemokratiet utredes i tilknytning til Kristiansand Ungdomsutvalg.

KUU hadde sitt første møte 23.10.2007. Den tre-årige prosjektperioden går ut i 2010, og evalueringsarbeidet burde derfor nå igangsettes for å kunne vurdere videreføring.

Kristiansand var i 2009 med i en kartlegging av barn og unges deltakelse og innflytelse i kommunale beslutningsprosesser. Kartleggingen var finansiert av Barne- og likestillingsdepartementet, og ble gjennomført av NIBR. Hensikten med NIBR-prosjektet var å få ny og bredere kunnskap om barn og ungdoms deltakelse og innflytelse i kommunene slik dette praktiseres gjennom formaliserte medvirkningsorganer og representasjonsordninger. Disse omtales også som innflytelsesorganer. Vanlige navn for slike i kommunene er barne- og/eller ungdomsråd og barn og unges kommunestyre. NIBR baserer sine analyser på en spørreskjemaundersøkelse blant alle landets kommuner, og hvor 82% deltok. I tillegg var Kristiansand en av seks case-kommuner, og KUU var et av medvirkningsorganene som ble kartlagt og analysert.

Rådmannen mener at NIBR rapporten, samt innspill fra sekretariatet, ledere og nestledere i KUU de tre årene KUU har eksistert, er tilstrekkelig som evaluering i forhold til å kunne anbefale videreføring av ungdomsutvalget etter prosjektperioden.

Rådmannens anbefaling er basert på vurdering av følgende tema og problemstillinger:

1. Resultatoppnåelse: Hva har KUU oppnådd i forhold til mandatet?
2. Valgmåter og representativitet: Hvordan kan ungdomsutvalget være representativt for kommunens ungdom?
3. Arbeidsform: Hva er styrker og svakheter i forhold til arbeidsform?
4. Ungdomsutvalgets funksjon: Er KUU en hensiktsmessig ordning for å fremme deltakelse og innflytelse?

1. Resultatoppnåelse: Hva har KUU oppnådd i forhold til mandatet?

Formannskapet har vedtatt følgende mandat for KUU

1. Utvalget tar selvstendige initiativ overfor politikere
2. Utvalget fungerer som høringsinstans i politiske saker
3. Utvalget fordeler egne tilskuddsmidler
4. Internasjonalt arbeid

1.1. Utvalget tar selvstendige initiativ overfor politikere

Ungdommene i KUU anslår at 80% av tiden brukes til saker på eget initiativ. KUU har satt mange saker selv på dagsorden av varierende innhold, og flere har ført til endring og bidratt til at ungdom har blitt involvert i sakens videre utvikling. Eksempler på slike saker:

- *Stemmerett for 16-åringer:* Bystyret behandlet i sitt møte 10. september 2008 forslag om forsøksordning om stemmerett for 16-åringer, og vedtok å ikke søke om å bli forsøkskommune. De hadde ikke bedt KUU uttale seg i saken. KUU henvendte seg til ordføreren og ba om at saken skulle fremmes på nytt slik at de fikk gitt innspill. Dette ble avvist. KUU ønsket at Kristiansand kommune skulle be om å få bli forsøkskommune for stemmerett for 16-åringer, men denne saken har de ikke fått gjennomslag for.
- *Sørlandet 2009 :* KUU gjorde etter en idédugnad våren 2008 vedtak om at de ville at det skulle arrangeres et Dataparty/LAN for ungdom i regionen. KUU støttet arrangementet med kr.100.000 av sine tiltaksmidler. De valgte en arbeidsgruppe og samarbeidet med fritidsetaten. Et LAN med 500 deltakere over tre dager ble avholdt med stor suksess september-oktober 2009 i Gimlehallen. Fritidsetaten planlegger nytt LAN i 2010, og KUU har satt av kr.50.000 til det arrangementet.
- *Mobbing:* Utvalget er opptatt av at det skal jobbes for å forebygge og redusere mobbing. Utvalget utarbeidet en uttalelse som ble sendt til alle skoler i kommunen. Leder og nestleder sitter i en komite som deler ut en årlig pris til arbeid mot mobbing. Mobbing er et tema KUU fortsatt har på dagsorden.
- *Mopedparkering:* Flere og flere ungdommer over 16 år skaffer seg moped. Dette mener KUU er et godt alternativ til å bli kjørt av foreldre til skole, trening og fritidsaktiviteter. I Kvadraturen er det få p-plasser for MC kjøretøyer. Utvalget mener det er viktig med flere slike plasser slik at mopedene står trygt og ikke hindrer andre som ferdes i trafikken. KUU gjorde vedtak om at de ber kommunen anlegge flere parkeringsplasser for mopeder sentralt i Kvadraturen. Resultatet er at parkeringsselskapet har etterkommet henstillingen og lagt til rette for flere plasser.
- *Fysisk aktivitet og frukt i skolen:* KUU gjennomførte en spørreundersøkelse om fysisk aktivitet og fruktordningen på alle ungdomsskolene i kommunen. Hensikten var å finne ut hvordan satsingen på økt fysisk aktivitet fungerer, om det er forskjeller fra skole til skole, om elevene er fornøyde med ordningen med mer. Likedan ønsket man å finne ut hvordan ordningen med gratis frukt fungerer. KUUs representanter tok skjemaet med til eget elevråd, og elevrådet organiserer gjennomføringen av undersøkelsen. Elevrådet hadde også ansvar for å oppsummere svarene fra hele skolen slik at representanten fra KUU kunne ta resultatet med til møte i utvalget. Resultatene ble brukt til å argumentere for frukt overfor bystyret og belyse hvordan tiltaket for fysisk aktivitet virker. KUU ble med i en arbeidsgruppe nedsatt av oppvekststyret for å lage modeller for ordningen. Dette er en sak KUU fortsatt jobber aktivt med.

KUU har i tillegg tatt initiativ vedrørende kollektivtilbudet.

I følge NIBR er det å initiere saker en relativt vanlig oppgave for medvirkningsorganene. Initiering av saker skjer vanligvis på en av to måter; enten ved at medvirkningsorganet har spesiell fokus på det i forbindelse med en prosess for generering av ideer, eller ved at det kommer opp problemstillinger fra "grasrota" slik som skoler eller nærmiljø. I noen kommuner er det rutiner for å sette av god tid til at barn og/eller ungdom skal finne frem til saker som er viktige for dem å spille inn til kommunen. Dette skjer enten i lokale prosesser på skoler etter

forespørsel fra medvirkningsorganene, i egne møter i medvirkningsorganet med dette som hovedformål, eller på egne arrangement med bredere deltakelse for å nå ut til enda flere i barne- og ungdomspopulasjonen. I kommuner hvor medvirkningsorganet ikke har rutiner for å generere innspill, skjer det også i liten grad. Vårt inntrykk er at denne typen initiativ trenger egne satsinger i medvirkningsorganet for å komme frem og være en reell innflytelse. I tillegg må kommunene som mottar den type innspill fra medvirkningsorganet forplikte seg til at det skal gis en reell behandling med grundig tilbakemelding.

1.2. Utvalget fungerer som høringsinstans i politiske saker

KUU får regelmessig høringsaker fra teknisk sektor om uteområdene i sentrum. Dette er saker de er engasjert i. De har vært konsultert og involvert i en rekke saker fra ulike hovedutvalg. Eksempler på saker hvor KUU har gitt innspill:

- Normaler for utomhusanlegg (teknisk sektor)
- Revisjon av kommuneplanen (teknisk sektor)
- Forskrift for parkering og lekeplasser i Kvadraturen (teknisk sektor)
- Samferdselspakke 2 (Statens Vegvesen)
- Areal og transport i byområder (Statens vegvesen)
- Frivillighetsmeldinga (rådmannen)
- Innspill til forbedringstiltak for å bedre tilliten og troverdigheten til lokaldemokratiet i Kristiansand (formannskapskontoret)
- Kommunedelplan for idrett og friluftsliv (kultursektoren)
- Brukerutvalg for biblioteket (kultursektoren)
- Aquarama (helse – og sosialsektoren)
- Interaktiv nettside for ungdom i regi av Sosiale og forebyggende tjenester (helse – og sosialsektoren)
- Fukt og grønt i skolen – arbeidsgruppe (oppvekst)
- Skolestruktur (oppvekst)

I flere av disse sakene er KUU konsultert i innspillsfasen tidlig i saker og planer. I tillegg har de vært høringsorgan når sakene har kommet på høring. Selv om KUU har vært brukt av alle hovedutvalg, administrasjonen og Statens Vegvesen i en rekke saker, er det fortsatt mange saksområder de kunne vært involvert i.

Å være formell høringsinstans kan ha mange ulike former, fra sandpåstrøing ved at medvirkningsorganet har lest sakspapirene og gitt sin tilslutning, til reell medvirkning. Reell innflytelse som høringsinstans forutsetter god tilrettelegging. I mange av sakene som KUU har vært involvert i har det vært stor grad av tilrettelegging. For eksempel i arbeid med kommuneplanen var det en fra prosjektgruppa som orienterte i KUU om kommuneplanen og hvordan KUU kunne bidra. Utvalget etablerte en arbeidsgruppe som samarbeidet med kommunen frem til det ble arrangert et dagsseminar med KUU. De tegnet på kart og beskrev hvordan områder er i bruk, og de utarbeidet en rapport som ble presentert for både prosjektgruppa i kommunen og for bystyret. Ungdommene valgte selv rammene for arbeidet, definerte sine oppgaver og supplerte temamessig med transport og samferdsel.

Synspunkt på egen innflytelse fra representanter i KUU:

- *Formannskapet og politikerne generelt burde bruke KUU og ungdommene mye mer enn det de har gjort i år. De ville ha oss, vi ble til, men har de brukt oss?*
- *Veldig fint at Statens Vegvesen har involvert KUU i Samferdselspakke 2, og jeg ser at enda flere personer i byen også ser oss ungdommer nå, at vi ikke bare er en del av innbyggerne, men at vi også har noe vi vil si.*

I følge NIBR er det å komme inn tidlig i prosessen for å være med å legge premisser i en sak, en viktig forutsetning for reell innflytelse. Det er på dette feltet de fleste kommunene selv mener de bør bli flinkere i tiden fremover. Det er mange faktorer som kan spille inn her.

Ressurser i administrasjonen i forhold til tid til å kontakte medvirkningsorganet og involvere dem er én. En annen kan være manglende vilje og interesse, noe som kanskje springer ut av at de ikke ser den potensielle verdien i det for eget arbeid. En tredje faktor som begrenser samarbeid mellom administrasjon og medvirkningsorgan er manglende rutiner som gjør at de som jobber med en sak ikke tenker på å involvere barn og unge.

En forutsetning for at dette skal fungere godt er at medvirkningsorganet har vedvarende aktivitet gjennom året og at arbeidet i organet er tilpasset en utstrakt kontakt med administrasjonen. NIBR anbefaler å la forskjellige medlemmer i organet ha ansvar for kontakt med administrasjonen på hvert sitt saksfelt eller sektorområde, ser ut til å fungere godt. Sekretæren eller koordinatoren for medvirkningsorganet kan også ha en nøkkelrolle her med fastsatte kontaktpunkter med resten av administrasjonen hvor saker som egner seg for ungdoms medvirkning diskuteres.

I mandatet står det at KUU skal fungere som høringsinstans. I praksis brukes KUU ofte også som rådgivende organ i utarbeidelsen av saker, og det gir ofte også større muligheter for innflytelse på resultatet. Rollen som rådgivende organ bør derfor innarbeides i nytt mandat.

1.3. Utvalget fordeler egne tilskuddsmidler

Det er avsatt kr.450.000 til KUU i budsjettet. Av disse disponerer KUU kr.300.000 til tiltak de ønsker å initiere eller støtte. Av disse brukes kr 100.000 til arrangement, kr.50.000 til opplæring og nettverk og kr.150.000 fordeles etter søknad gjennom hele året. Kriteriene for fordeling er som følger:

1. Tiltak for barn og unge fra 0 – 21 år i Kristiansand kommune
2. Tiltaket må komme mange til gode
3. Tiltak i nærmiljøet prioriteres
4. Tiltaket må ha et budsjett og en plan for gjennomføring
5. Søknaden må begrunnes
6. Det må lages en rapport om bruken av pengene. Rapporten må vise hva pengene er brukt til og må sendes KUU innen 3 mndr. etter at tiltaket er ferdig.
7. 75.000,- kr deles ut om våren og 75.000,- kr deles ut om høsten. Det er ingen søknadsfrist, og tildelingene skjer fortløpende.
8. Dersom pengene til arrangementer og møtegodtgjørelse ikke blir brukt opp, brukes disse også til tildeling.

I prosjektperioden har KUU gitt over 400.000,- kr i tilskudd til 29 ulike tiltak som kommer barn og unge til gode. Det har pleid å være udisponerte tilskuddsmidler igjen ved årsslutt.

Kristiansand ble kåret til årets barne- og ungdomskommune i 2007. KUU fikk da kr.250 000 kroner som de disponerte til brygger, stupetårn og badeutstyr ved et utendørs badested.

Representanter i KUU har ulike syn på tilskuddsmidlene:

- *Pengebeløpet utvalget disponerer er i mine øyne egentlig for stort. Jeg syntes ikke utvalget skal dele ut penger på den måten de gjør idag, dette er i mine øyne ikke så viktig. Jeg vil at utvalget skal fungere som et høringsorgan for politikerne, og som et organ som tar selvstendig initiativ ovenfor dem.*
- *Jeg er veldig fornøyd med pengebeløpet vi disponerer i dag, men ønsker ikke i det hele tatt at noe av det kuttes bort. Dette for fortsatt å ha et slagkraftig KUU som kan ta avgjørelser, påvirke og fortsatt være de unge i Kristiansands beste venn.*

I følge NIBRs undersøkelse er det 82% av barne- og ungdomsrådene som fordeler egne midler til tiltak i kommunen. NIBR mener disse midlene representerer reell innflytelse, men viser samtidig til at de tiltakene de støtter i hovedsak er knyttet til fritidssektoren. Dermed gjelder den reelle innflytelsen på en svært begrenset arena. De advarer mot å la oppgaven

med å fordele midler ta for mye tid, slik at det blir mindre tid på politikkutforming og planlegging. Noen råd har derfor valgt å avgrense dette til noe de gjør en eller to ganger i året, og ikke i hvert møte. Fordelen med midlene er at de brukes til konkrete og synlige tiltak rettet mot barn og unge som de kan realisere raskt. I tillegg kan det bidra til å gjøre det mer attraktivt å delta i organet. Ved å fordele og prioritere ressurser lærer ungdommene dessuten noe om demokratiske prosesser

Rådmannen mener ordningen med tilskuddsmidler bør videreføres, men at beløpet kan reduseres fra kr.300.000 til kr.200.000.

1.4. Internasjonalt arbeid

I 2008 og 2009 har KUU hatt en aktiv rolle i forhold planlegging og gjennomføring av en stor internasjonal ungdomskonferanse i regi av UBC (Union of Baltic Cities) som ble avholdt i Kristiansand september 2009– "Bridges over the sea". KUU var vertskap og ansvarlig for programmet. Deltakelsen i UBC-konferansen var arbeidskrevende. KUU fikk mye anerkjennelse for sitt bidrag og opplevde det interessant.

Det kommer en del henvendelser om deltakelse i nye nettverk og prosjekt. Dette kan være både interessante og relevante prosjekt for KUU og ungdom å delta i. Men hovedfokus for KUU er lokale saker. Hvis KUU skal delta i internasjonale prosjekt bør det finansieres av samarbeidspartnerne, og være forankret i kommunens internasjonale strategi.

KUU har i tillegg deltatt på følgende nasjonale nettverksamlinger:

- Landstreff for ungdomsråd i Larvik våren 2008
- Ungdomskonferansen Kristiansand 2008 – vertsrolle
- Medvirkningskonferanse Karmøy høst 2009

I 2008 var KUU på studietur til Oslo. De besøkte to skoler, et ungdomsråd, Stortinget og Nobels fredssenter. Det kan gi både kompetanse og inspirasjon å møte ungdom og medvirkningsorgan fra andre kommuner. Dette er derfor en oppgave som kan tydeliggjøres i nytt mandat.

Oppsummering og anbefaling :

KUU har satt mange saker selv på dagsorden av varierende innhold, og flere har ført til endring og bidratt til at ungdom har blitt involvert i sakens videre utvikling.

KUU er blitt brukt som høringsinstans av alle sektorene. Likevel kan KUU i enda større grad bli brukt av administrasjon og hovedutvalg som høringsinstans og rådgivende organ. Mandatet bør justeres for å få fram at KUU både fungerer som rådgivende organ og høringsinstans i politiske saker.

Ordningen med tilskuddsmidler bør videreføres, men beløpet reduseres fra kr.300.000 til kr. 200.000.

Det anbefales at mandatet justeres slik at det inkluderer både deltakelse i internasjonale prosjekt og i nasjonale nettverk.

2. Valgmåter og representativitet: Hvordan kan ungdomsutvalget være representativt for kommunens ungdom?

2.2. Valgmåte

I vedtak fra formannskapet i 2007 foreslo man at utvalget skulle ha følgende sammensetning:

- 2 representanter (samt vara-) fra hver av byens ungdomsskoler
- 6 av disse representantene velges for 2 ekstra år for å ivareta den yngste aldersgruppa i videregående skole.

Ungdomsutvalget rekrutteres fra alle byens ungdomsskoler som hver stiller med en representant. Dette gir 12 representanter. Representantene til KUU velges for ett skoleår av gangen. I tillegg kan inntil seks representanter beholde sine verv i to ekstra år når de går over på videregående. Dette er gjort for å ivareta den yngste aldersgruppa på videregående, samtidig som man ikke ønsker at det holdes valg til utvalget på disse skolene. Fra skoleåret 08/09 var det fire som fortsatte til 09/10.

Kontinuitet søkes sikret ved at noen kan stille til gjenvalg fra skolen sin. Høsten 2008 var det mange som ble valgt inn om igjen fra sin ungdomsskole. Det skjedde ikke høsten 2009, så utvalget i 09/10 består av mange nye medlemmer.

Representantene i KUU utgår fra elevrådet ved sin skole, men det trenger ikke være lederen som stiller selv om det vanligvis er utfallet. Det velges også en vara fra hver skole, og både representant og vara stiller på de to første møtene når nytt utvalg etableres på høsten.

I rådet velges det en leder og en nestleder. Oversikt over ledere i prosjektperioden:

- 2007/2008: Leder Vegard Launes, nestleder Jannike Arnesen
- 2008/2009: Leder Jannike Arnesen, nestleder Jacob Emil Tønnessen
- 2009/2010: Leder Arne Bendik Rekve, nestleder Caroline Tram Nguyen

Synspunkter fra representanter i KUU:

- *Jeg syns også at det er en god ordning med at de som vil, kan ønske om å sitte et år til når KUU året nærmer seg mot slutten, og samholdet har vært utrolig bra, spesielt etter at vi hadde "Bridges over the sea" som gjorde at flere av medlemmene i KUU ble bedre kjent. Ellers er sammensetningen fin.*
- *Jeg mener valgordningen vi har per dags dato er god da det legger til rette for kontinuitet og et ungdomsutvalg med erfaringsgrunnlag blandet med "ferskingene".*
- *De som velges inn i KUU går på ungdomsskolen, men vi bør kanskje oppfordre folk også i 9.klasse til å stille til valg som KUU-representant i den hensikt å skape den kontinuiteten som er så viktig. Det skal alltid være valg, enten internt i Elevrådet eller aller helst på hele skolen slik at KUU også blir kjent for alle elevene rundt på skolene. Mitt første kjennskap med KUU kom f.eks. med at jeg tilfeldig ble spurt. Slik skal og bør det ikke være. Alle på ungdomsskolen skal være involvert og alltid ha noe å si i slike prosesser. Personen som sitter i Utvalget skal aldri representere bare seg selv, men hele skolen sin. Det er her viktig med nær kontakt med elevrådene på skolene (jfr. Elevrådskonferansen vi nå har på planleggingstadiet)*

Valgmåten bidrar til å sikre geografisk spredning og kontinuitet, og deltakelse fra ungdom i aldersgruppen 13-16 år. Valgmåten bidrar imidlertid ikke til å sikre kjønnsbalanse. Det anbefales derfor å legge inn i vedtektene at når elevrådene skal velge en representant og en vara, så skal det være en av hvert kjønn.

Ordningen med at inntil seks representanter kan beholde sine verv i to ekstra år når de går på videregående skole har fungert bra i forhold til å sikre representasjon fra ungdom i den aldersgruppen. Samtidig kan det bli stort aldersspenn mellom de yngste og de eldste i rådet, samt at de eldste ikke vil ha den samme forankringen i et skolemiljø som tidligere. Det anbefales derfor at man reduserer virkeperioden til ett ekstra år i stedet for to for de som går ut av ungdomskolen.

2.2. Representativitet

KUU er kun for ungdom, og ikke for barn under 13 år. NIBR viser til at de aller fleste råd for barn eller unge i realiteten er ungdomsråd for aldersgruppen 13 – 18 år. Ungdom de snakket med hadde liten tro på å utvide konseptet til å også inkludere barn i barneskolealder. De mente barn under 13 år ikke vil kunne forstå sakene og bidra i dem, og at de også ville synes arbeidet er kjedelig. Særlig gjaldt dette utvalgets rolle som høringsorgan som skulle ta stilling til ordinære politiske saker i kommunen.

Også politikere og administrasjon i kommunene hadde en lunken holdning til å utvide den representasjonsordningen de har i dag med noe for barn under 12 år. Særlig ble det trukket frem at medvirkning fra denne aldersgruppen er mer meningsfull på et mer lokalt nivå knyttet til konkrete forslag om endringer i nærmiljøet. Medvirkningstiltak for barn på enkeltsaker, som for eksempel barnetråkk i tilknytning til reguleringsplanarbeid, ble sett som viktig og verdifullt. I Kristiansand har vi en rekke ordninger som skal bidra til at yngre barn deltar i planprosesser, som barn – og unges representant, medvirkningskonsulent og aktivt elevrådsarbeid. Dette står nærmere omtalt i pkt 4.3.

Noen vil kanskje hevde at KUU representerer de mest taleføre og ressurssterke ungdommene, og at de vanskelig kan representere ungdom som "ikke har stemme".

NIBR sier at manglende representativitet i forhold til hele ungdomspopulasjonen er gjennomgående i alle medvirkningsorganene, og at det i noen grad er erkjent. Samtidig sees det ikke på som et vesentlig problem som man ønsker å gjøre noe med fra kommunenes side. Politikerne er fornøyd selv om ungdommene ikke er helt representative og selv om valgene er resultat av hva som er praktisk mulig. Det samme er representantene selv. Det er særlig skeptikerne i forhold til medvirkningsorganene som har målbåret at grupper av ungdom ikke kommer til orde gjennom ordningen. En løsning kan være å legge til rette for medvirkning på hver av de "lokale" arenaene som ungdom har.

BLD foreslår de at det i tillegg til representative organer (som ungdomsråd) etableres åpne og mer uformelle fora som for eksempel dialogkonferanser, kontaktmøter, drøftingsmøter og ungdomspanel. For det andre foreslår de at utekontakt og oppsøkende virksomhet gis spesielle posisjoner som positive lytteposter og talerør for ungdomsgrupper med særskilte livserfaringer og behov.

Oppsummering og anbefaling :

Valgmåten bidrar til å sikre geografisk spredning og kontinuitet, og deltakelse fra ungdom i aldersgruppen 13-16 år. For å bidra til å sikre kjønnsbalanse bør elevrådene velge en av hvert kjønn når de velger en representant og en vara.

Ordningen med at inntil seks representanter kan beholde sine verv i to ekstra år når de går på videregående bør endres til å at de kan beholde vervene i kun ett ekstra år.

De som ikke omfattes av ordningen er barn under 13 år. Medvirkning fra denne aldersgruppa ivaretas på andre måter.

Det kan tenkes at KUU ikke representerer hele bredden i forhold til ulike ungdomsmiljø og

ungdomsgrupper. Det anbefales at KUU tar initiativ til å oppsøke grupper av ungdom som kan være lite representert i KUU og som de ønsker å gi spesiell oppmerksomhet.

3. Arbeidsform: Hva er styrker og svakheter i forhold til arbeidsform?

I vedtak fra formannskapet i 2007 foreslo man følgende arbeidsform:

1. Egne utvalgsmøter
2. Dialogmøter med folkevalgte
3. Representasjon i politiske utvalg
4. Nettmøter
5. Sekretariatsfunksjonen og veilederfunksjonen for KUU er lagt til skoledirektøren v/ Pedagogisk senter.

3.1. Utvalgsmøtene

I saksframstillingen fra da KUU ble etablert ble det foreslått at utvalgsmøtene skulle brukes til intern debatt og rådslagning, og at hensikten skulle være intern konsolidering, drøfting og forberedelse av aktuelle politiske saker.

Oversikt over møteaktivitet i KUU viser følgende

- 2007/2008: 9 møter, behandlet 49 saker
- 2008/2009: 11 møter, behandlet 70 saker
- 2009/2010: Hittil pr. 12.mai 10 møter, behandlet 48 saker

Vanlig praksis er at leder og utvalgets sekretær planlegger møtene sammen. Lederen har ansvar for å lede møtene. Leder og nestleder har et særskilt ansvar for å følge opp saker som KUU tar initiativ til.

KUU setter ned arbeidsgrupper, evt. enkeltpersoner, som jobber med de aktuelle sakene mellom møtene. Disse setter seg nærmere inn i sakene og utarbeider forslag til videre behandling i utvalget.

Møteinnkalling og sakspapirer sendes direkte til hver representant på e-post en uke før møtet. Det sendes også sms om at møteinnkalling er sendt, og samme dag som møtet holdes sendes det påminning på sms. Møteinnkallinger og referat legges ut på kommunens nettside under politiske utvalg: <http://www.kristiansand.kommune.no/Politikk/Politiske-utvalg/Kristiansand-Ungdomsutvalg/>

Når KUU har saker til høring går sekretæren gjennom sakene med leder på forhånd. Leder orienterer om saken til resten av utvalget. Noen ganger kommer noen fra administrasjonen for å presentere saken.

Siden representantene velges for ett år av gangen av elevrådene tar det alltid litt tid tidlig hver høst før valgene er avholdt og det nye KUU kommer skikkelig i gang.

Deltakerne i KUU får møtegodtgjøring. Dette dekkes gjennom de budsjettmidlene som er avsatt til KUU.

Det er vanskelig å finne et godt tidspunkt for møtene i utvalget. Ungdommene ønsker ikke å gå glipp av undervisningen selv om de får godkjent fri til både møter, studietur og planlegging som "samfunnsnyttig arbeid". Tid til utvalget kommer også i konflikt med tid til trening og andre fritidsaktiviteter. Det første året ble møtene holdt kl.14, og året etter kl.16. Å starte kl.16 var problematisk fordi mange av medlemmene deltar på ulike aktiviteter om ettermiddagen. Dette året er man tilbake til kl.14. Møtene varer vanligvis i ca to timer.

Synspunkter fra representanter i KUU:

- *Jeg synes KUU fungerer godt som det er nå, men det eneste som burde gjøres noe med er at man burde kunne kaste ut medlemmer som ikke møter.*
- *Som sagt, er dette med sammensetning noe å vurdere. Jeg har ved flere anledninger følt at det har blitt en slags fireveis monolog under møtene. Er dette fordi representantene valgt fra skolene ikke er motivert for arbeidet KUU driver med? Ikke engasjerte nok? Ikke flinke nok? Hvis det skulle være noe annet, så skulle jeg gjerne ønske at medlemmene som var i KUU turte å snakke mer og være litt mer aktive i diskusjoner.*

3.2. Dialogmøter med folkevalgte

I saksframstillingen fra da KUU ble etablert ble det foreslått at KUU skulle ha dialogmøter med folkevalgte. Hensikten var å gi ungdom mulighet til både spontane og gjennomtenkte ytringer, og de folkevalgte skulle få luften sine saker hos en motivert og representativ ungdomsgruppe.

KUU har presentert seg i formannskapet hvert år, en gang i bystyret og en gang i oppvekststyret. I tillegg ble formannskapet invitert til å delta på et ordinært møte i KUU.

Både KUUs medlemmer og de folkevalgte har meldt tilbake at dette har vært nyttige og inspirerende møter som bør fortsette.

3.3. Representasjon i politiske utvalg

KUU har representanter med talerett i oppvekststyret og kulturstyret. Hensikten er å sikre kontinuerlig kontakt mellom de unge og politikerne.

KUU velger blant sine medlemmer seks representanter til kulturstyret og oppvekststyret. Tre representanter ruller på å møte i hvert av utvalgene, og det stiller alltid to ungdommer i møtene. Disse har talerett men ikke forslagsrett. Sekretærene for disse utvalgene har ansvaret for kontakt med ungdommene og sende skriftlig innkalling. Sakene i de to styrene handler vanligvis om økonomi, men en sjelden gang er det andre typer saker der ungdommenes perspektiv trengs. Det bør vurderes om utvalgene kan etterstrebe å sette opp de sakene hvor ungdom vil komme med innspill tidligst mulig i møtet.

I følge NIBR stiller ungdommene spørsmål med om det hadde vært en bedre løsning om de sakene som er aktuelle å høre ungdoms syn på ble sendt til KUU først og så kunne ungdomsrepresentantene komme i møtene og presentere resultatet av KUUs behandling. De mener at representasjon i politiske utvalg er mest vellykket når vedkommende får diskutert saken med andre i medvirkningsorganet i forkant av møtet i komiteen. Det er imidlertid ikke alltid lett å få til rent praktisk at KUU har møter i tidspunktet mellom utsending av saker og hovedutvalgsmøtene.

3.4. Nettmøter

I formannskapssaken fra 2007 ble det vedtatt at bruk av IKT for å fremme ungdoms deltakelse i lokaldemokratiet skulle utredes i tilknytning til KUU.

Dette vedtaket er i noen grad fulgt opp gjennom utredning om "Virtuelt Rådhus" hvor KUU har vært konsultert, men det har i liten grad blitt fulgt opp i praksis.

KUU har nylig etablert egen side på Facebook og har egen blogg:

<http://kristiansandsungdomsutvalg.blogg.no/>

Dette er relativt nytt, og det er for tidlig å si hvordan tiltaket virker i forhold til å få inn saker og økt engasjement blant ungdom generelt.

I følge NIBR ser det ut som kommunene har langt igjen på bruk av egen internettside, og representantene har i all hovedsak dårlige informasjonskanaler tilbake til resten av ungdomsgruppa.

KUU har egen side på kommunens oversikt over politiske utvalg:

<http://www.kristiansand.kommune.no/Politikk/Politiske-utvalg/Kristiansand-Ungdomsutvalg/>.

For å bli enda mer synlige ønsker KUU en mer sentral plassering på kommunens hjemmeside.

3.5. Sekretariat

Sekretariatsfunksjonen og veilederfunksjonen for KUU er lagt til skoledirektøren v/ Pedagogisk senter. Det er beregnet en 20 % stilling knyttet til oppgaven som sekretær for KUU, og i praksis er det avsatt en hel dag i uka til arbeidet. Av de kr.450.000 som er avsatt i budsjettet til KUU, brukes ca 150.000 til sekretariat og administrative utgifter.

Ved hvert nytt skoleår organiserer sekretæren oppstart av ungdomsutvalgets virksomhet ved å etterlyse at det holdes valg og stilles representant fra hver skole. Sekretæren har ansvar for å sette opp møtetider, kalle inn til møter og skrive protokoller/referater. Når KUU har saker til høring går sekretæren gjennom sakene med leder på forhånd. Sekretæren veileder utvalget i forhold til kommunens saksgang, politisk arbeid, presentasjoner, å skrive innlegg med mer. Saksbehandling av søknader tar en del av sekretariatets tid.

Sitat fra medlem i KUU:

- *Det er ingen tvil om at en sekretær er vanvittig viktig. En sekretær med god innsikt i det politiske og organisatoriske i kommunen er en stor fordel.*

NIBR sier i sin rapport at organisering og forankring i kommunen er viktig for å få til et velfungerende medvirkningsorgan. Det vil minimum måtte innebære ressurser i form av tid fra minst en ansatt i kommunen. Medvirkningsorganenes "sekretærer" har en nøkkelrolle, og uten denne funksjonen ser det ikke ut til å være mulig å opprettholde et medvirkningsorgan for barn og ungdom. For å gjøre arbeidet meningsfullt og levende for ungdommen ser det også ut til at konkret opplæring og å la ungdommene selv få ansvar, er gode strategier.

Sekretariatsfunksjonen for KUU bør fortsatt være minimum 20%. Aktivitetsnivået avhenger av ressurser avsatt til administrativ støtte. Hvis det er ønskelig med økt aktivitetsnivå og større grad av opplæring og bistand, bør stillingen økes. Det synes ikke å være økonomiske rammer for det nå.

Det vurderes som en fordel at sekretariatet er fortsatt organisert ved pedagogisk senter. Det forenkler samarbeid med andre som jobber med medvirkning for barn og unge, og gjør det enklere å bygge og å bruke eksisterende nettverk med skoler og elevråd.

Oppsummering og anbefaling:

Utvalget har hatt et høyt aktivitetsnivå. Utvalgsmøter fungerer tilfredsstillende og kan videreføres i nåværende form.

Utvalgets dialogmøter med folkevalgte har vært vellykket, og kan med fordel videreutvikles og gjerne inkludere flere av hovedutvalgene.

Representasjon i politiske utvalg fungerer tilfredsstillende, men det bør vurderes om det skal lages nye rutiner for saksbehandling både i hovedutvalgene og i KUU.

Bruk av digitale medier er relativt nytt og under utprøving. Det anbefales at KUU får mer sentral plassering på kommunens hjemmeside.

Sekretariatsfunksjonen fungerer bra og bør videreføres som i dag.

4. Ungdomsutvalgets funksjon: Er KUU en hensiktsmessig ordning for å fremme deltakelse og innflytelse?

4.1. Politikernes, administrasjon og ungdommens syn i NIBRs kartlegging

I følge NIBR er politikerne i casekommunene positive til å ha et medvirkningsorgan, og de mener ungdommene er konstruktive og ser etter løsninger. Ungdom bidrar med andre vinklinger og øker de voksnes kunnskapsgrunnlag slik at beslutningsgrunnlaget også blir bedre. Politikerne mener også at medvirkningsorganene gir både demokratisk sosialisering og større tilknytning til lokalsamfunnet. Når KUU har hatt dialogmøte med formannskapet har de fått svært positive tilbakemeldinger og signaler om at dette er et viktig organ for kommunen.

I NIBRs undersøkelse fant de at administrasjonens holdninger varierer. Mange er imponert, og de aller fleste mener i prinsippet at deltakelse er viktig ut fra et demokratiresonnement. Flere hadde erfart at medvirkningen gjorde sakene de jobbet med bedre belyst. Samtidig er en del skeptiske til om de får nok igjen for å bruke tid på å involvere ungdom, og noen er kritiske til om ungdommen som involveres er representativ. I hovedsak vil de med mer erfaring fra samarbeid være mer positive til organet. Det er sektorvise forskjeller, og særlig i sektorene som har ansvar for fysisk planlegging har de positive erfaringer med medvirkning generelt. I skolesektoren er de positivt innstilt til skolen som rekrutterende arena og medvirkningsarbeide som konsept. Det er lite empiri fra helsesektoren, noe som indikerer at medvirkningsorganene i liten grad trekkes inn her. I oppvekst og kultursektoren er det svært delte syn på medvirkningsorganene.

I følge NIBR opplever ungdommene at de møtes med respekt og at de blir hørt. De opplever at de har innflytelse gjennom å få bidra med sine standpunkt selv om de ikke alltid får gjennomslag for sitt syn.

4.2. Nasjonale føringer og forskning

Det er bred enighet i ulike deler av forvaltningen i Norge om at barn og unge bør medvirke på ulike arenaer. Dette har blant annet bakgrunn i at man mener tilbud til denne gruppen kan bli bedre hvis de blir hørt, og at de kan ha en innsikt som voksne ikke har. Det har vært en holdningsendring fra å se på barn og unge som uferdige voksne til å se på dem som mennesker med erfaringer og innsikt det er verdt å lytte til.

I Kommunal- og regionaldepartementets St.meld. nr. 33 (2007-2008) "Eit sterkt lokaldemokrati", er unge i lokaldemokratiet viet spesiell oppmerksomhet. Det heter blant annet at:

Inkludering av barn og unge i lokaldemokratiet medverkar til å styrkja det. Synspunkt frå barn og ungdom kan gjera at politikarane tek avgjerder på eit breiare grunnlag enn dei elles ville ha gjort. Deltaking i lokale plan- og avgjerdsprosessar, i ungdomsråd og liknande organ har ført til større politisk engasjement og interesse for lokaldemokratiet mellom ungdom

Medvirkning fra barn og ungdom verdsettes positivt i de ulike sektordepartementene slik at signalene til kommunene fra statlig nivå på dette temaet er gjennomgående og konsistente. Det er like fullt en bred politisk enighet om at kommunene skal stå fritt til å velge om de skal ha en representasjonsordning for barn og unge og hvordan de eventuelt skal organisere denne.

Miljøverndepartementet og Kommunal- og regionaldepartementet har ansvar for plan- og bygningslovgivningen, hvor det er presisert at barn og unges interesser skal ivaretas i planprosessene. Med ny lov fra 2008, forsterkes kommunens ansvar for medvirkning fra befolkningen generelt og fra barn og unge spesielt. I henhold til lovens § 5-1. skal enhver som fremmer planforslag legge til rette for medvirkning enten dette er private eller kommunale planer. Kommunen har et særlig ansvar for å sikre aktiv medvirkning fra grupper som krever spesiell tilrettelegging, herunder barn og unge. Det understrekes også at det er viktig at barn og unge blir trukket med tidlig i planprosessen for å sikre reell medvirkning fordi erfaringene viser at det er vanskeligere å bli hørt og tatt hensyn til dersom ens synspunkter fremmes sent i planprosessen.

Kunnskapsdepartementet legger til rette for brukermedvirkning blant annet gjennom opplæringsloven som forankrer elevenes deltakelse i elevråd, samarbeidsutvalg og skolemiljøutvalg. Elevrådene er en første deltakelses- og innflytelseserfaring for mange.

82% av kommunene i NIBRs undersøkelsen har innflytelsesorgan per i dag. I tillegg er det 5% som har hatt det tidligere, men hvor organet enten er nedlagt eller inaktivt/sovende. 18% av kommunene i undersøkelsen har ikke medvirkningsorgan for barn og unge. De fleste av disse er småkommuner med færre enn 5000 innbyggere - 50 av 62 kommuner. De resterende 12 har mellom 5000 og 20 000 innbyggere. En del av kommunene som ikke har medvirkningsorgan involverer barn og unge på annet vis.

Det er en del systematiske forskjeller mellom organene som heter barne- og ungdomsråd, og organene som heter barn og unges kommunestyre eller bystyre. De fleste barne- og ungdomsråd er i realiteten ungdomsråd – medlemmene er i alderen 14 – 18 år. Rådene har møter 8-10 ganger i året, og har i snitt 9 medlemmer. Barn og unges kommunestyre avholdes vanligvis en gang i året. Deltakerne er i aldersgruppen 11 til 18 år, og det kan være svært mange på et møte. 80% av styrene har mer enn 14 representanter, og 50% har 20 eller flere.

Deltagelse i ungdomsråd eller ungdommens kommunestyre er en av flere mulige kanaler for politisk innflytelse. Ungdoms kanaler for demokratisk påvirkning kan beskrives som følger:

1. Partikanalen: Ungdom kan melde seg inn i ungdomspolitiske partier og engasjere seg politisk der. Påvirkningen skjer da i hovedsak gjennom moderpartiet.
2. Den korporative kanal: Ungdom kan også søke å påvirke samfunnet gjennom interessepolitiske ungdomsorganisasjoner som for eksempel Natur og Ungdom, Røde Kors eller Palestina-komitéen.
3. Aksjonskanalen: De kan mobiliseres i enkeltsaker, gå i demonstrasjonstog, skrive under på underskriftskampanjer eller lignende.
4. Forvaltningens brukerkanal: Ungdomsråd og ungdommens kommunestyre er eksempler på dette. Kanalen har vokst frem siden midten av 1900-tallet samtidig med en mer omfattende velferdsstat og byråkratisk autonomi, og hensikten med kanalen er blant annet å styrke beslutningsgrunnlaget for politikere og forvaltningen.

NIBR viser til at unge voksne i alderen 18 - 25 år er underrepresentert som folkevalgte. Et fellestrekk i deres casekommuner er at medvirkningsorganet sees som et supplement til de ordinære politiske kanalene for en gruppe som ikke kan delta gjennom disse. Når man er stemmeberettiget forventes det at man bruker de andre kanalene som finnes for resten av befolkningen.

Samfunnsvitenskapelig forskning på deltakelse generelt gir et ufullstendig bilde av i hvilken grad politisk deltakelse er kumulativ (dvs. samme person er aktiv på flere ulike arenaer) eller spesialisert (dvs. man deltar på en politisk arena men ikke på en annen). For ungdomsbefolkningen er ikke bildet noe klarere, og det finnes ingen kvantitativ forskning på dette. Kvalitativt materiale indikerer at ungdommer som har erfaring fra ungdomsråd også er/blir mer aktive på andre politiske arenaer.

Ungdomsråd skiller seg fra eldreråd, innvandrerråd og råd for funksjonshemmede ved at det ikke er et supplement til grupper som alt har en politisk stemme, men at det er et supplement til en gruppe som ikke har en politisk stemme. I den politiske behandlingen av St.meld. nr. 33 (2007-2008) *Eit sterkt lokaldemokrati*, var det ingen som målbar at ungdomsråd eller tilsvarende representasjonsordning bør bli lovfestet på linje med eldreråd og råd for funksjonshemmede. Både regjeringen og et flertall i kommunal- og forvaltningskomiteen trakk imidlertid frem som positivt at et stort flertall av kommunene faktisk har barne- og/eller ungdomsråd og/eller kommunestyre for barn og ungdom.

NIBR oppsummerer i sin rapport fem hovedbegrunnelser for barn og ungdoms medvirkning:

1. Etisk imperativ – menneskerettigheter – av prinsipp
2. Kollektiv brukermedvirkning gir bedre tjenester
3. Større innsikt gir bedre beslutninger
4. Demokratisk sosialisering
5. Sosiale og sosialpolitiske begrunnelser

4.3. Andre medvirkningsordninger i Kristiansand

Kristiansand har en **medvirkningskonsulent** med ansvar for å gjennomføre medvirkningsprosesser som gir barn og unge mulighet til å delta aktivt med innspill når kommunen planlegger. Stillingen er organisert hos skoledirektøren v/ pedagogisk senter, samme sted som sekretær for KUU. Mye av arbeidet er knyttet til fysisk planlegging. De ulike sektorene i kommunen kontakter denne medvirkningsansvarlige når de skal legge til rette for at de unge innbyggernes stemmer kan bli synlig i planarbeidet. Arbeidet foregår vanligvis på bydelsnivå, så heller enn KUU er det lokale elevråd, skoler og barnehager som blir koblet inn i arbeidet. Det er også raskere å koble på disse aktørene enn KUU, slik at KUU blir mest aktuelt å bruke i de langvarige prosessene. Konsulenten har også brukt utvalget til å gi innspill på de tekstlige delene i sine arbeider.

Barn og unges representant etter den nye plan og bygningsloven har en 70%stilling. Stillingen er organisert i kultursektoren. Representanten møter i byutviklingsstyret, gjennomgår sakslister og går inn i alle saker som angår barn og unge. Representanten deltar i de ukentlige møtene i tre tverrsektorielle samarbeidsgrupper for vest, øst og sentrum. I Kristiansand er det tidligere gjort et omfattende kartleggingsarbeid med barnetråkkregistreringer, og kartfesting av grønne lunger, badeplasser, hjerteplasser og skolenes bruk av arealene. Dette bruker barnerepresentanten mye i sitt arbeid i dag. KUU har gjort et vedtak på at de ønsker et nærmere samarbeid med barn og unges representant.

Elevrådsarbeid. Siden 1995 har det vært en fast ordning med skolering av elevråd i regi av Pedagogisk senter. Kommunen har etter hvert ansatt en veileder ved Pedagogisk senter som jobber med å strukturere og koordinere arbeidet knyttet til medvirkning og demokratiforståelse. Alle elevråd i kommunen skoles ved oppstart av et nytt skoleår. Skoleringen fokuserer på betydningen av å ha et elevråd som fungerer og hvordan man kan få dette til. Det er laget et eget kursmaterieell til bruk for samlingen. Elevrådskontaktene samarbeider om gjennomføringen. Kurset fører elevrådene frem til en egen plan for elevrådsarbeidet inneværende skoleår. Elevrådskontaktene innkalles til samling minst en gang pr år. Dette gjøres for å holde interesse og oppmerksomhet på elevrådsarbeidet i

kommunen og for å gi informasjon, skape et nettverk, utveksle tips og erfaringer mellom skolene.

Elevrådene er høringsinstans i plansaker som angår deres nærområde. Det har kommunen vedtatt i egne retningslinjer. Elevrådene blir involvert i saker som angår barn og unges oppvekstvilkår. Kommunens bevisste satsing på elevrådsarbeid, har gitt elevrådene økt status og betydning. Gjennom satsing på elevråd og elevrådsarbeid har Kristiansand kommune opparbeidet gode rutiner for dette arbeidet. Ved å holde fast på rutinene og stadig utvikle disse, er det oppnådd gode resultater. Bevisst satsing har gjort at elevene og elevrådene i kommunen er aktive, tar initiativ på egen skole, i nærmiljøet og overfor kommunen.

4.4. Er ungdomsutvalget en hensiktsmessig ordning i Kristiansand?

Representanter fra KUU sier selv:

- *Jeg er opptatt av at ungdom skal være synlige i Kristiansand, og gjennom KUU kan de være med å påvirke og prøve å nå frem til politikerne med sine meninger om Kristiansand og deres ønsker. Det er ikke bare de voksne som bor i byen, og ikke alltid de voksne som vet alt eller vet best. Ungdommene har et synspunkt de også, og det er viktig å få frem stemmene til ungdommene i byen.*
- *Fordi dette gir ungdom en unik demokrati-forståelse. Det er viktig å ha et uavhengig organ politikerne kan lytte til.*
- *Hvorfor et effektivt ungdomsutvalg er viktig, er åpenbart fordi en så stor samfunnsgruppe som ungdommen bør ha uttalelsesrett og påvirkningskraft i offentlige prosesser og avgjørelser. I tillegg er vårt ungdomsutvalg partipolitisk uavhengig, noe som gir politikerne en slags kontakt med vanlige ungdommer. Dette henger litt sammen med valg av representanter. Ved å ta inn en representant fra hver skole kommer alle stemmer med, ikke bare superengasjerte stemmer.*
- *Jeg synes det har fungert kjempe bra i KUU, både med penger og selve utvalget. KUU burde og SKAL bli mer synlige i Kristiansand for at ungdom i Kristiansand skal få fremmet sine meninger og bli sett!*
- *Et fortsatt ungdomsutvalg er viktig for muligheten det gir for at en stor gruppe menneske skal ha et organ hvor de har muligheten til å fremme sine synspunkter. Det er alltid viktig å på en måte være en gruppe for rett og slett å bli hørt. På lik linje med eldrerådet og rådet for funksjonshemmede.*

Et overordnet mål for kommunen i den kommende kommuneplanen og kommunens kommunikasjonsstrategi er at innbyggerne deltar aktivt i lokalsamfunnet. En sentral strategi for å nå dette målet er at kommunen stimulerer barn og unges evne til demokratiforståelse og medvirkning. En annen strategi er at kommunen skal gjennomføre planprosesser som fremmer deltakelse, engasjement, ideer og synspunkter blant innbyggere og ulike interessegrupper. KUU er et av flere tiltak som bidrar til dette.

KUU ble etablert som en prøveordning, og denne evalueringen skulle gi svar på om dette bør etableres som en permanent ordning. Ut fra anbefalinger i NIBR rapporten bør kommunen fortsatt ha et eget innflytelsesorgan for ungdom. KUU har fungert relativt bra i sin nåværende form, og det vurderes derfor ikke som aktuelt å erstatte det for eksempel med barn- og unges bystyre. Rådmannen vil derfor anbefale at ordningen videreføres som en permanent ordning i sin nåværende form. Samtidig bør de forbedringsmuligheter og endringsforslag som er kommet fram i denne saken innarbeides i det videre arbeid.

Det vurderes ikke som hensiktsmessig å gjennomføre en ny evaluering av KUU. Men det vil antagelig være nyttig at utvalget årlig gjennomgår egen fungering og praksis i forhold til de samme punktene som er gjennomgått i denne saken. På den måten kan de justere kursen,

og vurdere fortløpende om noe bør endres. Hvert andre år bør denne gjennomgangen presenteres for formannskapet i form av en rapport.

Oppsummering og anbefaling:

Opprettelse av eget innflytelsesorgan for barn og unge er anbefalt både gjennom nasjonale politiske føringer og forskere. KUU vurderes som hensiktsmessig av de ulike partene. KUU bør videreføres som en permanent ordning i sin nåværende form. KUU har samtidig følgende forbedringsmuligheter:

- KUU bør i enda større grad bli brukt av administrasjon og hovedutvalg som høringsinstans og konsultasjonsorgan.
- Utvalgets dialogmøter med folkevalgte videreutvikles og inkludere flere av hovedutvalgene.
- Nye rutiner for saksbehandling både i hovedutvalgene og i KUU.
- KUU bør tar initiativ til å oppsøke grupper av ungdom som kan være lite representert i KUU og som de ønsker å gi spesiell oppmerksomhet.
- KUU bør få en mer sentral plassering på kommunens hjemmeside.

Forslag til nytt mandat (endringer skrevet i kursiv)

1. Utvalget tar selvstendige initiativ overfor politikere.
2. Utvalget fungerer som *rådgivende organ* og høringsinstans i politiske saker.
3. Utvalget fordeler egne tilskuddsmidler.
4. *Utvalget kan delta i nasjonale nettverk og internasjonale prosjekt.*

Forslag til endring av valgmåte (endringer skrevet i kursiv)

- Utvalget består av en representant fra hver ungdomsskole med personlig vara. Utvalget oppnevner selv lederen
- *Når skolene velger representant og personlig vara skal begge kjønn være representert.*
- *Inntil seks representanter kan beholde sine verv ett år ekstra når de går over på videregående.*

Vedrørende økonomi så bør ordningen med tilskuddsmidler videreføres, men beløpet kan reduseres fra kr.300.000 til kr. 200.000. Det innebærer at det må avsettes kr.350.000 årlig i budsjettet til videreføring.

KUU bør rapportere hvert andre år til formannskapet om hvordan de vurderer:

1. Resultatoppnåelse: Hva har KUU oppnådd i forhold til mandatet?
2. Valgmåter, rekruttering og representativitet: Hvordan er ungdomsutvalget representativt for hele kommunens ungdomsbefolkning?
3. Arbeidsform: Hva er styrker og svakheter i forhold til arbeidsform?
4. Ungdomsutvalgets funksjon: Hvordan bidrar KUU i forhold til å fremme deltakelse og innflytelse?

Rapporten bør utarbeides i slutten av skoleåret. Første rapportering bør komme våren 2012

Punkt 24/10: Folkehelsesatsing i aktivitetssenteret/aquarama

Bilag

Saksprotokoll

Saksprotokoll

Saksprotokoll

Dato: 25.03.10
Saksnr.: 200601078-93
Arkivkode O: PROS: MARINETOMTA

Saksbehandler: Sigurd Paulsen

Saksgang

Helse- og sosialstyret
Kulturstyret
Oppvekststyret
Formannskapet

Møtedato

11.05.2010
19.05.2010
25.05.2010
26.05.2010

FOLKEHELSESATSING I AKTIVITETSSENTERET/AQUARAMA

Sammendrag:

Det er i det videre arbeidet med forprosjektet til Aquarama, behov for en avklaring av arealbehov i Aquarama, spesielt knyttet til frisklivssenter og lavterskelaktivitetene.

Folkehelsetilbudet i Aquarama har fokus på lavterskelaktivitet og tilbyr en rekke forebyggende tiltak og tjenester for både skolebarn, ungdom, voksne og eldre. Økt tilgang til svømmehall, gymnastikk- og aktivitetsarealer gir muligheten for økt aktivitetsnivå for et bredt utsnitt av befolkningen, mens tilrettelagte aktiviteter på frisklivssenteret og helsestasjonen kan hjelpe de som trenger, med å forebygge sykdom og påvirke til mestring og bedre helse.

Fremstillingen konkluderer med at aktivitetssenteret gir gode muligheter for lavterskelaktiviteter knyttet til ledig kapasitet i svømmehall og idrettshall samt leie av tilpassede aktivitetsarealer.

En samlokalisering av sentrum / lund helsestasjonstjenester, aktiv fritid og utøvende del av folkehelse kan vi gode synergieffekter i aktivitetssenteret. Frisklivssentralen er lokalisert i 1. etasje og kan bli en god møteplass for publikum for informasjon og rådgivning om livsstilsendringer.

Forslag til vedtak:

1. Saken tas til orientering

Postadresse
Kristiansand kommune
Samfunnsmedisinsk enhet

Postboks 417, Lund Kristiansand

Besøksadresse
Dronningensgate 23
Vår saksbehandler
Øyvind Haarr
Telefon/Telefaks
38 07 57 38/

E-postadresse
post.hsstab@kristiansand.kommune.no
Webadresse
<http://www.kristiansand.kommune.no/>
Foretaksregisteret
NO963296746

Tor Sommerseth

rådmann

Lars Dahlen
helse- og sosialdirektør

Trykte vedlegg:

1. Tegninger av mulige arealer til folkehelseformål i Aquarama
2. Strategidokument for folkehelse i Aquarama Kristiansand - Kortversjon 22.03.2010

Utrykte vedlegg:

Bakgrunn for saken :

Samfunnsmedisinsk enhet har fått i oppdrag fra prosjektgruppa for Aktivitetssenteret å skissere aktuell folkehelsesatsing i Aquarama.

Enhet har deltatt aktivt i utvikling av Aquarama-senteret helt siden oppstarten av planleggingsarbeidet. Underveis har mye blitt endret sammenliknet med de opprinnelige intensjonene, bl.a. med at utgangspunktet hadde et stort innslag av private aktører i Aquarama.

I kontrakten som er inngått mellom Kommunen og Aquarama A/S, er det gjort avtale om offentlige arealer til et folkebad, arrangementshall og til et frisklivssenter.

Høsten 2009 ble det utarbeidet et strateginotat for folkehelsearbeidet tilknytning til Aquarama og Aktivitetssenteret. Rapporten beskriver hvordan en folkehelsesatsing gjennom Aquarama kan organiseres, hvilke muligheter Aquarama som folkehelsearena har, og hvilke rammer det er behov for. Vedlagt følger en kortversjon av dette strateginotatet.

I vinter har Aquarama Kristiansand AS jobbet med konkrete forslag til tiltak for å nå målene for folkehelsesatsing som ble beskrevet i strategidokumentet. Samfunnsmedisinsk enhet har deltatt i dette arbeidet.

Ut fra foreliggende dokumenter og dokumentasjon, er det nå mulig å konkretisere hva kommunens muligheter innen folkehelsearbeidet på Aquarama kan være. For å komme videre i arbeidet, bør det nå tas strategiske valg på hvilke konsepter man ønsker å satse på. De valg en her tar, kan få betydning for hvilke forpliktelser kommunen kan få overfor Aquarama. I tillegg kan det få betydning for drift og organisering av kommunens tjenester som er aktuelle å se i sammenheng med folkehelsesatsing i selve Aktivitetssenteret.

Folkehelsetilbudet i Aquarama har fokus på lavterskelaktivitet og tilbyr en rekke forebyggende tiltak og tjenester for både skolebarn, ungdom, voksne og eldre. Økt tilgang til svømmehall, gymnastikk- og aktivitetsarealer gir muligheten for økt aktivitetsnivå for et bredt utsnitt av befolkningen, mens tilrettelagte aktiviteter på frisklivssenteret og helsestasjonen kan hjelpe de som trenger, med å forebygge sykdom og påvirke til mestring og bedre helse.

Nasjonale mål for folkehelsearbeidet, og kommunens oppfølging av det
Samhandlingsreformen har trukket fram folkehelsesatsing som et hovedområde innen forebyggende helsearbeid. I helsedirektoratets nasjonale målsettinger og prioriteringer for 2010, er et av hovedbudskapene rettet mot forebyggende helsearbeid:

"1. Det forebyggende arbeidet i kommunene skal styrkes. Det er lagt midler til kommunenes ramme i 2010 bl.a. for dette formålet. Vi ber om at kommunene i 2010 prioriterer:

- 1. å skaffe oversikt over helsetilstand og viktige påvirkningsfaktorer. Oversikten bør ligge til grunn for politisk behandling*
- 2. styrke helsestasjon og skolehelsetjeneste*
- 3. etablere og utvikle lavterskeltilbud med lærings- og mestringsaktiviteter på levevaneområdet*

I sak til Helse- og sosialstyret 09. mars 2010 om forslag til rammebetingelser og prosjektorganisering i forarbeidet til samhandlingsreformen, beskrives det hvordan kommunen kan forberede en realisering av samhandlingsreformen.

Forslag til kommunens folkehelsesatsing i Aquarama

Kommunens satsing på aktiviteter innen folkehelse i Aquarama, kan sees i lys av kommunens arbeid med å implementere samhandlingsreformen.

For de arealer i Aquarama som er planlagt til folkehelseformål, kan følgende bruk være aktuell:

Bruk	Arealer
Offentlige arealer kommunen allerede har avtale med Aquarama om:	
Folkebad inkl. kjeller	10.600 m ²
Idrettsanlegg, hall	3.600 m ²
50% andel fellesareal	800 m ²
Frisklivssenter	100 m ²
Aktuelle arealer for langtidsleie:	
Helsestasjon Sentrum/Lund	500 m ²
Fysioterapi barn/unge S/L	100 m ²
Familiesenter S/L	150 m ²
Aktiv Fritid S/L	72 m ²
Folkehelse/Miljørettet helsevern	36–230 m ²
Andre aktuelle leiearealer for kommunal/privat bruk (ikke avklart)	
3 Gymnastikk- og aktivitetssaler tilpasset lavterskeltilbud, inkl. garderober og lager)	560 m ²
Øvrige arealer	
Forretnings-/kontorarealer	6.188 m ²
Hotell	9.400 m ²
Fellesareal 50%	800 m ²
Parkeringskjeller	6.600 m ²
TOTALT	39.700 m²

Konkret kan en satsing på folkehelse i Aquarama deles inn i fire konsepter:

1. Frisklivssenter

I intensjonsavtale med Vest-Agder fylkeskommune (VAF) fra 2006, er etablering av frisklivssenter i aktivitetssenteret beskrevet. VAF stiller seg fortsatt positive til avtalen som i samarbeid med SSHF og UiA kan bli en viktig satsing for kommunen og knutepunktregionen for modellutvikling livstilsintervensjon. Avtalen vil bli reforhandlet i løpet av prosjektperioden.

I sak til Helse- og sosialstyret 09. mars 2010 om rammebetingelser og prosjektorganisering i forarbeidet til samhandlingsreformen, legges det til grunn at aktiviteter for å forebygge livsstilssykdommer blir viktig. I tråd med hovedstrategier for folkehelsearbeidet i Kristiansand (ref. pkt 6.1.3 i strategidokumentet for folkehelsearbeid) skal Frisklivssenteret være en base for "en ny giv". Frisklivssenteret skal være en arena der det arbeides for å redusere livsstilssykdommer og sykefravær for å behandle mindre på sikt. Kommunen vil med Frisklivssenter gi sitt bidrag inn i en brobygging mellom behandlende og forebyggende tjenester.

Eksempler på tilbud i et slikt senter kan være informasjon, rådgivning og veiledning innen:

- Fysisk aktivitet
- Kostholdskurs
- Snus/røykesluttkurs
- Etablering av en "møteplass" for oppfølging av sykemeldte ansatt i kommunen (forslag fra KE)

- Bedrifter, lag og foreninger kan nyttiggjøre seg et frisklivssenter, både direkte med å ha avtaler om å benytte fasilitetene i frisklivssenteret, og med å bruke den kompetansen og det nettverket et slikt frisklivssenter kan besitte.

Det kan ytes tjenester både på individuelt og gruppebasert nivå.

Kommunen ønsker også å utvikle modellen for "Aktivitet på Resept" innenfor rammene av Frisklivssenteret, slik at en kan nå større deler av befolkningen.

Kommunen tror dette konseptet vil være fruktbart og ønsker å arbeide for realisering i perioden frem til ferdigstillelse av Aquarama.

Lokaliteter i 1. og 2. etasje i Aquarama med bl.a. kontorfasiliteter, møterom og publikumsmottak, er planlagt til formålet. Det vil i tillegg være gunstig for frisklivssenteret å kunne benytte tilpassede gymnastikk- og aktivitetsarealer (beskrevet i punkt 4).

I forbindelse med Frisklivssenteret som ramme for utvikling av reseptmodellen blir det nødvendig å ha tilgang til aktivitetsarealer til fortløpende kursing av nye aktivitetsledere. Det kan her bli aktuelt for kommunen å leie dele av den åpne idrettshallen. Kristiansands tverrkommunale samarbeid rundt "Aktivitet på resept" innebærer felles kursopplegg på tvers av Knutepunkt kommunene. Dette tilsir et økt behov for ovenstående type aktivitetsareal.

2. Forebyggende tjenester innen helse

Aktuelle tjenester i Sentrum/Lund helsetjeneste med helsestasjon, familiesenter, fysioterapi til barn og unge og aktiv fritid flyttes fra eksisterende lokaler i Sandens kjøpesenter til Aquarama. I tillegg vurderes det om tjenester i samfunnsmedisinsk enhet er aktuelle å overflytte til Aquarama. Ny organisering ifm rådhuskvartalet vil avklare dette.

Det sees på som en stor fordel at forebyggende helsetjenester kan samles i et kontorfellesskap som det legges opp til i Aquarama. Det har også en strategisk plassering ift aktuelle målgrupper, i forbindelse med videregående skoler, svømmeanlegg, frisklivssentral mv. Aktiv fritid, samt fysioterapi til barn og unge, har et stort behov for å få tilgang til tilpassede gymnastikk og aktivitetsarealer.

For helsestasjon og familiesenter vil det være en fordel å ha lokaler som en kan komme til med bil, og hvor det er god tilgjengelighet for barneverner.

Tjenestene vil kunne ha nytte av lokalisering i Aquarama, som følge av tilgang til de tilpassede gymnastikk- og aktivitetsarealer, og som følge av informasjonsutveksling med frisklivssenteret og folkehelseressursene.

Lokaliteter i 2. og 3. etasje med kontorfasiliteter, samtalerom, fellesarealer, møterom og publikumsmottak, er planlagt til formålet.

3. Lavterskelaktiviteter i svømmehallen mellom kl 0800 og 1600

Kommunen har i avtalen med Aquarama, tilgang til skolesvømming mellom kl 0800 og 1600 på dagtid. Hovedmålgruppen for dette er skoleelever, som kan disponere opp til ¾ av kapasiteten i svømmeanlegget. Resterende ¼ av den ledige kapasiteten er reservert til betalende publikum.

Det kan være aktuelt å fylle ledig kapasitet som ikke benyttes direkte til skolesvømming med lavterskelaktiviteter. Dette kan være en del av satsingen for å nå de nasjonale målene om etablere og videreutvikle lavterskeltilbud for å forebygge risiko for funksjonstap, redusere risiko for sykdomsutvikling og påvirke individets egenmestring.

Arbeidsutvalget for folkehelse kan utvikle et konsept basert på arbeidet opp mot frisklivssentral som benytter svømmehallens ledige kapasitet. Lavterskelgrupper som kan være aktuelle for et slikt svømmetilbud, kan for eksempel være aktiv fritid, innvandrere, eldre, inaktive personer, adferds- og rusproblematikk. Det bør legges opp til at lavterskelgruppene ikke kan være grupper som normalt er ordinære betalende brukere av folkebadet.

4. Gymnastikk- og aktivitetsarealer tilpasset lavterskeltilbud

I de nasjonale prioriteringene for 2010 er satsing på lavterskelaktiviteter et av hovedbudskapene, og tilpassede arealer for dette, er et behov både i dag og fremover. Også i arbeidet med kommunedelsplan for idrett og friluftsliv, er det avdekket et behov for en økt tilgjengelighet på gode og tilpassede aktivitetsarealer. Målgruppen er de som ikke kan benytte seg av organiserte tilbud innen idrett, inaktive personer, samt de som ellers ikke bruker ordinære idrettsanlegg. De planlagte arealene i Aquarama synes godt egnet for aktiviteter til slike lavterskelgrupper. Mulige bruksområder for kommunen kan f. eks være overfor aktivitet på resept, opp av go'stolen, fysioterapi til barn og unge, bedriftsidrettstiltak, aktiv fritid, innvandrere, eldre, inaktiv ungdom, adferds- og rusproblematikk. Aquarama har foreslått i skisseprosjektrapporten 3 aktivitetssaler på totalt 400 m². Lokalene har i tillegg egne dusj/garderobemuligheter og lager. Arbeidsutvalget for folkehelse kan utvikle konkrete konsepter for hvilke behov kommunen har. Dette kan danne grunnlag for hvilket omfang en leieavtale vil få.

Økonomi

Det er utarbeidet et tilleggsdokument til strategidokument for folkehelse i aquarama for å søke å avklare om det er noen økonomiske gevinster ved folkehelsesatsing i et slikt aktivitetssenter. Konklusjonen på utredningen er at man er kommet langt på vei med tanke på utvikling av metode for verdsetting av samfunnsøkonomiske effekter av fysisk aktivitet, men det må utarbeides klare og allment aksepterte retningslinjer før en eventuell bred anvendelse kan tas i bruk i helsesektoren. Helsedirektoratet sier at det bør iverksettes studier for å få oppsummert og verifisert den positive helseeffekt fysisk aktivitet har for alle sykdomsgrupper, og dermed å fremskaffe ett sikrere anslag på antall kvalitetsjusterte leveår som kan vinnes (Hdir, 2008c). "*Aktivitetshåndboken*" fungerer som en god kilde på effekt av fysisk aktivitet i forebygging og behandling for ulike sykdomsgrupper (Hdir, 2008d). Det gjenstår riktignok å tallfeste effekter av fysisk aktivitet for ulike sykdomsgrupper målt i vunne kvalitetsjusterte leveår.

Alle utleiearealer i Aquarama er planlagt som kommersielle utleiearealer. For kommunen som leietager i et slikt perspektiv, er det en forutsetning at leieprisene blir konkurransedyktige.

Arealer for langtidsleie baseres på markedspriser som kommunen leier i dag og forutsettes ikke å medføre økte kostnader. Mulig bruk av ledig kapasitet i svømmehall og/eller idrettshall er basert på den ingåtte avtalen om kommunens behov for "skolesvømming" og/eller gymnastikk/hallidrett. Lavterskeltilbud vil i relativt liten grad kunne finansieres av brukere og må derfor ansees som kommunal finansiering. Bruk av tilpassede aktivitetsarealer vil kreve tilleggsfinansiering som må sees opp mot kommunens prioritering i handlingsplansammenheng.

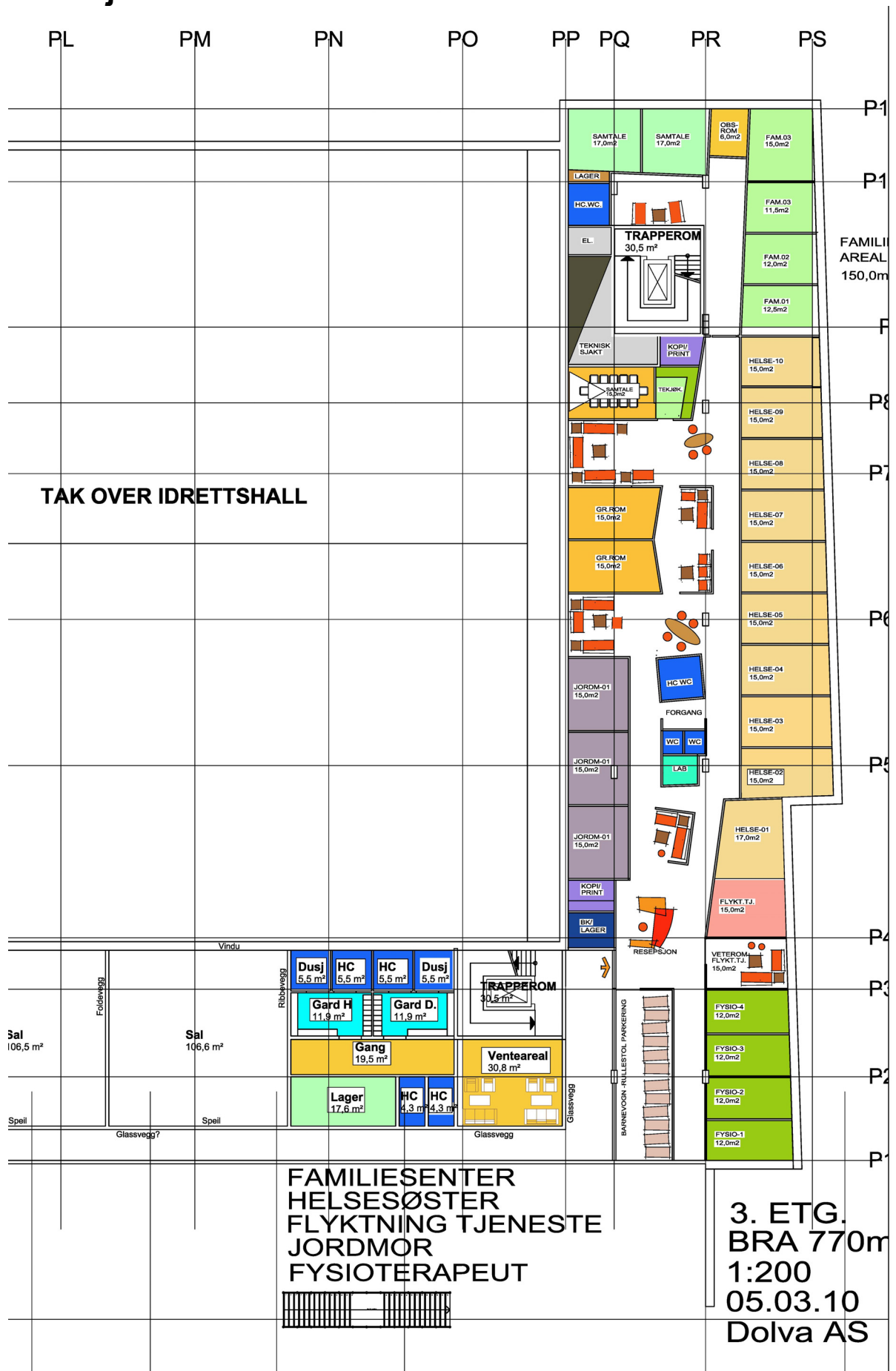
Tegninger av mulige arealer til folkehelseformål i Aquarama (foreløpige tegninger)

Architectural floor plan of the 2nd floor of the BRA building. The plan shows a large hall area on the left (Bane kampsituasjon) and a series of rooms on the right (SAM. MED. / KOMPETANSESENTER MØTEROM). The rooms are labeled with their names and areas. The plan also shows a central corridor (TRIBUNE ADKOMST) and a large hall (SAL-HELSE). The total area is 548m². The scale is 1:200. The date is 05.03.10. The architect is Dolva AS.

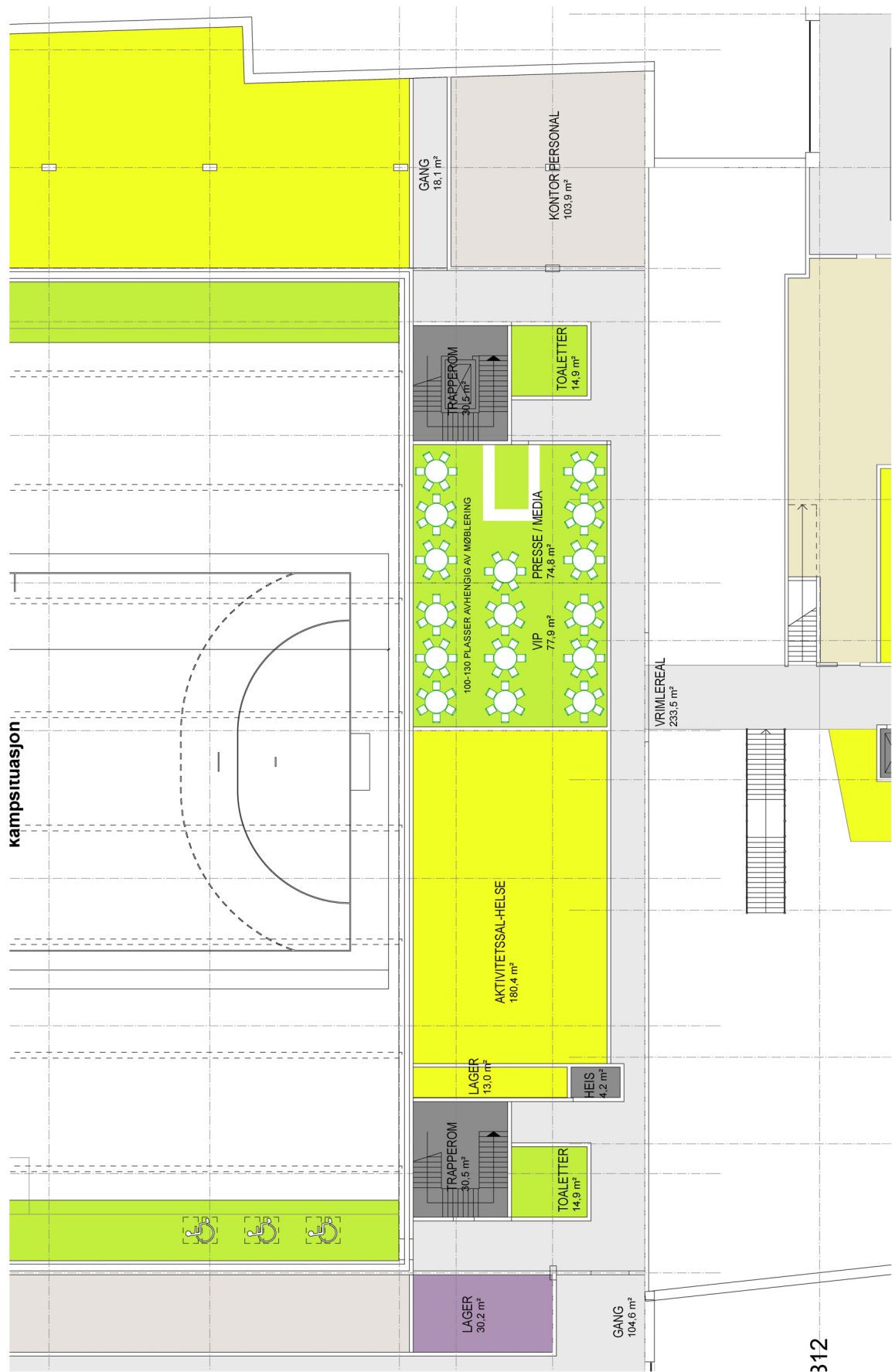
Rooms and Areas:

- Bane kampsituasjon: 22000, 44000, 600
- SAL-HELSE
- VIP/UNDERSVING: 108,6 m²
- PRESSE / MEDIA: 53,3 m²
- TOALETTER: 16,1 m²
- VRIMLEREAL: 251,6 m²
- SAM. MED. / KOMPETANSESENTER MØTEROM
- TRIBUNE ADKOMST: 146,7 m²
- TRAPPEROM: 30,5 m²
- TEKJØKKEN
- WC
- WC
- KOP/PRINT
- LAGER: 10,0 m²
- MØTEROM: 28,0 m²
- MØTEROM: 16,0 m²
- PAUSE
- INFO
- RESEPSJON
- KONTOR-PERSONAL: 305,0 m²
- WC
- WC
- KOP/PRINT
- LAGER
- MØTEROM
- MØTEROM
- PAUSE
- TEKJØKKEN
- TRAPPEROM
- TOALETTER
- VIP/UNDERSVING
- SAL-HELSE
- VRIMLEREAL
- SAM. MED. / KOMPETANSESENTER MØTEROM
- TRIBUNE ADKOMST
- TRAPPEROM
- TEKJØKKEN
- WC
- WC
- KOP/PRINT
- LAGER
- MØTEROM
- MØTEROM
- PAUSE
- TEKJØKKEN
- TRAPPEROM
- TOALETTER
- VIP/UNDERSVING
- SAL-HELSE
- VRIMLEREAL
- SAM. MED. / KOMPETANSESENTER MØTEROM
- TRIBUNE ADKOMST
- TRAPPEROM
- TEKJØKKEN
- WC
- WC
- KOP/PRINT
- LAGER
- MØTEROM
- MØTEROM
- PAUSE
- TEKJØKKEN
- TRAPPEROM
- TOALETTER
- VIP/UNDERSVING
- SAL-HELSE
- VRIMLEREAL
- SAM. MED. / KOMPETANSESENTER MØTEROM
- TRIBUNE ADKOMST
- TRAPPEROM
- TEKJØKKEN
- WC
- WC
- KOP/PRINT
- LAGER
- MØTEROM
- MØTEROM
- PAUSE
- TEKJØKKEN
- TRAPPEROM
- TOALETTER
- VIP/UNDERSVING
- SAL-HELSE
- VRIMLEREAL
- SAM. MED. / KOMPETANSESENTER MØTEROM
- TRIBUNE ADKOMST
- TRAPPEROM
- TEKJØKKEN
- WC
- WC
- KOP/PRINT
- LAGER
- MØTEROM
- MØTEROM
- PAUSE
- TEKJØKKEN
- TRAPPEROM
- TOALETTER
- VIP/UNDERSVING
- SAL-HELSE
- VRIMLEREAL
- SAM. MED. / KOMPETANSESENTER MØTEROM
- TRIBUNE ADKOMST
- TRAPPEROM
- TEKJØKKEN
- WC
- WC
- KOP/PRINT
- LAGER
- MØTEROM
- MØTEROM
- PAUSE
- TEKJØKKEN
- TRAPPEROM
- TOALETTER
- VIP/UNDERSVING
- SAL-HELSE
- VRIMLEREAL
- SAM. MED. / KOMPETANSESENTER MØTEROM
- TRIBUNE ADKOMST
- TRAPPEROM
- TEKJØKKEN
- WC
- WC
- KOP/PRINT
- LAGER
- MØTEROM
- MØTEROM
- PAUSE
- TEKJØKKEN
- TRAPPEROM
- TOALETTER
- VIP/UNDERSVING
- SAL-HELSE
- VRIMLEREAL
- SAM. MED. / KOMPETANSESENTER MØTEROM
- TRIBUNE ADKOMST
- TRAPPEROM
- TEKJØKKEN
- WC
- WC
- KOP/PRINT
- LAGER
- MØTEROM
- MØTEROM
- PAUSE
- TEKJØKKEN
- TRAPPEROM
- TOALETTER
- VIP/UNDERSVING
- SAL-HELSE
- VRIMLEREAL
- SAM. MED. / KOMPETANSESENTER MØTEROM
- TRIBUNE ADKOMST
- TRAPPEROM
- TEKJØKKEN
- WC
- WC
- KOP/PRINT
- LAGER
- MØTEROM
- MØTEROM
- PAUSE
- TEKJØKKEN
- TRAPPEROM
- TOALETTER
- VIP/UNDERSVING
- SAL-HELSE
- VRIMLEREAL
- SAM. MED. / KOMPETANSESENTER MØTEROM
- TRIBUNE ADKOMST
- TRAPPEROM
- TEKJØKKEN
- WC
- WC
- KOP/PRINT
- LAGER
- MØTEROM
- MØTEROM
- PAUSE
- TEKJØKKEN
- TRAPPEROM
- TOALETTER
- VIP/UNDERSVING
- SAL-HELSE
- VRIMLEREAL
- SAM. MED. / KOMPETANSESENTER MØTEROM
- TRIBUNE ADKOMST
- TRAPPEROM
- TEKJØKKEN
- WC
- WC
- KOP/PRINT
- LAGER
- MØTEROM
- MØTEROM
- PAUSE
- TEKJØKKEN
- TRAPPEROM
- TOALETTER
- VIP/UNDERSVING
- SAL-HELSE
- VRIMLEREAL
- SAM. MED. / KOMPETANSESENTER MØTEROM
- TRIBUNE ADKOMST
- TRAPPEROM
- TEKJØKKEN
- WC
- WC
- KOP/PRINT
- LAGER
- MØTEROM
- MØTEROM
- PAUSE
- TEKJØKKEN
- TRAPPEROM
- TOALETTER
- VIP/UNDERSVING
- SAL-HELSE
- VRIMLEREAL
- SAM. MED. / KOMPETANSESENTER MØTEROM
- TRIBUNE ADKOMST
- TRAPPEROM
- TEKJØKKEN
- WC
- WC
- KOP/PRINT
- LAGER
- MØTEROM
- MØTEROM
- PAUSE
- TEKJØKKEN
- TRAPPEROM
- TOALETTER
- VIP/UNDERSVING
- SAL-HELSE
- VRIMLEREAL
- SAM. MED. / KOMPETANSESENTER MØTEROM
- TRIBUNE ADKOMST
- TRAPPEROM
- TEKJØKKEN
- WC
- WC
- KOP/PRINT
- LAGER
- MØTEROM
- MØTEROM
- PAUSE
- TEKJØKKEN
- TRAPPEROM
- TOALETTER
- VIP/UNDERSVING
- SAL-HELSE
- VRIMLEREAL
- SAM. MED. / KOMPETANSESENTER MØTEROM
- TRIBUNE ADKOMST
- TRAPPEROM
- TEKJØKKEN
- WC
- WC
- KOP/PRINT
- LAGER
- MØTEROM
- MØTEROM
- PAUSE
- TEKJØKKEN
- TRAPPEROM
- TOALETTER
- VIP/UNDERSVING
- SAL-HELSE
- VRIMLEREAL
- SAM. MED. / KOMPETANSESENTER MØTEROM
- TRIBUNE ADKOMST
- TRAPPEROM
- TEKJØKKEN
- WC
- WC
- KOP/PRINT
- LAGER
- MØTEROM
- MØTEROM
- PAUSE
- TEKJØKKEN
- TRAPPEROM
- TOALETTER
- VIP/UNDERSVING
- SAL-HELSE
- VRIMLEREAL
- SAM. MED. / KOMPETANSESENTER MØTEROM
- TRIBUNE ADKOMST
- TRAPPEROM
- TEKJØKKEN
- WC
- WC
- KOP/PRINT
- LAGER
- MØTEROM
- MØTEROM
- PAUSE
- TEKJØKKEN
- TRAPPEROM
- TOALETTER
- VIP/UNDERSVING
- SAL-HELSE
- VRIMLEREAL
- SAM. MED. / KOMPETANSESENTER MØTEROM
- TRIBUNE ADKOMST
- TRAPPEROM
- TEKJØKKEN
- WC
- WC
- KOP/PRINT
- LAGER
- MØTEROM
- MØTEROM
- PAUSE
- TEKJØKKEN
- TRAPPEROM
- TOALETTER
- VIP/UNDERSVING
- SAL-HELSE
- VRIMLEREAL
- SAM. MED. / KOMPETANSESENTER MØTEROM
- TRIBUNE ADKOMST
- TRAPPEROM
- TEKJØKKEN
- WC
- WC
- KOP/PRINT
- LAGER
- MØTEROM
- MØTEROM
- PAUSE
- TEKJØKKEN
- TRAPPEROM
- TOALETTER
- VIP/UNDERSVING
- SAL-HELSE
- VRIMLEREAL
- SAM. MED. / KOMPETANSESENTER MØTEROM
- TRIBUNE ADKOMST
- TRAPPEROM
- TEKJØKKEN
- WC
- WC
- KOP/PRINT
- LAGER
- MØTEROM
- MØTEROM
- PAUSE
- TEKJØKKEN
- TRAPPEROM
- TOALETTER
- VIP/UNDERSVING
- SAL-HELSE
- VRIMLEREAL

3. etasje

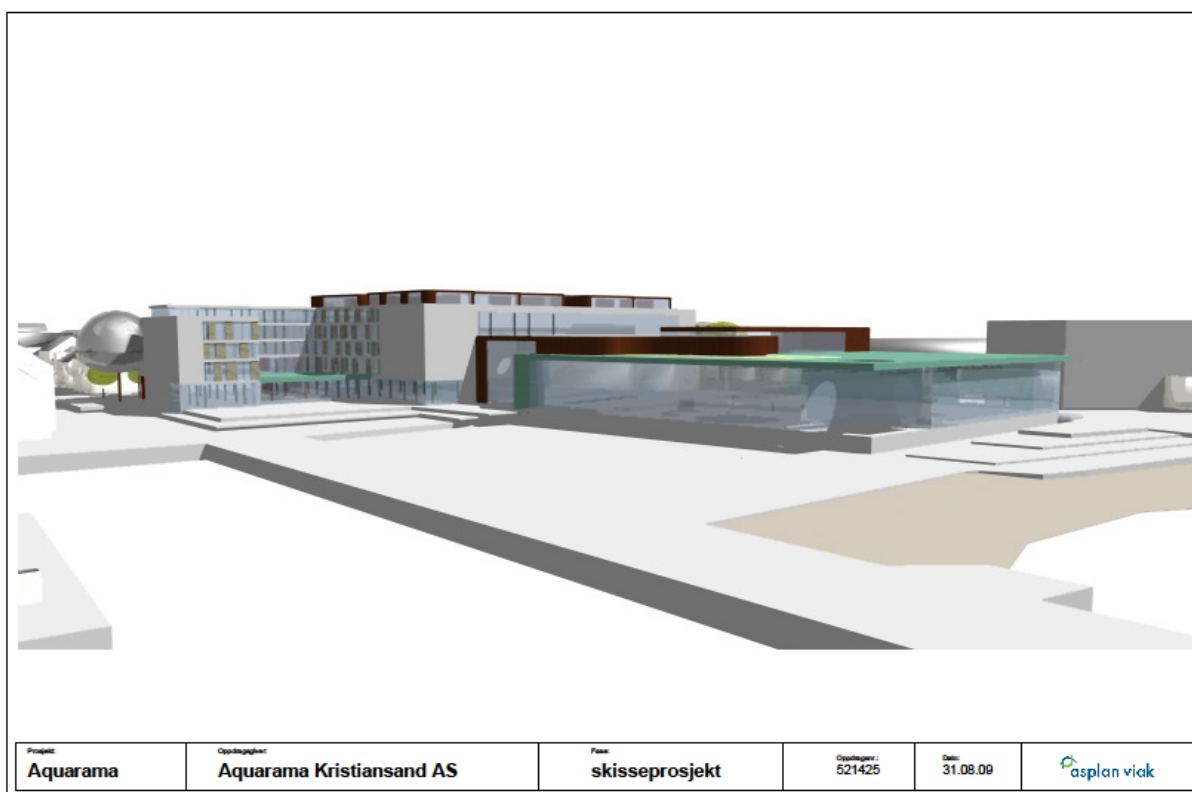
Aktivitetssal –helse / Kantine 2. etasje

Kortversjon
FOLKEHELSE I

AQUARAMA KRISTIANSAND

Utkast 22.03.10

Innhold

1	Innledning.....	12
1.1	Målsetning.....	12
1.2	Målgrupper.....	13
1.3	Struktur.....	14
2	Folkehelsebegrepet.....	14
2.1	Virkemidler	14
2.2	Effekt	14
2.3	Organisasjonsstruktur	15
3	Status.....	15
3.1	Årsaker.....	15
3.2	Utviklingstrekk - Voksne	15
3.3	Utviklingstrekk - barn og unge	15
3.4	Agder/Sørlandet/Kristiansand.....	16
4	Strategi	16
4.1	Aquaramas strategi	16
4.2	Samfunnsøkonomiske effekter av fysisk aktivitet.....	16
5	Aktører.....	18
5.1	Kristiansand kommune.....	18
5.2	Fylket	20
5.3	Helse- og omsorgsdepartementet/Samhandlingsreformen	21
5.4	Sosial og helsedirektoratet.....	22
5.5	Sørlandets sykehus.....	22
5.6	Universitetet i Agder	22
5.7	Private aktører.....	22
5.8	NAV.....	22
6	Aquarama-modellen.....	23
6.1	Eierskap(Kruse-BRG).....	23
6.2	Partnerskap(komm./Kruse-BRG)	23
6.3	Driftsmodell(salg off./salg privat/tjenestelevering/...).....	23
6.4	Økonomisk bærekraft.....	23

1. Innledning

Målsetning

Aquarama har en omfattende målsetning som grovt kan deles i to områder. For det første skal det være et sted for fysisk aktivitet på alle nivåer, fra lavterskel til toppidrett. For det andre skal det være et sted som stimulerer en størst mulig del av befolkningen til å ta vare på egen helse. Dette innebærer bl.a. tilrettelagte lavterskeltilbud, veiledning, rådgivning, kunnskapsformidling og generelt folkehelsearbeid.

Kommunehelsetjenesteloven (§ 1-2 Helsetjenestens formål)

"Kommunen skal ved sin helsetjeneste fremme folkehelse og trivsel og gode sosiale og miljømessige formål, og søke å forebygge og behandle sykdom, skade eller lyte. Den skal spre opplysning om og øke interessen for hva den enkelte selv og allmennheten kan gjøre for å fremme sin egen trivsel og sunnhet og folkehelsen.

Kommuneplanen

Kommuneplanen for Kristiansand(2005-2014) angir fire hovedsatsingsområder. Alle fire områdene har felter hvor Aquarama vil kunne bidra til måloppnåelse.

"Landsdelssenter og regional utvikling"

Det er særlig utfordrende å videreutvikle Kvadraturen med randsone som attraktivt, funksjonelt og bærekraftig senter. Det er også en utfordring å utvikle byen som knutepunkt samt tilrettelegge nødvendig infrastruktur for næringsliv, utdanning og kulturliv for hele landsdelen.

"Vekst og verdiskapning"

Slik vil vi ha det:

Kristiansand fremstår som Norges mest spennende og opplevelsesrike by.

☐ At bysenteret styrkes som tyngdepunkt innen handel, service, næring og kulturliv.

"Levekår og livskvalitet"

Slik vil vi ha det:

Folkehelsen i Kristiansand er bedret.

Slik gjør vi det:

☐ Bevisstgjøre og formidle kunnskap om verdien av god folkehelse.

☐ Viktige beslutninger skal belyses i forhold til den virkning de kan ha for folkehelsen.

☐ Redusere helseforskjeller mellom sosiale lag, etniske grupper og kjønn.

☐ Bidra til bedret psykisk og fysisk helse generelt ved å gjennomføre helse- og trivselsfremmende tiltak.

☐ Bidra til at færre får livsstilssykdommer, ved at kommunen driver målrettet forebygging for alle aldersgrupper.

☐ Synliggjøre folkehelsebyen Kristiansand i nasjonal og internasjonal sammenheng.

"Bærekraftig utvikling"

Et attraktivt bymiljø skal forvaltes og videreutvikles. Det gjelder møteplasser, offentlige rom og friområder.

Kommunedelplan Idrett og friluftsliv

Aquarama imøtekommer mange av de målene som ligger i kommunedelplanen for idrett og friluftsliv, spesielt knyttet til aktivitet i Folkebadet og til hallidretter.

I tillegg vil det kunne gi et sterkt bidrag til senioraktivitet og videreutvikling av lavterskelaktiviteter til enkeltpersoner eller grupper som normalt ikke benytter seg av tilbud som ligger i et aktivitetssenter.

Strategidokument for folkehelsearbeidet i Kristiansand

Folkehelsearbeid er en tung satsing både fra departementet, fra fylkeskommunen og for Kristiansand kommune. Målsettingene er nedfelt i et strategidokument, og Aquarama vil være et bidrag i satsingene på dette i årene fremover.

Folkehelsearbeidets hovedstrategier :

- 1. Legge forholdene til rette for positive opplevelser for folk i alle aldre, slik at flest mulig kan trives som innbyggere i kommunen.*
- 2. Bidra til at alle barn og unge opplever egen mestring som et godt grunnlag for voksenlivet. Ved tjenesteutøvelse til befolkningen må også brukerens mestring stå i fokus for arbeidet.*
- 3. Utjevne levekår og sosioøkonomiske forskjeller, slik at flest mulig får del i velstandsutviklingen med den helseforbedring det innebærer.*
- 4. Tilrettelegge for en positiv livsstil for befolkningen for å redusere omfanget av livsstilssykdommer.*
- 5. Øke kunnskap og bevissthet om den betydning innbyggernes fysiske og sosiale omgivelser har for folkehelsen, og sørge for at disse forhold tillegges vekt når betydningsfulle avgjørelser for kommunen treffes.*
- 6. Tilrettelegge for og samhandle med frivillige organisasjoner, nabokommuner, fylke og region, samt med SSHF og HiA om en felles innsats for bedre folkehelse.*

Regional planforankring

Forslag til Regionplan Agder 2020 "Med overskudd til å skape" angir hovedtema, et av disse omhandler det gode livet. For å nå dette målet vil helsefremmende og forebyggende folkehelseiltak som en viktig. Den forestående samhandlingsreformen stiller karv til kommuner og fylkeskommuner når det gjelder forebyggende helsearbeid. Lovfesting av fylkeskommuners oppgaver i folkehelsearbeidet gir Agder og økte muligheter for samhandling i levekårsarbeidet. Aquarama vil være et eksempel på slik samhandling.

Målgrupper

Aquarama skal være for "Alle innbyggere". Det vil bli et senter som samler svært ulike grupper i befolkningen, og som forhåpentligvis kan stimulere til en betydelige økning i andelen av befolkningen som bruker senteret og stimulerer til en økning i aktivitet hos den enkelte.

Et grovt anslag på antall besøk i Aquarama på årsbasis :

Folkebadet (inkl. badeland)	250.000
Idrettshall(-er)	200.000
Treningssenter/Aktivitetsrom	50.000
Kommunale kontorer	20.000
Private helseaktører	30.000
Totalt	550.000

Det er også mulig å forsøke å synliggjøre ulike grupper :

Barn og unge i organisert idrett
Elever på de videregående
60+
Mennesker med behov og ønske om livsstilsendring
Mennesker under rehabilitering
Mennesker med kroniske lidelser
Mosjonister

Aktive idrettsutøvere(svømming/stup/håndball/basketball...)

Struktur

Aquarama vil bli et aktivitetssenter med lave terskler og høy tilgjengelighet, på alle måter. Det vil bli lagt vekt på at bygget og strukturen er åpen og inviterende, og det legges opp til å skape sosiale møteplasser.

Bygget vil ha en felles mottakelse/resepsjon for alle brukerne. Her vil både de kommunale tjenestene, aktivitet- og livsstilstilbudet, andre helsetjenester og frivillige organisasjoner være samlet.

Det legges stor vekt på å skape et oversiktlig og enhetlig preg i bygget.

I Kristiansand kommune jobbes det spesielt med å tilrettelegge bygg, gatemiljø og friluftsområder for alle uansett funksjonsnivå. Universell utforming vil være en forutsetning i Aquarama.

2. Folkehelsebegrepet

Samfunnet bruker i dag store ressurser på behandling av sykdom, (sykehustjenester ca 103 mrd, kommunale helse- og omsorgstjenester ca 87 mrd) som altså har begrenset mulighet til å bedre folks helse, mens det brukes svært mye mindre på helsefremmende og sykdomsforebyggende tiltak, der det virkelig er mye helsegevinst å hente, og særlig om man ser det i en samfunnsøkonomisk sammenheng.

Dette er også et av de sentrale poeng i stortingsmeldingen om samhandlingsreformen som ble lagt frem 19. juni, og som bebuder en vesentlig oppbygging av helsefremmende arbeid i kommunene.

Virkemidler

Nyere forskning er meget entydig på at det viktigste bidraget til forbedret folkehelse er øket fysisk aktivitet. Andre sentrale områder er forbedret kosthold, redusert røyking og redusert bruk av rusmidler.

En større utfordring er hvordan man bidrar til øket fysisk aktivitet, og de spesielle utfordringene som er knyttet til ulike deler av befolkningen.

Helsedirektoratets rapport "Fysisk inaktive voksne i Norge – Hvem er inaktive og hva motiverer til økt fysisk aktivitet?"(mai 2009) gir en meget god oversikt over utfordringer og virkemidler.

"Fysisk inaktivitet er fremtidens store helseutfordring. Økende inaktivitet gir negative konsekvenser; både fysisk, psykisk og sosialt. Det er derfor ønskelig å få mer kunnskap om hvilke faktorer som er sentrale for å øke aktivitetsnivået blant inaktive." Fra forordet i rapporten.

Rapporten angir at ca 1 av 3 av den voksne befolkning er inaktive. Det betyr at de vanligvis ikke utfører aktivitet som gjør dem andpustne eller svette. Samtidig er det under 20% som oppfyller anbefalingene om daglig fysisk aktivitet på minst 30 min. 3 av 4 i gruppen med inaktive kan tenke seg å bli mer aktive. Det viser at det ligger et stort potensiale i dette segmentet. Sannsynligvis vil en helseeffekten kunne være stor om man klarer å øke aktiviteten i denne gruppen.

Et annet interessant aspekt i denne gruppen, er at av de som oppgir å ha vært aktive tidligere, er interessen for igjen å bli mer aktiv betydelig større enn for de som aldri har vært fysisk aktive. Dette er også et viktig innspill i forhold til å arbeide med barn og unge.

Effekt

For å bidra til livsstilsendringer er det vanlig å operere med to hovedstrategier; tilrettelegging og påvirkning/informasjon. For å få folk til å sykle til jobb/skole må man både bygge sykkelveier og arbeide med å få dem til å skjønne at det er fornuftig å sykle.

Aquarama skal bidra på begge feltene. Bygget får fasiliteter for omfattende og allsidig fysisk aktivitet for alle deler av befolkningen. I tillegg vil det bli et senter med mye kompetanse om folkehelse, og med et sterkt fokus på å stimulere til aktivitet.

Organisasjonsstruktur

En viktig forutsetning for at Aquarama skal kunne lykkes med å bli en bidragsyter i folkehelsearbeidet fremover, er en rasjonell og effektiv organisering av det kommunale tilbudet, og et smidig samarbeid med de private aktørene. Dette bør etableres i en tidlig fase av prosessen, og det må avspeiles både i fysisk organisering og i kommunikasjon og ansvarslinjer.

Status

Nedenfor gjengis i korte trekk status på noen folkehelserelaterte områder i Norge, i Agder og i Kristiansand. En mer fyldig oversikt ligger som vedlegg.

Årsaker

Risikofaktorer, som høyt blodtrykk, overvekt og fysisk inaktivitet, og vaner knyttet til alkohol, kosthold og røyking, er de viktigste årsakene til sykdom og død i Europa. Verdens helseorganisasjon (WHO) anslår at 8 av 10 hjerteinfarkt, 9 av 10 tilfeller diabetes type 2 og over 3 av 10 krefttilfeller kan forebygges med endringer i kosthold, fysisk aktivitet og røykevaner¹².

Utviklingstrekk - Voksne

Stortingsmeldingen «Resept for et sunnere Norge» kom i 2003, og har vært en viktig premissleverandør for folkehelsearbeidet i landet. De viktigste positive utviklingstrekkene innen folkehelseområdet er økt levealder og nedgang i dødelighet av hjerte- og karsykdom. Utfordringene er økt forekomst av overvekt og fedme samt alvorlige sykdommer relatert til levevaner – som kreft, diabetes type 2 og KOLS. Også innen området psykisk helse er det store folkehelseutfordringer.

Ser vi på utviklingen innen ulike levevaner fortsetter trenden med nedgang i røyking. Alkoholforbruket i befolkningen øker.

Kostholdet i befolkningen er bedret på noen områder, men det er fortsatt store deler av befolkningen som har et uheldig kosthold. Samtidig er trenden en mer inaktiv livsstil gjennom stillesittende hverdag og fritid.

Det er viktig å opprettholde innsatsen også når noe går i riktig retning, ellers kan gode trender stoppe opp eller gå i uheldig retning.

Utviklingstrekk - barn og unge

- Overvekt og fedme er et økende problem og vektøkningen ser ut til å ha vært størst hos de unge.
- Stillesittende aktivitet foran PC og TV utenom skoletid øker kraftig.
- En nasjonal kartlegging viser at 90 prosent av landets niårige gutter og 76 prosent av jentene oppfyller de nasjonale anbefalingene om minst 60 minutters daglig fysisk aktivitet. Blant 15-åringene er det bare omlag halvparten som har et aktivitetsnivå i tråd med anbefalingene. Det er en tydelig tilbakegang når man ser på friluftslivsaktiviteter generelt.
- I Norge spiser både barn og voksne vesentlig mindre frukt og grønnsaker enn i andre land sør i

- Stadig færre unge røyker.

Agder/Sørlandet/Kristiansand

En ny norsk undersøkelse viser at fysisk aktivitetsnivå på Sørlandet (Agder og Rogaland) er lavere enn regionene Østlandet, Vestlandet og Trøndelag, men høyere enn Nord-Norge.

Når det gjelder røyking ligger Kristiansand noe lavere enn landet for øvrig, men regionen noe høyere.

23% av kvinnene og 25% av mennene benytter idrettsanlegg relativt hyppig. For mennene er dette bedre enn snittet, for kvinnene på snittet.

I Kristiansand kommune gir "Ung i balanse"-undersøkelsene tall på både fysisk form og aktivitetsnivå. Disse tallene viser at Kristiansands ungdom på de fleste områder både er i bedre form og mer aktive enn det som er vanlig å finne i tilsvarende undersøkelser.

Tallene herfra viser at 12-15 % av elevene på ungdomstrinnet er innenfor kategorien "Fedme". Dette er nært landssnittet.

3. Strategi

Aquaramas strategi

Aquarama vil være et av flere virkemiddel i Kristiansands folkehelsesatsing fremover. Det betyr at en bl.a. tar utgangspunkt i det vedtatte "Strategidokument for folkehelsearbeidet i Kristiansand(nov.2006)", samtidig som en tilpasser seg ny informasjon om status og virkemidler.

Kommunen har valgt å kombinere store aktivitetsarealer med generelle tilbud i primærhelsetjenesten. Det medfører at Aquarama vil bli et sted som retter seg mot alle innbyggere(primærforebygging).

Samtidig er det lagt inn kommunale funksjoner som retter seg mot grupper med øket risiko for sykdom eller uhelse(sekundærforebygging). Dette tilbudet vil kunne styrkes gjennom at private aktører med ulik kompetanse blir en del av fagmiljøet. Samlet vil dette kunne gi disse gruppene et forbedret tilbud både med hensyn til behandling, rådgivning og aktivitet.

Samfunnsøkonomiske effekter av fysisk aktivitet

Det er en komplisert øvelse å dokumentere effekter av forebyggende arbeid. Avstanden mellom såing og innhøsting kan være lang, effekten og utbyttet av investeringene kommer over lang tid.

I 2007 gav Sosial- og helsedirektoratet ut en rapport (IS-1435) om "Helseeffekter i samfunnsøkonomiske analyser". Denne rapporten er en del av Sosial- og helsedirektoratets oppfølging av St.meld. nr.16 (2002-2003) om Folkehelsepolitikken. Her redegjøres for hvordan samfunnsøkonomiske vurderinger kan inngå som en del av beslutningsgrunnlaget i sektorovergripende helsekonsekvensutredninger. I tillegg argumenteres det for at metodikken for nyttekostnadsanalyser, med eksplisitt økonomisk verdsetting av liv, helse og trivsel, også kan anvendes til å gjøre systematiske samfunnsøkonomiske vurderinger av tiltak innen helsesektoren. Sosial- og helsedirektoratet erkjenner at bruk av økonomisk verdsetting av liv og helse i samfunnsøkonomiske vurderinger i helsesektoren er et vanskelig felt. Direktoratets fagrolle tilsier imidlertid at vi er forpliktet til å gjøre oppmerksom på at dersom man *ikke* legger samfunnsøkonomiske analyser til grunn ved prioriteringer,

kan dette medføre lavere velferd for det norske folk i form av tapte leveår og tapt livskvalitet. Det er i denne rapporten foreslått at 500.000 kr som verdi på et statistisk leveår med full helse kan gis en bred anvendelse i sektorovergripende helsekonsekvensutredninger.

I 2008 gav Helsedirektoratet ut en rapport(IS-1562) om "Positive helseeffekter av fysisk aktivitet – En konkretisering av veien mot mer fullstendige samfunnsøkonomiske analyser".

Rapporten tar utgangspunkt i at et menneske som går fra å være fysisk inaktiv til å være fysisk aktiv statistisk sett vil få en betydelig helsegevinst i form av redusert sykdom, økt livskvalitet og økt levealder. Rapporten vurderer hvilken størrelsesorden og verdi en skal bruke på slik helsegevinst i samfunnsøkonomiske analyser. For at man skal få et best mulig anslag på de samfunnsøkonomiske besparelsene av fysisk aktivitet, må helsegevinstene baseres på *alle* sykdomsgrupper der det kan dokumenteres at fysisk aktivitet har positiv effekt. (Se for eksempel FYSS (2008) for en oversikt over slik dokumentasjon.) Når de totale besparelsene skal inkluderes i fremtidige samfunnsøkonomiske analyser, vil det være en fordel om de positive helseeffektene av fysisk aktivitet kan spesifiseres og grupperes i følgende undergrupper:

1. Reduserte behandlings- og medisinkostnader (både for helsevesenet og andre aktører)
2. Produksjonsgevinster (både for enkeltindivider og samfunnet)
3. Velferdseffekter (for enkeltindivider i form av økt livslengde og livskvalitet).

En har så tatt utgangspunkt i rapporten "Helseøkonomisk modellering av betydningen av fysisk aktivitet i den norske voksne befolkningen"(Sørensen og Andersen, 2007).

Sørensen og Andersen påpeker at beregningene konsekvent er gjort konservative, dvs. at forutsetninger er valgt slik at anslagene gir en undervurdering av helseeffektene. Det oppgis for eksempel at besparelser for psykiske lidelser og muskel- skjelettsykdommer ikke med.

Besparelser i helsevesenet

Nåverdien (beregnet med 5 % diskonteringsrente) av nettobesparelsene i helsevesenet er anslått til mellom 28.000 og 47.000 kr per 30-årig person som blir moderat fysisk aktiv. Det er da fratrullet økte omkostninger i helsevesenet i perioden med økt levetid.

Produksjonsgevinster

Nåverdien av produksjonsgevinster er beregnet til mellom 4.000 og 20.000 kr ved anvendelse av friksjonsmetoden. Ved anvendelse av human kapital metoden er nåverdien av produksjonsgevinstene beregnet til mellom 21.000 og 68.000 kr. I en situasjon med mangel på arbeidskraft, og en altså ikke direkte kan erstatte en arbeidstaker som faller utenfor arbeidsmarkedet, er det riktigst å bruke human kapital metoden til å anslå produksjonsgevinster.

Velferdseffekter

Velferdseffektene for en gjennomsnittlig inaktiv 30-årig person som blir moderat fysisk aktiv målt i vunne leveår, dvs. økt livslengde, er anslått til 1,4 år for en mann og 0,8 år for en kvinne. Målt i antall år denne gjennomsnittspersonen unngår sykdom, dvs. et mål på livskvalitet, fås 2,2 og 1,4 år for hhv. menn og kvinner. Summert til et

samlemål "leveår med full livskvalitet" eller såkalte kvalitetsjusterte leveår (QALY), oppgis hhv. 1,9 og 1,1 QALY.

Effekt i kroner

Tabellen nedenfor viser at antall år frem til de vunne leveårene oppnås har stor betydning dersom man diskonterer i nåverdiberegningen. Dette gjelder enten en regner i antall leveår eller setter en eksplisitt kroneverdi på leveårene.

Alders- gruppe	Antall vunne leveår	Forventet oppnådd levealder	Antall år til de vunne leveårene oppnås	Leveårene s vekt angitt i antall år. 1 (Nåverdi)	Leveårenes vekt angitt i kroner. 2 (Nåverdi)			
					0 % oppjust.	2 % oppjust.	3 % oppjust.	4 % oppjust.
30-åring	6	86	50	0,74	369.000	1.041.000	1.762.000	3.000.000
40-åring	5,5	85,5	40	1,01	505.000	1.168.000	1.788.000	2.750.000
50-åring	5	85	30	1,37	683.000	1.301.000	1.800.000	2.500.000
60-åring	4	84	20	1,66	838.000	1.281.000	1.599.000	2.000.000
70-åring	3	83	10	1,87	937.000	1.183.000	1.331.000	1.500.000
75-åring	2	82	5	1,55	775.000	879.000	937.000	1.000.000

1 Den vekt leveårene vil få i en kostnadseffektivitetsanalyse uten eksplisitt verdsetting av leveår.

2 Den vekt leveårene vil få i en nyttekostnadsanalyse med en eksplisitt verdsetting av leveår på 500.000 kr.

4. Aktører

Kristiansand kommune

Folkehelsesatsing

Folkehelse kan defineres som samfunnets samlede innsats for å styrke helsefremmende faktorer og forebygge sykdom. Alle viktige samfunnsaktører påvirker folks helsesituasjon på godt og vondt, selv om svært mange av dem er lite bevisst denne effekten, og i den store sammenheng er helsetjenesten av underordnet betydning. Men kommunehelsetjenestelovens formålsparagraf setter folkehelse som en sentral primæroppgave for kommunen. Selv om rammebetingelsene ikke har gjort det lett å ha et så stort fokus på dette som loven forutsetter har Kristiansand utmerket seg ved sin satsning på folkehelse. Folkehelseforum ble etablert i 2001 som en sentral arena for arbeidet og for samhandling og ideutveksling mellom alle de ulike aktørene, og strategiplan for folkehelse fra 2006 skisserer satsningsområder og arbeidsmetoder. Vi har stadig utviklet nye tiltak, og er helt i front i norsk sammenheng med dette arbeidet.

Samhandlingsreformen (Stortingsmelding 47, 2008-2009) har som et hovedmål å vri samfunnets innsats fra kostbar behandling av avansert sykdom mot helsefremmende og sykdomsforebyggende arbeid. Et kjernepoeng er å lage økonomiske virkemidler som kan støtte og stimulere en slik utvikling, og i motsetning til dagens situasjon gjøre det lønnsomt for kommunen å arbeide helsefremmende. Det vil åpne for en kraftig økning av tiltak med helsefremmende og sykdomsforebyggende målsetting. Vi trenger derfor både å styrke og utvide aktiviteter vi har i gang i dag, og utvikle stadig flere og nye tiltak, og vi trenger å etablere arenaer for dette arbeidet.

En hovedutfordring er å finne tiltak som kan nå frem til og rekruttere deltakere fra det stadig større mindretall av befolkningen som preges av fysisk inaktivitet, og som ikke benytter seg av eksisterende tilbud gjennom organisert idrett og ulike treningstilbud.

Økonomisk vil kommunen kunne bidra i utgangspunktet ved å leie eller kjøpe lokaler til å etablere kommunale virksomheter og tjenester i senteret. Etter hvert som den økonomiske omleggingen som samhandlingsreformen forutsetter blir gjennomført, vil kommunen få styrket muligheten til å etablere og drive stadig nye aktiviteter.

Idrettens behov

Organisert idrett

Den organiserte idretten inkludert bedriftsidretten i Kristiansand favner pr. i dag omtrent 33 000 aktive. Dette fordrer god tilrettelegging av idrettsanlegg for trenings- og kamp/stevneavvikling i ulike idretter. Aquarama vil være et svært godt bidrag for å styrke anleggsdekningen til flere idrettsgrener.

Svømmehall

Svømmeanlegget vil ha en vannflate som er 4 ganger større enn hva dagens svømmehall tilbyr. Anlegget kan deles opp og dermed tilby flere brukergrupper et tilbud samtidig. Varmtvannsbassenget vil kunne ta imot ytterligere flere brukergrupper parallelt.

Svømmeanlegget muliggjør at svømmeidretten, med svømmeklubber og stupeklubb, vil bli imøtekommet med langt mer treningstid enn hva tilfellet er i dag. Klubbene har dermed muligheten til å kunne utvide sitt tilbud og favne flere utøvere. Muligheten for avvikling av nasjonale mesterskap opprettholdes.

Idrettshallen(e)

Det er innarbeidet areal for kroppsøving og idrett som tilsvarer arealflaten av to idrettshaller. På dagtid er det elever ved de to nærliggende videregående skolene med over 2000 elever som skal benytte hallene til kroppsøving. Aktivitetsarenaene skal også imøtekomme trening til byens idrettslag på ettermiddag - og kveldstid. I dag er det underdekning av treningstid i flerbrukshaller til idrettslag – dette anlegget vil bidra til å bedre denne situasjonen.

Ikke minst skal det tilrettelegges for gjennomføring av større idrettsarrangement for toppidrettslag i Kristiansand, så dette blir byens "storstue - arrangementshall" for innendørsidrettene.

Uorganisert idrett

Den "jevne" innbygger – mosjonisten!

I et folkehelseperspektiv imøtekommer Aquarama alt fra toppidrett til mosjonisten, og anlegget vil være et viktig bidrag i et felles kommunalt løft for å styrke folkehelsen i kommunen. Svømming er, sammen med turgåing, en aktivitetsform som i stor grad fanger og imøtekommer mosjonistbehovet i den voksne befolkningen. Aquarama vil med sin svømmearena, som vil bli svært tilgjengelig for vanlig publikum, bli et veldig attraktivt tilbud for alle innbyggere som trives med å utfolde seg i vann.

Lavterskeltilbud

Aktivitetsareal på 400m² med tilpassede garderober, vil være særlig egnet som arena til å gjennomføre ulike lavterskeltilbud i fysisk aktivitet. Arealene kan deles opp slik at flere grupper kan benytte arealene samtidig. Lokalene vil være et viktig bidrag til at kommunen kan være mer målrettet i sin fremtidige satsning på folkehelsearbeid.

Målgruppen her er eldre, utsatte barn og unge, elever på videregående skole, mennesker som trenger rehabilitering, med mer. Øvrige idrettshaller i kommunen gir ikke rom til denne type aktiviteter pga kroppsøving og treningstid for idretten.

Fylket

§ 3 Fylkeskommunens oppgaver med å fremme folkehelse

Fylkeskommune rolle i folkehelsearbeid blir omtalt i regjeringens *Ot.prp.nr.73 /2008-2009*) - Forslag til lov om fylkeskommuners oppgaver i folkehelsearbeidet

"Fylkeskommunen skal fremme folkehelse jf. § 1 innen de oppgaver som fylkeskommunen er tillagt, herunder regional utvikling og planlegging, forvaltning og tjenesteyting. Fylkeskommunen skal være pådriver for, og samordne folkehelsearbeidet i fylket, bl.a. gjennom alliansebygging og partnerskap og ved å understøtte kommuners folkehelsearbeid.

Rollen som regional utviklingsaktør er ytterligere forsterket i *Ot.prp.nr.10 (2008-2009)* - Lov om endringer i forvaltningslovgivningen

"Fylkeskommunen skal stimulere til at folkehelsepremisser legges til grunn i alle relevante områder, for eksempel planlegging, samfunnsutvikling, nærings- og innovasjonsvirksomhet".

Det vises til intensjonsavtale folkehelse mellom Kristiansand og Vest-Agder fylkeskommune fra 2006. Vest-Agder fylkeskommune ønsker å styrke folkehelsesatsingen i Kristiansand, og i denne satsingen er et "Frisklivssenter" i Aquarama en vesentlig bit.

Det er viktig i denne sammenheng å få frem at folkehelsetiltak i hovedregelen tilrettelegges i kommunal regi, fylkeskommunen har ikke behov for direkte å leie lokaler til tiltak utover kroppsøving i videregående skole. Hvordan fylkeskommunale midler i henhold til overnevnte avtale benyttes, må man komme tilbake til når prosjektet konkretiseres.

Folkehelseperspektivet i Aquarama som helhet

Det vil være viktig å ta hensyn til universell utforming i alle faser av utbyggingen. I tillegg må anlegget driftes slik aktivitetstilbudet i størst grad er tilgjengelig for "den vanlige innbygger". Med dette menes at anlegget bør ha tilbud til alle aldersgrupper, uavhengig av kjønn og sosial bakgrunn.

En viktig del av folkehelsearbeidet i dag er å utjevne sosial ulikhet i helse og minske relativ fattigdom. Målgruppen for folkehelsearbeid vil ofte være marginaliserte grupper (kronikere, innvandrere, trygdede, de med lav inntekt, inaktive, eldre m. m). Dersom en lykkes med tiltak for disse har det stor innvirkning på folkehelsen totalt sett. Det er et poeng å utrede hva disse målgruppene trenger av tilbud i senteret, og sikre en lav "inngangsterskel" i aktivitet. Gruppen er mindre betalingsvillig og krever andre rammer i tilrettelegging. Faktorer som pris, tilgjengelighet, universell utforming, åpningstider, sosiale terskler og lavterskeltilbud i frisklivssentral er viktig.

Tilgjengeligheten til hovedbasseng, og ikke minst en vurdering av terapibasseng og varmtvannsbasseng er viktig.

Kroppsøving tilrettelagt i et folkehelseperspektiv

Det vil være viktig å fokusere på mangfoldet av elever og tilrettelegging også for de gruppene som i utgangspunktet ikke tiltrekkes av idrettshaller og den organiserte idretten. Stikkord i denne sammenheng kan være;

- Utforming av garderober og skjerming av elever i omkladningssituasjoner
- Undervisning for delvise elever i kroppsøving

- Elever med spiseforstyrrelser og andre livsstilsutfordringer. Her kan en frisklivssenter tilby samtaleoppfølging og praktisk tilrettelegging for fysisk aktivitet/ernæring
- Bruk av hele Aquarama som anlegg til egentreningsperioder for VG2 VG3, elevene opptre individuelt og for tilgang i anlegget på egen hånd. Her kan det være ønskelig å tilby elever egne adgangskort
- Alternativ undervisning for drop out elever både i videregående og ungdomskole

Frisklivssenter i Aquarama

Med begrepet "frisklivssenter" menes et eget definert areal i bygget, hvor det er etablert et system for å nå fram til de mest fysisk inaktive, samt personer med sykdom eller skade som kan ha god nytte av livsstilsendring. Dette betyr at en frisklivssenter skal tilby lavterskelaktiviteter med mulighet for veiledning og endringsfokusert rådgivning i forhold til;

- fysisk aktivitet
- kostholds/ernæring
- tiltak som reduserer røyk/tobakksbruk
- rusforebygging
- psykisk helse

Et frisklivssenter bør være offentlig (kommunalt forankret), og tilbudet som tilbys skal i hovedsak komme innbyggerne til gode. Resultatet av aktivitetstilbudet skal utjevne "sosial ulikhet i helse". Aquarama og et frisklivssenter bør ha et regionalt aspekt, sikre et bredt faglig samarbeid, samhandling, sambruk og ressursutnyttelse for kommuner i Knutepunktet Sørlandet. SSHF og UIA bør trekkes inn for å sikre faglig utvikling og forskning.

4.1

Helse- og omsorgsdepartementet/Samhandlingsreformen

Den såkalte samhandlingsreformen vil være en svært sentral faktor i utviklingen av "Helse-Norge" de nærmeste årene.

Pasientene skal få bedre behandling der de bor. Det skal lønne seg å forebygge sykdom i forkant i stedet for å reparere i etterkant. Regjeringen vil satse mer på å unngå at folk blir syke og vil sørge for at det lønner seg for kommuner og sykehus å samarbeide. (Bjarne Håkon Hanssen)

Utfordringer

- 1: Pasientenes behov for koordinerte tjenester besvares ikke godt nok – fragmenterte tjenester
- 2: Tjenestene preges av for liten innsats for å begrense og forebygge sykdom
- 3: Demografisk utvikling og endring i sykdomsbildet gir utfordringer som vil kunne true samfunnets økonomiske bæreevne

Hovedgrep

- 1: Klarere pasientrolle
- 2: Ny framtidig kommunerolle
- 3: Etablering av økonomiske insentiver
- 4: Spesialisthelsetjenesten skal utvikles slik at den i større grad kan bruke sin spesialiserte kompetanse

5: Tilrettelegge for tydeligere prioriteringer

Pilotprosjekt

Aquarama bør ta mål av seg til å kunne bli et pilotprosjekt og et fyrtårn når det gjelder å samordne offentlige og private ressurser i arbeidet for bedret folkehelse, og i å utvikle et moderne frisklivssenter..

På en slik bakgrunn vil det være naturlig å arbeide for å få statlige midler til å utvikle nye modeller og arbeidsformer.

Sosial og helsedirektoratet

Sosial- og helsedirektoratet har et sterkt fokus på forebyggende arbeid, og på samhandlingen mellom statlig og kommunal helsetjeneste.

Sørlandets sykehus

Den ovenfornevnte samhandlingsreformen vil medføre et utvidet samarbeid mellom kommuner og statlige helseforetak. En betydelig andel av de midlene som i dag går direkte til helseforetakene, vil i fremtiden kanaliseres gjennom kommunene.

Konsekvensene av dette vil sannsynligvis bli at kommunene vil måtte organisere tilbud som ivaretar noen av de tjenestene som i dag gis fra helseforetakene.

Universitetet i Agder

Universitetet i Agder har et sterkt og kompetent fagmiljø i Fakultet for Helse- og idrettsfag. Her er også studietilbud innen folkehelse på bachelornivå, og sannsynligvis også på masternivå fra 2010.

Det vitenskapelige personalet har kompetanse på alle sentrale områder innen fysisk aktivitet, ernæring, overvekt, rus, tobakk og psykisk helse.

Private aktører

Hele Aquaramakonseptet er bygget på et dynamisk samspill mellom offentlige og private aktører. Det innebærer at det legges til rette for et variert og omfattende tilbud av private aktører innen helsefremming, helseforebygging, rehabilitering og behandling knyttet til Aquarama.

I tillegg vil det være naturlig å arbeide for at ulike frivillige organisasjoner knyttet til idrett, friluftsliv og fysisk aktivitet kan finne sin plass i Aquarama. Dette vil både gi Aquarama en viktig dimensjon, og forhåpentligvis kunne gi disse organisasjonen et godt utstillingsvindu.

NAV

Alle tjenester som leveres til NAV må gjennom anbudsprosesser. Det medfører at Aquarama både kvalitetsmessig og kostnadsmessig må være konkurransedyktig. Det synes å være tre grupper av brukere gjennom NAV som vil være mest aktuelle brukere.

"Arbeidsrettet rehabilitering" som gir hjelp til å mestre problemer som hindrer personer i å delta i arbeidslivet.

"Raskere tilbake" er et tiltak som har som mål å hindre unødig langvarig sykefravær.

NAV tilbyr også en rekke virkemidler og tiltak for personer som er sykmeldt, eller som står i fare for å bli det.

Aquarama bør ha som en helt klar målsetning å sette sammen kompetanse som gjør at en kan bli en tung leverandør av tjenester innen alle disse tre gruppene.

5. Aquarama-modellen

Eierskap(Kruse-BRG)

Aquarama Kristiansand AS eies 50/50 av Kruse Smith Eiendom AS og BRG Eiendom AS. Selskapet er eier av hele anlegget, og vil tilby leietakere deleierskap i hele anlegget. Det vil være en helt klar forutsetning at alle leietakere tilpasser seg til noen gitte rammer slik at anlegget på alle måter oppfattes som ett samlet og helhetlig anlegg, for eksempel i forhold til fysisk utforming, profilering og drift.

Partnerskap(komm./Kruse-BRG)

Aquarama Kristiansand AS har inngått en Avtale med Kristiansand kommune om å levere definerte tjenester. Dette er fra kommunens side et tjenestekjøp. Avtalen regulerer en rekke forhold, som de økonomiske rammene, krav til kvalitet i tjenester og anlegg, økonomiske garantier i forhold til drift og bygg, samhandling i den daglige drift og videre utvikling av anlegget. Anlegget skal planlegges, bygges og drives i et åpent samarbeid med kommunen som tjenestekjøper.

Kommunen er eier av tomte og Aquarama Kristiansand AS betaler en festeavgift som tilsvarer 10 % av den husleien en årlig får inn fra de kommersielle arealene. Denne er garantert til minimum 5 mill.kr. fra første hele året anlegget er i drift. Det gjelder også om prosjektet skulle bli gjennomført i 2 byggetrinn. Denne inntekten brukes til å subsidiere driften av Folkebadet slik at kommunens tjenestekjøp reduseres. Det er satt en ramme for tjenestekjøpet til 19,2 mill.kr. årlig (2011 kr) for Folkebadet og Idrettshallen. Dersom badedriften går bedre enn budsjettet, vil kommunen få 40 % av det forbedrede resultatet. For Kristiansand kommune som tjenestekjøper er dermed 19,2 mill.kr. en øvre ramme og kostnadene vil bli redusert dersom driften av Folkebadet blir en økonomisk suksess. Aquarama Kristiansand tar ansvaret for eventuelt dårligere resultater i Folkebadet enn budsjettet. Det vises for øvrig til Avtalen, og særlig bilag 15, som regulerer tjenestekjøpet og det økonomiske ansvaret for henholdsvis Aquarama Kristiansand AS og Kristiansand kommune.

Driftsmodell(salg off./salg privat/tjenestelevering/...)

Aquarama Kristiansand AS er ansvarlig for driften av hele anlegget. Selskapet vil etablere et eget driftsselskap for badedrift – Aquarama badedrift AS – for å synliggjøre alle inntekter og kostnader knyttet til Folkebadet. Dette for å sikre at alle kostnader til Folkebadet blir dokumentert i forhold til kommunalt tjenestekjøp og til avtalt fordeling av et eventuelt forbedret økonomisk resultat.

Det vil bli etablert et eget driftsselskap – kalt Aquarama service AS – som skal yte driftstjenester til hele anlegget. Alle ansatte i svømmehallen vil bli tilbudt mulighet til ansettelse i dette selskapet, jfr bestemmelsene om virksomhetsoverdragelse. Det er en klar forutsetning for leveransene fra Aquarama service AS at de kan dokumentere konkurransedyktige priser og leveranser.

Dette sikrer at en får en helhetlig og rasjonell modell for driften av hele anlegget, samtidig som alle kostnader knyttet til det kommunale tjenestekjøpet er adskilt fra resten av driften og godt dokumentert for kommunen som tjenestekjøper.

Økonomisk bærekraft

Det er inngått en avtale mellom Kristiansand kommune og Aquarama Kristiansand AS som er meget økonomisk bærekraftig. Den sikrer kommunen klart definerte tjenester i Folkebadet og idrettsanlegget for en maksimal årlig kostnad, og med mulighet for reduserte kostnader ved gode resultater i Folkebadet. Eierne av Aquarama Kristiansand AS og deres morselskaper Kruse Smith AS og BR-Gruppen

AS, stiller garantier for betaling av festeavgiften på minimum 5 mill.kr pr år, stiller garantier for driften i 10 år, oppad begrenset til 6 MNOK pr år og garantier for 100 mill.kr. i egenkapital til realisering av de kommersielle arealene.

På de kommersielle arealene vil Aquarama Kristiansand inngå avtaler med langsiktige og økonomisk solide aktører. Kommunen vil være en leietaker i forhold til ulike helse- og sosialtjenester. Videre inngås avtaler med profesjonelle og solide aktører på treningssenter, SPA, hotell og ulike private helsetjenester. Dette er med på å styrke fundamentet for en robust og langsiktig trygg drift av hele anlegget.

Siden Aquarama Kristiansand både skal bygge, eie og drive anlegget vil en gjennom både planleggings- og byggefasen sikre seg at en velger løsninger som er langsiktig riktige, slik at de årlige driftskostnadene blir lavest mulig (lavest mulig samlet årlige kostnader inklusiv kapitalkostnader), at anlegget framstår som attraktivt og med gode muligheter for å utvikle anlegget over tid tilpasset endringer i behovet.

Det er derfor vår klare vurderinger at det ligger meget godt til rette for et solid og økonomisk bærekraftig anlegg.

Punkt 25/10: Høring om forsøkslæreplan i arbeidslivsfag

Bilag

Saksprotokoll

Dato: 20.04.2010
Saksnr.: 201003666-1
Arkivkode E: A20
Saksbehandler: Steinar Harbo

Saksgang
Oppvekststyret
Formannskapet

Møtedato
25.05.2010
26.05.2010

Høring om forsøkslæreplan i arbeidslivsfag

Sammendrag:

I Stortingsmelding nr. 44 (2008-2009) Utdanningslinja ønsker Kunnskapsdepartementet å bidra til å skape et ungdomstrinn som tar bedre hensyn til variasjonen mellom elevene, og som kan gi bedre motivasjon for flere. I den forbindelse er det gjennomført et forsøk i et utvalg kommuner med et nytt fag på ungdomstrinnet - arbeidslivsfag.

Faget skal gi elever som ønsker det, større mulighet til å arbeide praktisk og prøve ut sine interesser for yrkesfaglig opplæring. Arbeidslivsfaget skal knyttes til de yrkesfaglige utdanningsprogrammene i videregående opplæring, men tilpasses ungdomstrinnets nivå.

Kristiansand kommune er med i forsøket med tre skoler. Det er Møvig, Karuss og Havlimyra skoler.

Forslag til vedtak:

1. Kristiansand kommune støtter forslag til forsøkslæreplan i arbeidslivsfaget- nytt praktisk fag på ungdomstrinnet.

Tor Sommerseth
rådmann

Marie Føreland
skoledirektør

Trykte vedlegg:

Utrykte vedlegg:

Bakgrunn for saken :

I Stortingsmelding nr. 44 (2008-2009) Utdanningslinja ønsker Kunnskapsdepartementet å bidra til å skape et ungdomstrinn som tar bedre hensyn til variasjonen mellom elevene, og som kan gi bedre motivasjon for flere. I den forbindelse er det gjennomført et forsøk i et utvalg kommuner med et nytt fag på ungdomstrinnet - arbeidslivsfag.

Faget skal gi elever som ønsker det, større mulighet til å arbeide praktisk og prøve ut sine interesser for yrkesfaglig opplæring. Arbeidslivsfaget skal knyttes til de yrkesfaglige utdanningsprogrammene i videregående opplæring, men tilpasses ungdomstrinnets nivå.

Formålet skal være å styrke elevenes faglige motivasjon, samtidig som det ivaretar utvikling av grunnleggende ferdigheter på en god måte. Det nye faget vil i forsøksperioden være et alternativ som sidestilles med de nåværende valgalternativene til fremmedspråk, norsk/samisk/engelsk fordypning. Elevene skal vurderes med karakter i faget og karakteren skal telle ved inntak til videregående opplæring.

Læreplanen er utarbeidet som grunnlag for de kommunene/skolene som fra høsten 2010 skal delta i forsøket. Utdanningsdirektoratet har invitert 76 nye kommuner til å delta i forsøket i tillegg til de 5 kommunene som allerede deltar i forsøket.

Gjeldende ordning

Elever på 8.–10. årstrinn skal i dag enten ha fremmedspråk eller fordypning i engelsk, norsk eller samisk, jf. forskrift til opplæringsloven § 1-9. Til sammen skal timetallet i løpet av 8.–10. årstrinn være 227 timer, jf. Rundskriv Udir-08-2009.

Fremmedspråk og fordypning i engelsk, norsk eller samisk skal være likestilte fag og derfor like krevende for elevene. Elevene skal ha standpunkt karakter og skal kunne trekkes ut til muntlig lokalt gitt eksamen etter 10. årstrinn. Karakteren skal telle ved inntak til videregående opplæring fra og med skoleåret 2009–2010. Når en elev har valgt enten fremmedspråk eller fordypning i engelsk, norsk eller samisk, skal eleven normalt ha faget på hele ungdomstrinnet. I løpet av første semester på 8. trinn har elevene i samråd med skolen mulighet til å gjøre omvalg. Når særlige hensyn tilsier det, kan skoleeier innvilge overgang på et senere tidspunkt. Uansett når omvalget foretas, skal eleven ved slutten av 10. årstrinn bare vurderes i det nye faget og i forhold til fastsatte kompetansemål etter 10. årstrinn. Skoleeier skal tilby opplæring i fremmedspråk i minst ett av de fire språkene: tysk, fransk, spansk eller russisk etter læreplan i fremmedspråk på nivå I. I tillegg kan det tilbys andre språk, også ikke-europeiske, etter samme læreplan. Skoleeier bestemmer hvilke fremmedspråk elevene skal få tilbud om, og hvordan tilbudet/tilbudene skal organiseres. Elever som velger fremmedspråk på ungdomstrinnet, må velge ett av de fremmedspråkene som skoleeier tilbyr.

Muligheten til fordypning i engelsk, norsk eller samisk er et alternativ for elever som ønsker å øke sin kompetanse i ett av disse språkene i stedet for å begynne med et nytt fremmedspråk. Skoleeier bestemmer hvilke av de tre mulighetene for fordypning elevene skal få tilbud om, og hvordan dette skal organiseres. Elever som vil ha fordypning, må velge ett av de språkene det tilbys fordypning i.

Økonomiske og administrative konsekvenser

Innføring av et alternativ til språklig fordypning vil medføre behov for flere lærerressurser. Forsøksskolene vil i de tre årene forsøket varer, bli tilført ekstra økonomiske midler.

Forsøkslæreplan for arbeidslivsfag

Formål

Arbeidslivsfag skal bidra til å bygge opp praktisk kompetanse som er nødvendig for å utvikle tjenester og produkter i samfunnet. Faget skal hjelpe elevene til å forstå krav som stilles til yrkesutøvelse og til yrkesutøvere. Mange elever ønsker og har behov for en mer praktisk skolehverdag, og gjennom faget skal ungdom få praktisk trening og innsikt i hvordan arbeidslivet fungerer.

Opplæringen skal stimulere elevenes interesser og gi motivasjon, arbeidsglede og opplevelse av mestring gjennom arbeid med tjenester og produkter. Faget skal legge grunnlag for gode arbeidsvaner og fremme evne til samarbeid. Elevene skal lære begreper og arbeidsmetoder innenfor yrkesfagene og utvikle evne til god samhandling med mennesker og godt håndlag med verktøy. I faget skal eleven gjennomføre en stor bredde i aktiviteter frem til ferdigstilt tjeneste eller produkt. Gjennom det praktiske arbeidet skal elevene se nytten av og behovet for å utvikle de grunnleggende ferdighetene. Opplæringen skal tilby praktisk arbeid med oppgaver som særpreger ulike yrker, og kan foregå i samarbeid med fagmiljøer lokalt eller regionalt. Det skal videre legges til rette for å bruke varierte arbeidsformer med relevante materialer, redskaper og teknikker. Gjennom arbeid med tjenester og produkter skal faget bidra til å utvikle selvstendighet, samarbeid, entreprenørskap og kreativitet. Opplæringen skal legge til rette for faglig utvikling fra bredde til dybde innenfor arbeidsoppgaver i yrker.

Struktur

I faget skal elevene jobbe praktisk med arbeidsoppgaver som er hentet fra yrkesfaglige utdanningsprogrammer i videregående opplæring og tilpasset ungdomstrinnet. Unntaket er utdanningsprogrammet medier og kommunikasjon. Faget er strukturert i hovedområder som det er formulert kompetansemål innenfor. Hovedområdene utfyller hverandre og må sees i sammenheng.

Beskrivelse av hovedområdene

Tjenester og produkter

Sentralt i hovedområdet er planlegging, utførelse og dokumentasjon av praktisk arbeid etter kvalitetskrav og refleksjon knyttet til egne arbeidsprosesser. Valg av hensiktsmessige råvarer, materiell og tjenester inngår i hovedområdet. Økonomiske rammer og beregninger inngår også.

Videre skal det brukes verktøy og arbeidsteknikker som er egnet for å utføre arbeidet.

Yrkesetikk og arbeidsmiljø

Sentralt i hovedområdet står orden på arbeidsplassen, helse, miljø og sikkerhet. Videre inngår etikk, samarbeid og service.

Timetall i faget

Timetall er oppgitt i 60-minutters enheter.

UNGDOMSTRINNET

8.–10. årstrinn 227 timer

Grunnleggende ferdigheter

Grunnleggende ferdigheter er integrert i kompetansemålene, der de bidrar til utvikling av og er en del av fagkompetansen. I arbeidslivsfag forstås grunnleggende ferdigheter slik:

Å kunne uttrykke seg muntlig i arbeidslivsfag innebærer å kommunisere, begrunne og forklare arbeidet.

Å kunne uttrykke seg skriftlig i arbeidslivsfag innebærer å planlegge, presentere og beskrive eget arbeid.

Å kunne lese i arbeidslivsfag innebærer å lese og forstå tegninger, tabeller, bruksanvisninger og arbeidsbeskrivelser

Å kunne regne i arbeidslivsfag innebærer å bruke, bearbeide og tolke relevant tallmateriale og foreta enkle kostnads- og mengdeberegninger.

Å kunne bruke digitale verktøy i arbeidslivsfag innebærer å kommunisere og dokumentere, å finne, velge ut og bearbeide informasjon.

Kompetansemål

Etter 10. årstrinn

Tjenester og produkter

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- Planlegge, utføre og ferdigstille tjeneste og produkt etter kvalitetskrav
- Velge hensiktsmessige råvarer, materiell og tjenester
- Utnytte råvarer og materiell økonomisk
- Ta vare på og vedlikeholde verktøy og utstyr
- Beregne kostnader knyttet til produksjon av tjenester og produkter
- Bruke arbeidsteknikk og verktøy tilpasset arbeidsoppgavene
- Bruke relevante faguttrykk i det enkelte fagområdet
- Vurdere og dokumentere kvaliteten av eget arbeid

Yrkesetikk og arbeidsmiljø

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- Utføre arbeid i tråd med arbeidslivets etiske normer og retningslinjer
- Utføre arbeid i tråd med helse-, miljø- og sikkerhetsregler
- Holde orden på arbeidsplassen
- Yte service og gjøre rede for betydningen av service i arbeidslivet
- Kommunisere og samarbeide med andre i en arbeidssituasjon

Vurdering i faget

Bestemmelser for sluttvurderingen:

Standpunktvurdering

10. årstrinn eller på det årstrinnet faget blir avsluttet: Elevene skal ha én standpunktarakter.

Eksamen for elever

10. årstrinn eller på det årstrinnet faget blir avsluttet: Elevene kan trekkes ut til muntlig eksamen med praktisk innslag. Muntlig eksamen blir utarbeidet og sensurert lokalt.

De generelle bestemmelsene om vurdering er fastsatt i forskrift til opplæringsloven.

Punkt 26/10: 1. tertialrapport 2010- skoleetaten

Dato: 11.05.2010
Saksnr.: 201004676-1
Arkivkode E: 212 A20 &14
Saksbehandler: Ole Petter Ingvaldsen

Saksgang
Oppvekststyret

Møtedato
25.05.2010

1. tertialrapport 2010- skoleetaten

Sammendrag:

Skoledirektøren legger med dette frem 1. tertialrapport for 2010.
Rapporten gir en økonomisk status for etaten etter 4 måneders drift.

Skolene/enhetenes samlede prognose per 1. tertial 2010 viser at skoleetaten samlet sett forventer et merforbruk på om lag 4 mill. kr på inneværende års budsjett. Dette vil gi et samlet underskudd på skoleetatens netto disposisjonsfond på 10,8 mill. kr.

Forslag til vedtak:

1. 1. tertialrapport for 2010 godkjennes med de endringer som fremgår av saksfremstillingen

Marie Føreland
skoledirektør

Ole Petter Ingvaldsen
økonomisk rådgiver

Trykte vedlegg:

Utrykte vedlegg:

Bakgrunn for saken :

DRIFT

Status ved 1. tertial 2010

Ved avslutning av budsjettåret 2009 viste regnskapet et underskudd på -12,8 mill. kr etter avsetning til bundne fond og sentralt reservefond.

Skoleetatens netto disposisjonsfond per 01.01.10 utgjorde -6,8 mill. kr, der den enkelte resultatenhet har en positiv eller negativ andel i fondet. Overføring av mer- eller mindreforbruk følger av delegasjonsprosjektet og er avgjørende for resultatenhetenes styring og langsiktige økonomiske planlegging.

Kongsgård skolesenter hadde i 2009 en utgift på 100.000 kr relatert til Hørselsavdelingen som ikke ble overført i regnskapsåret. Enhetene har avtalt å gjøre opp for dette ved å justere disposisjonsfondene. Det er også foreslått en disposisjonsfondsjustering fra sentralt fond til Vigvoll skole på 350.000 kr relatert til engangsutfordringer ved skifte av ledelse, samt en justering på 300.000 kr til Torridal skole på grunn av bruk av for lavt areal ved tildeling av budsjettmidler.

I henhold til årskontraktene skal de skoler/enheter som har et negativt disposisjonsfond iverksette tiltak for å komme i økonomisk balanse. Fokus på å komme i balanse er også sterkt understreket i skoleetatens tildelingsbrev til skolene/enhetene for budsjettåret 2010.

Økonomisk oversikt - skoleetat totalt

Tall i 1000-kroner

1. tertialrapport 2010 - skoleetaten						
Art	Tekst	Regnskap	Budsjett	Avvik	Årsbudsjett	Forbruk i % av årsbudsjett
10	Lønn og sosiale utgifter	301 723	274 042	- 27 682	748 788	40,3 %
20	Kjøp av varer og tjenester komm.	70 886	70 913	27	179 585	39,5 %
30	Kjøp av varer og tjenester	1 578	0	- 1 578	10 066	15,7 %
40	Overføringsutgifter	7 280	504	- 6 776	31 570	23,1 %
50	Finansieringsutgifter	53	18	- 35	53	
	Sum utgifter	381 520	345 476	- 36 044	970 061	39,3 %
60	Salgsinntekter	- 18 114	- 16 238	1 877	- 44 654	40,6 %
70	Refusjoner uten sykepenger	- 21 838	- 16 702	5 135	- 45 953	47,5 %
71	Sykepenger	- 9 120	0	9 120	0	
80	Overføringer	0	- 222	- 222	- 2 310	0,0 %
90	Finansieringsinntekter	- 3 987	- 3 987	0	- 3 987	
	Sum inntekter	- 53 059	- 37 148	15 911	- 96 903	54,8 %
	Netto utgift	328 461	308 328	- 20 133	873 158	37,6 %

Forbruk og budsjett per 1. tertial 2010

Netto årsramme for skoleetaten per 1. tertial 2010 er på 873,2 mill. kr.

Resultatet per 1. tertial 2010 viser et samlet merforbruk på -20,1 mill. kr.

Samlet forbruk i prosent av årsbudsjettet per 1. tertial viser følgende utvikling over år:

	2010	2009	2008	2007	Snitt
Lønn	40,3%	40,4%	40,4%	40,9%	40,4%
Netto resultat	37,6%	37,6%	35,6%	35,4%	36,5%

Over er det vist en sammenliknet av forbruksprosent (forbruk i forhold til årsbudsjett) ved rapportering ved 1. tertial for årene 2007 til 2010. Oppstillingen viser at forbruket på lønnspostene per 1. tertial 2010 ligger relativt marginalt under prosenten for 2009 og snittet. Nettoresultatet ved 1. tertial 2010 viser lik forbruksprosent som for 2009, og er ca 1% høyere enn snittet.

Årsprognose

Samlet prognose for etaten tilsier ved 1. tertial 2010 et forventet merforbruk på ca. 4 mill. kr på inneværend års budsjett, justert for avsetning til bundne fond. Prognosen bygger på innrapporterte prognoser fra samtlige skoler/enheter.

Dette vil gi et samlet underskudd på skoleetatens netto disposisjonsfond på 10,8 mill. kr.

Økonomisk oversikt – fordelt etter virksomhet

Tall i 1000-kroner

1. tertialrapport 2010 - skoleetaten					
Virksomhet	Regnskap	Budsjett	Avvik	Årsbudsjett	Forbruk i % av årsbudsjett
Grunnskolevirksomhet	297 899	281 057	- 16 842	763 594	39,0 %
Sentrale poster	10 244	8 345	- 1 899	38 504	26,6 %
PP-Tjenesten	7 393	7 174	- 219	19 495	37,9 %
Pedagogisk senter	61	- 143	- 204	5 983	1,0 %
Skolefritidsordningen	2 594	2 951	358	13 714	18,9 %
Kristiansand voksenopplæring	10 271	8 945	- 1 326	31 868	32,2 %
Sum	328 461	308 328	- 20 133	873 158	37,6 %

Grunnskolevirksomhet

Oversikten over grunnskolevirksomheten inkluderer grunnskolene (ekskl. skolefritidsordningen), sentrale grunnskolerelaterte avsetninger, Mottaksskolen, morsmålsundervisningen, leirskolevirksomhet, svømmeundervisning, hørselsavdeling og Alternative skoletilbud.

Grunnskolevirksomheten viser per 1. tertial 2010 et merforbruk på 16,8 mill. kr.

- Etterslep i overføring av sykkelønnsrefusjon (ca. 3,1 mill. kr)
- Ikke mottatt øvingslærerrefusjon fra UiA i 4 måneder (ca. 1,4 mill. kr)

- Ikke fordelte midler knyttet til seniortiltak i 4 måneder (ca. 2,1 mill. kr)
- Ikke fordelte midler til seniorplan 4 mnd (ca. 0,9 mill. kr)
- Andre avvik mellom periodisert budsjett og faktiske utgifter og inntekter (ca. 2,4 mill. kr)

Merforbruket etter nevnte korrigeringer ligger i størrelsesorden 10,1 mill. kr.

Forbruket i prosent av grunnskolevirksomhetens årsbudsjettet viser 39,0% ved 1. tertial 2010, mens prosenten på samme tidspunkt i 2009 lå på 38,9%. Dette betyr at forbruket til grunnskolevirksomhet ligger tilnærmet på samme nivå som i fjor.

I 2009 viste resultatet for grunnskolevirksomheten et merforbruk på 15,8 mill. kr. Dette betyr at skolene/enhetene må innarbeide innsparinger ved oppstart av nytt skoleår for å rette opp denne utviklingen.

Lønnsbudsjettet i 2010 utgjør 87% av grunnskolevirksomhetens samlede budsjett. Resterende midler er i stor grad bundet opp mot relativt faste utgifter til renhold, vaktmester, eksterne leier, transport og lignende. Dette betyr at dersom skolene skal tilpasse aktiviteten til rammen så må dette hovedsakelig gjøres på bemanningssiden.

Rapporter tatt ut per måned viser at merforbruket per 1. tertial i stor grad er opparbeidet i januar og februar. Både utgiftene til lønn og til kjøp av varer og tjenester var i disse månedene høye. Utgiftene på disse postene er i mars og april redusert. Dette er positivt.

Sentrale poster

De sentrale postene viser per 1. tertial 2010 et merforbruk på 1,9 mill. kr. Merforbruket skyldes hovedsakelig høyere utgifter på ansvarsområdet for personaltiltak. Det jobbes med å finne løsninger for personer som midlertidig avlønnes på dette ansvarsområdet. De sentrale postene forventes å være i balanse ved årets slutt.

Sentrale poster hadde et positivt netto disposisjonsfond på 2,2 mill. kr per 01.01.10.

Pedagogisk-psykologisk tjeneste

Resultatet for PPT viser tilnærmet balanse med et merforbruk på 0,2 mill. kr per 1. tertial 2010. PPT melder at virksomheten skal gå i tilnærmet balanse ved årets slutt.

PPT hadde ikke disposisjonsfond per 01.01.10, dvs balanse.

Pedagogisk senter

Merforbruket på 0,2 mill. kr per 1. tertial 2010 tilsier tilnærmet balanse. Pedagogisk senter melder økonomisk balanse ved årets slutt.

Pedagogisk senter hadde et positivt netto disposisjonsfond på 0,37 mill. kr. per 01.01.10.

Skolefritidsordningen

Resultatet per 1. tertial 2010 viser et overskudd på 0,36 mill. kr.

Kongsgård skolesenter

Resultatet per 1. tertial 2010 viser et merforbruk på 1,3 mill. kr. Merforbruket kan relateres til forskuddsbetalte leieutgifter og merutgifter knyttet til vedlikehold, energi, vaktmester og renhold ut over periodisert budsjett. Kongsgård skolesenter rapporterer økonomisk balanse på årets budsjett ved årets slutt.

Skolen hadde et positivt disposisjonsfond på 1,1 mill. kr per 01.01.10.

Handlingsprogram 2010 – 2013

Justeringer per 1. tertial som forutsetter rammeendring

Merkostnader til brøyting

Som følge av den relativt strenge vinteren i 2010 har det påløpt betydelige merkostnader til brøyting på skolene. Merkostnaden er beregnet til 390.000 kr.

Merkostnader til bosetting av flyktninger

Kongsgård skolesenter vil fra og med august 2010 få betydelige merutgifter knyttet til det å gi en forsvarlig og lovpålagt undervisning til enslige mindreårige (introduksjonsordningen). Den elevrelaterte merkostnaden er beregnet til 1,15 mill. kr. I tillegg kommer merutgifter knyttet til lokaler, beregnet til 0,25 mill. kr. I 2011 er den elevrelaterte merkostnaden beregnet til 1,95 mill. kr. Det er svært vanskelig å gi gode anslag for merutgifter utover 2011.

Rådmannen har foreslått at kompensasjon for merkostnadene innarbeides i 1. tertialrapport 2010.

Merkostnader til midlertidige løsninger

Karl Johans Minne skole (KJM) er i 2010 bevilget 2,0 mill. kr til midlertidige løsninger. Midlene skal gå til dekning av leiekostnader, diverse bygningsmessige tiltak, brakker og flytting. Beregninger viser et merbehov på 0,575 mill. kr i 2010 utover det bevilgede.

I 2011 er behovet beregnet til 0,5 mill. kr

Grim skole er i 2010 bevilget 0,4 mill. kr til midlertidige løsninger. Midlene skal brukes til etablering og leie av brakker samt transport. Beregninger viser et merbehov på 0,17 mill. kr i 2010 utover det bevilgede.

I 2011 er behovet beregnet til 0,51 mill. kr

Oppsummering – justeringer per 1. tertial 2010 som forutsetter rammeendring

1. Merkostnader til brøyting	390.000 kr
2. Merkostnader til bosetting av flyktninger i 2010	1.400.000 kr
3. Merkostnader til midlertidige løsninger KJM	575.000 kr
4. Merkostnader til midlertidige løsninger Grim	170.000 kr

Netto justering	2.535.000 kr
-----------------	--------------

Endring i betalingssatser SFO

Fra høsten 2010 innføres 8 timer gratis leksehjelp for elever på 1-4 trinn. Dette fører til at mange elever vil få kortere opphold i SFO.

Oppvekststyret har vedtatt at det fra og med 1. august 2010 innarbeides en ny SFO-sats for hel plass fratrasket leksehjelp. Den nye satsen er foreslått satt til 2.262 kr. per måned. Sats med 15% søskenmoderasjon er foreslått satt til 1.923 kr. De øvrige SFO-satsene er ikke foreslått endret.

Forslag til betalingssatser for skolefritidsordningen (SFO) gjeldende fra 1. august 2010

	Foreslått sats f.o.m. 01.08.10	Foreslått sats f.o.m. 01.08.10 15% søskenmoderasjon
<u>Skolefritidsordningen - månedlige satser:</u>		
Hel plass	2 406	2 045
Hel plass fratrasket leksehjelp	2 262	1 923
4 dager i uka	2 197	1 887
3 dager i uka	1 711	1 454
Korttidsplass - fra skoleslutt til kl. 14.00	1 351	1 149
Korttidsplass - fra kl. 07.30 til skolestart	1 351	1 149
Delt plass	1 312	1 115
2 dager i uka	1 224	1 040
1 enkeltdag	196	-
Dagsats for barn over 10 år på spesialavdelinger	483	-
Timestas	43	-

**Moderasjonen beregnes for det/de barn med lavest månedlig SFO-betaling.
Dersom begge/alle barn har hel plass gis det moderasjonen for antall barn minus ett.**

Sykefraværstatistikk

Det samlede sykefraværet i skoleetaten viser følgende utvikling i prosent:

	1. kvartal	2. kvartal	3. kvartal	4. kvartal	Hele året
2010	6,2%				
2009	8,0%	7,0%	4,8%	6,8%	6,7%
2008	7,5%	7,5%	4,7%	7,4%	6,8%
2007	8,6%	6,9%	5,3%	7,2%	7,0%
2006	8,0%	6,2%	4,5%	7,4%	6,5%
2005	7,3%	6,9%	4,6%	6,8%	6,4%
2004	9,2%	8,0%	4,7%	6,7%	7,1%

	1. kvartal 2010
Korttidsfravær	1,7%
Langtidsfravær	4,5%

Investering

Skoleetaten ber om følgende forskuddtering av spillemiddelprosjekter ved behandlingen av 1. tertialrapport for 2010:

Wilds Minne skole, anlegg for bevegelse del 1

Prosjektnummer: 4710036

Totalkostnad for prosjektet er anslått til kr.458.000 ,- inkludert spillemidler med kr. 200.000,- Resten finansieres ved egne midler, kommunalt tilskudd samt dugnad og rabatter.

Det forskuddteres spillemidler på prosjekt 4710036 med kr. 200.000,-

Wilds Minne skole, anlegg for bevegelse del 2

Prosjektnummer: 4710037

Totalkostnad for prosjektet er anslått til kr.568.000 ,- inkludert spillemidler med kr. 200.000,- Resten finansieres ved egne midler, kommunalt tilskudd samt dugnad og rabatter.

Det forskuddteres spillemidler på prosjekt 4710037 med kr. 200.000,-

Status investeringsprosjekter

Prosjektnummer	Prosjekt	Regnskap 1. tertial 2010	Totalt bevilget	Avvik
4700002	Rehab. og brannsikring	0	556 339	556 339
4700003	Utendørsarbeider ved skolene (løpende bevilgning)	3 426 289	7 581 646	4 155 357
4700012	EDB utstyr sekt. 2 adm.	75 652	83 309	7 657
4700015	EDB-utstyr sekt. 2 underv. (løpende bevilgning)	10 493 793	12 574 287	2 080 494
4700020	Lekeplassutstyr	265 311	298 719	33 408
4700021	Utearealer 6-åringer	762 713	945 840	183 127
4700023	Skolebehovsplanen	301 705	301 705	0
4700027	Bringsvær, garderobe og toalett	1 131 381	1 050 000	-81 381
4700028	Opprusting utearealer, Aktiv ute	2 431 892	5 106 213	2 674 321
4700031	Erstatningsareal (Dvergsnes skole)	584 837	500 000	-84 837
4700032	Tilrettelegging bygg Int. skole	1 098 969	910 000	-188 969
4700033	Ombygging KVO Int. skole	851 307	796 000	-55 307
4700034	Lydmessig tilrettelegging Møvig	440 000	440 000	0
4700036	Biblioteksystem ALEPH	120 000	120 000	0
9009010	Havlimyra ungdomsskole	2 895 684	9 945 604	7 049 920
9035020	Flekkerøy u.sk.-2.bygge	3 516 061	3 286 000	-230 061
9072010	Hommeren ungdomsskole	6 994 969	6 995 000	31
9115020	Dvergsnes skole 2.bygg	3 908 359	3 890 000	-18 359
9170060	Sjøstrand skole akut	1 474 358	1 568 000	93 642
9200020	Solholmen oppgradering	177 520	1 562 000	1 384 480
9210040	Strømme skole, 4 byggetr.	2 800 169	2 800 000	-169
9260040	Vågsbygd skole, ombygging	1 936 470	1 934 000	-2 470
				0
				0
		45 687 439	63 244 662	17 557 223

Kristiansand eiendom rapporterer status på byggeprosjekter der skoleetaten har utgiftsføringer mens budsjettet ligger fullt og helt på Kristiansand eiendom.

Punkt 27/10: Vedlikehold barnehager - prioriteringsliste 2010

Dato: 10.05.2010
Saksnr.: 201004598-1
Arkivkode E: 152 A10
Saksbehandler: Søren Sverdrup Lund

Saksgang
Oppvekststyret

Møtedato
25.05.2010

Vedlikehold barnehager - prioriteringsliste 2010

Sammendrag:

Bystyret vedtok i handlingsprogrammet for 2010-2013 å tilføre barnehagene 3 mill kr til bygningsmessige investeringstiltak. Tiltakene var oppført i rådmannens forslag til handlingsprogram, utenfor budsjettammen, med henholdsvis 3,475 mill kr til utvendige tiltak og 3,006 mill kr til innvendige tiltak som er barnehagenes eget ansvar.

Bystyret har i vedtaket (Høyre/KrF's fellesforslag) anmodet etaten om å legge fram en prioriteringsliste for godkjenning i oppvekststyret.

Forslag til prioriteringsliste tar i størst mulig grad hensyn til sikkerhet og behov på utelekeplassene, samt innvendige tiltak som kan kombineres med utbyggingsprosjekter og HMS-relaterte tiltak (helse, miljø og sikkerhet).

Forslag til vedtak:

1. Oppvekststyret godkjenner prioriteringsliste for bygningsmessige investeringstiltak i barnehagene som foreslått i saken.

Gro Holte
Fung. barnehagedirektør

Søren Sverdrup Lund
rådgiver

Trykte vedlegg: Oversikt over innmeldte investeringsbehov – utvendige og innvendige tiltak

Utrykte vedlegg: Ingen

Bakgrunn for saken :

Bystyret vedtok i handlingsprogrammet for 2010-2013 å tilføre barnehagene 3 mill kr til bygningsmessige investeringstiltak. Tiltakene var oppført i rådmannens forslag til handlingsprogram, utenfor budsjettammen, med henholdsvis 3,475 mill kr til utvendige tiltak og 3,006 mill kr til innvendige tiltak som er barnehagenes eget ansvar. Barnehageetaten hadde i forbindelse med utarbeidelsen av handlingsprogrammet samlet inn begrunnede tiltaksbehov fra barnehagene, slik at barnehagenes eget ansvar ("leietakers ansvar") for ute-/inneareal kunne synliggjøres i handlingsprogramsammenheng.

Enkelte barnehager har store vedlikeholdsetterlep og som skal gjenoppbygges i nye bygg har ikke oppgitt sitt tiltaksbehov. Dette gjelder barnehagene Øvre Slettheia, Møllestua og Bamsebo.

Bystyret har i vedtaket (Høyre/KrF's fellesforslag) anmodet etaten om å legge fram en prioriteringsliste for godkjenning i oppvekststyret. Forslag til prioriteringsliste tar i størst mulig grad hensyn til sikkerhet og behov på utelekeplassene, samt innvendige tiltak som kan kombineres med større utbygging og HMS-relaterte tiltak (helse, miljø og sikkerhet).

Barnehageetaten foreslår følgende prioriteringsliste:

Prioriteringsliste - bygningsmessige investeringstiltak 2010			
Nr	Barnehage		Beløp
1	Jordbæveien	Nytt gulvbelegg og maling gammel del av bygg	150 000
2	Hellemyr	Gulvbelegg/lister, lydisolering, dører, lysforhold	150 000
3	Søm	Nytt gulvbelegg kjøkken	10 000
4	Ravnedalen	Lyddempning - gammel del	150 000
5	Kløvergården	Lakke gulv, male rom	30 000
6	Askeladden	Nytt gulvbelegg, halvtak/vogner	95 000
7	Veslefrikk	Hydr.stellebord	30 000
8	Hamretun	Hydr.stellebord	30 000
9	Roligheden	Gulvbelegg i flere rom	19 000
10	Linerla	Gulvbelegg og maling i flere rom	50 000
11	Auglandstjønn	Lyddempingstiltak	50 000
12	Tinnstua	Lyddempningstiltak	25 000
13	Sentrum-Mosby	Nytt gulvbelegg, støydem p., ute rom	150 000
14	Sentrum-Fergefjellet	Maling hele barnehagen, nytt gulvbelegg 1 avd.	130 000
15	Sentrum-Lekesenter	Solavskjerming	30 000
16	Karuss	Lyddempingstiltak	30 000
17	Odderøya	Utbedr v inngangsparti- asfaltdel	35 000
18	Hellinga	Utskifting garderobe rep.foldedører, gulvbelegg	143 000
Sum innvendige tiltak			1 307 000
1	Nøtteliten	Nye planker og maling i amfi ute	20 000
2	Jordbæveien	Rutsjebane - kunstgress/nytt dekke	10 000
3	Hellemyr	Sikkerhetspålegg v sklie	20 000
4	Søm	Vognskur, nye ronser	110 000
5	Voietun	Vognskur- småbarns avd.	40 000
6	Hamretun	Nytt ronsestativ, takoverbygg soveplass	40 000
7	Bergtorasvei	Skifte utslitt lekeapparat, ny rutsjebane pga. flyttekrav	71 000
8	Roligheden	Utskifting klatrehus pga. krav, reparasjoner.	150 000
9	Linerla	Huskestativ	15 000
10	Tinnstua	Utskifting lekeapparat, sikre fjell, sikre gjerde m.m	80 000
11	Auglandstjønn	Grøntareal, nytt terrassedekke	60 000
12	Sentrum-Sløyden	Soveplass ute, sikre klatrestativ/gummimatter	25 000
13	Sentrum-Mosby	Solavskjerming, nytt huskestativ, nytt lekestativ	126 000
14	Sentrum-Fergefjellet	Utbedr av nedslitt uteområde og gjerder	656 000
15	Taremareskogen	Maling bord/benker, rep.uteapparat	20 000
16	Hellinga	Utskifting rutsjebane/ronser, utbedr.uteområde	250 000
Sum utvendige tiltak			1 693 000
Totalt innvendige og utvendige tiltak			3 000 000

Angå. Ferjefjellet barnehage:

Barnehagen v/ samarbeidsutvalget har over lengre tid meldt inn stort behov for totalrenovering av uteområdet, og var spesielt aktive i handlingsprogrambehandlingen. Uteområdet består av mye sand, og fremstår som svært nedslitt og dårlig av hensyn til barna. I samarbeid med personalet og foreldrene har barnehagen kommet med et lavere kostnadsanslag på investeringstiltakene på uteområdet, som nå er redusert fra 900.000 kr til 656.000 kr inkl mva. Ved prioritering av dette tiltaket må det vurderes i samråd med kommunens innkjøpstjeneste om arbeidet må ut på anbud. Videre må det avklares med eier/Entra Eiendom om aktuell drenering rundt bygget foretas av eier før arbeidet på uteområdet igangsettes.

Vedlegg:

Oversikt over innmeldte investeringsbehov – utvendige og innvendige tiltak

Innvendige vedlikeholds-/utbedringstiltak pr. sept. 2009			
Nr	Barnehage	Tiltak	Beløp
1	Nøtteliten	Maling på avdelingene (vedlegg mangler)	300 000
2	Jordbærveien	Nytt gulvbelegg og maling gammel del av bygg	258 300
3	Hellemyr	Gulvbelegg/lister, lydisolering, dører, maling/lysforhold	168 000
4	Søm	Nytt gulvbelegg kjøkken	10 000
5	Voietun	Maling bad, gulvbelegg vaskerom, maling kjøkken	60 000
6	Ravnedalen	Lyddempning, maling, lystiltak, lakkering	366 000
7	Kløvergården	Lakke gulv, male rom	29 200
8	Askeladden	Nytt gulvbelegg, maling, halvtak/vogner	115 000
9	Veslefrikk	Hydr.stellebord, maling, nyttgulvbelegg	260 000
10	Hamretun	Hydr.stellebord, maling, nyttgulvbelegg, kj.innred	110 000
11	Roligheden	Gulvbelegg i flere rom, maling/lakke sviller	19 000
12	Linerla	Gulvbelegg og maling i flere rom	185 400
13	Auglandstjønn	Lyddempingstiltak, elektriske arbeider	107 300
14	Tinnstua	Lyddempningstiltak	25 000
15	Sentrum-Sløyden	Maling og lystiltak kjøkken/rom, vedlikehold gulv	208 000
16	Sentrum-Mosby	Ny kj.innredning, nytt gulvbelegg, støydemp., uterom	395 000
17	Sentrum-Fergefjellet	Maling hele barnehagen, nytt gulvbelegg 1 avd.	130 000
18	Sentrum-Lekesenter	Tilrettelegge kjøkken, maling, solavskjerming	52 000
19	Karuss	Lyddempingstiltak	30 000
20	Odderøya	Utbedr v inngangsparti- asfaltdekk	35 000
21	Hellinga	Utskifting garderobe rep.foldedører, gulvbelegg	143 000
Sum			3 006 200

Utvendige vedlikeholds-/utbedringstiltak pr. sept. 2009			
Nr	Barnehage	Tiltak	Beløp
1	Nøtteliten	Nytt gjerde, nye planker og maling i amfi ute	120 000
2	Jordbærveien	Rutsjebane - kunstgress/nytt dekke	10 000
3	Hellemyr	Sikkerhetsspålegg v sklie, nytt leskur/lekehus	70 000
4	Søm	Vognskur, nye ronser, utbedr.sandbasseng, maling klatrestativ	140 000
5	Voietun	Generell opprustning av nedslitt lekeplass, vognskur	540 000
6	Ravnedalen	Rep. Sandbasseng, opprydning uteareal	18 000
7	Askeladden	Utskifting sklie, ny kant sandbasseng	109 000
8	Veslefrikk	Vognskjul/lekeskjul	80 000
9	Hamretun	Nytt ronsestativ, takoverbygg soveplass	45 000
10	Bergtorasvei	Skifte utslitt lekeapparat, ny rutsjebane pga. flyttekrav	71 000
11	Roligheden	Rep.sandbasseng, utskifting klatrehus pga. krav, maling m.m.	244 400
12	Linerla	Huskestativ, ny utebu/gapahuk, utemøbler	69 000
13	Øvre Slettheia	Ny vippe, tak lekebuss	25 000
14	Tinnstua	Ny lekehytte, utskifting lekeapparat, sikre fjell, sikre gjerde m.m	250 000
15	Auglandstjønn	Tynne skog, fornye grøntareal, nytt terrassedekke	90 000
16	Sentrum-Sløyden	Soveplass ute, sikre klatrestativ/gummimatter, søppelbu, ronse	43 000
17	Sentrum-Mosby	Solavskjerming, nytt huskestativ, nytt lekestativ, oppmerking	148 000
18	Sentrum-Fergefjellet	Utbedring av nedslitt uteområde og gjerder	940 000
19	Sentrum-Lekesenter	Ny runse	20 000
20	Taremareskogen	Maling boder/bord/benker, nye dører boder, rep.uteapparat	62 000
21	Odderøya	Utbedr.garderobe, foldedører, lettvegg	126 000
22	Hellinga	Utskifting rutsjebane/ronser, utbedr.uteområde/utebord/benker	255 000
Sum			3 475 400

Punkt 28/10: Søknad om støtte fra oppvekststyrets disposisjonskonto - våren 2010 - skoleetaten

Bilag

Retningslinjer for tildeling av oppvekststyrets disposisjonsfond

Tilbakemeldingskjema-Strømme

Tilbakemeldingskjema-Presteheia

Tilbakemeldingskjema-Krossen

Tilbakemeldingskjema-Haumyrheia

Tilbakemeldingskjema-hånes

Fiskå

Slettheia

Krossen

Øvre Slettheia

Vardåsen

Lovisenlund

Haumyrheia

Grim

Fagerholt

Dvergsnes

Fiskå

Fiskå

Dato: 10.08.2010
Saksnr.: 201002429-1
Arkivkode E: 223 B40
Saksbehandler: Kari Tønnesland

Saksgang
Oppvekststyret

Møtedato
25.05.2010

Søknad om støtte fra oppvekststyrets disposisjonskonto - våren 2010 - skoleetaten

Sammendrag:

I oppvekststyret 15. mars 2004 ble det fattet retningslinjer for tildeling av midler fra oppvekststyrets disposisjonskonto. Det ble besluttet at søknadene skulle fordeles to ganger i året.

Det er kommet følgende søknader om støtte fra oppvekststyrets disposisjonskonto våren 2010 for skoleetaten.

Tilsammen kr.305.200,-.

Oppvekststyret disponerer for 2010 kr 330.000,-.

1. Dvergsnes skole
Søknad om støtte til "Superfinalen" i Sukkervannshallen	Kr. 22.500,-.
2. Fagerholt skole
Søknad om midler til hoppbakke	Kr. 20.000,-.
3. Fiskå skole
Utstyr (Sittebenker/gitarer)	Kr. 17.700,-.
4. Grim skole
Søknad om støtte til kjøp av vannkjøler	Kr. 30.000,-.
5. Haumyrheia skole
Støtte til opprusting uteområde	Kr. 35.000,-.
6. Krossen skole
Søknad om støtte til en skulptur som en vannfontene	Kr. 50.000,-.

7. Lovisenlund skole
Søknad til markering av Lovisenlund skole 60 år	Kr. 30.000,-.
8. Sletttheia skole
Søknad om støtte til Lavvo i skolegården	Kr. 40.000,-.
9. Vardåsen skole
Søknad om midler til leirstedet på Randøya	Kr. 30.000,-.
10 Øvre Sletttheia skole
Søknad om støtte til musikkinstrumenter	Kr. 30.000,-.

Forslag til vedtak:

1. Oppvekststyret støtter følgende prosjekter.....
2. Beløpene belastes konto til oppvekststyrets disposisjon

Marie Føreland
skoledirektør

Kari Tønnesland
saksbehandler

Trykte vedlegg:

Søknadene
Retningslinjer for tildeling
Evalueringsrapporter

Utrykte vedlegg:

Punkt 29/10: Tilskuddsmidler fra oppvekststyrets disposisjonskonto - 1. tildeling 2010 barnehageetaten

Bilag

Bergtorasvei

Søknad Fantebakken

Søknad Tinnstua

Tilbakemeldingskjema-læringsverkstedet-Gimlekollen

Tilbakemeldingskjema Taremareskogen

Tilbakemeldingskjema- Askeladden bhg

Søknad-Sentrum

Søknad-FUS-Lindtjønn

Søknad-Jordbærveien

Søknad-Kongsgård

Tilbakemeldingskjema -Berhuskollen

Søknad-Læringsverkstedet-Gimlekollen

Tilbakemeldingskjema-Espira

Tilbakemeldingskjema-Fantebakken

Tilbakemeldingskjema-læringsverkstedet-avd.lund

Tilbakemeldingskjema-læringsverkstedet-Grim

Tilbakemeldingskjema Ravneheia barnehage

Tilbakemeldingskjema-Oddernes Kongsgård

Tilbakemeldingskjema-sentrum

Søknad-Askeladden

Søknad-Odderøya

Søknad-Læringsverkstedet-Lund

Søknad -læringsverkstedet Grim

Søknad-stasjonsbarnehagen

Søknad-Ravneheia

Tilskuddsmidler fra oppvekststyrets disposisjonskonto - 1. tildeling 2010

Tilbakemeldingskjema-Kløvergården

Dato: 10.05.2010
Saksnr.: 201003352-27
Arkivkode E: 430 A10
Saksbehandler: Søren Sverdrup Lund

Saksgang
Oppvekststyret

Møtedato
25.05.2010

Tilskuddsmidler fra oppvekststyrets disposisjonskonto - 1. tildeling 2010 barnehageetaten

Sammendrag:

Oppvekststyret har 90.000 kr. fra egen disposisjonskonto i barnehageetaten for 2010. Siden 2006 har oppvekststyret valgt kun en tildelingsrunde. Dette er alle kommunale og private barnehager informert om.

Oppvekststyret tildelte 20.000 kr. i ekstraordinær tildeling i februar, så det er 70.000 kr. igjen til tildelingsrunden i mai 2010. Det er mottatt 15 søknader innen søknadsfristen 30. april 2010. Samtlige søknader fra barnehagene har positive og viktige formål, men enkelte av søknadene beskriver tydeligere nytteverdi/overføringsverdi til andre (retningslinjene pkt. 3). Ved manglende fullfinansiering av prosjektene kan det allikevel forutsettes at tildelte beløp skal gå til de omsøkte tiltak i barnehagen, eventuelt returneres tildelte beløp til oppvekststyrets konto i løpet av inneværende år. På dette grunnlag foreslås følgende tildeling.

Forslag til vedtak:

Oppvekststyret har vurdert innkomne søknader og innvilger følgende tilskudd:

1. Tinnstua barnehage – Friluftsuke ved sjøen – 5.000 kr.
2. Dvergsnestangen barnehage – Barns medvirkning – 5.000 kr.
3. Ravneheia barnehage – Flerkulturell opplæring – 5.000 kr.
4. Stasjonshaven barnehage – Rollemodeller for barn – 5.000 kr.
5. Fantebakken familiebarnehage – Naturlekeplass – 3.000 kr.
6. Læringsverkstedet barnehage avd. Grim – Språkutvikling/lek – 5.000 kr.
7. Læringsverkstedet barnehage avd. Gimlekollen – Klatreutstyr – 2.000 kr.
8. Læringsverkstedet barnehage avd. Lund – Barns medvirkning – 5.000 kr.
9. Odderøya barnehage – Tauprojekt/naturgruppe – 5.000 kr.
10. Oddernes/Kongsgård barnehage – Båt/utegruppe – 5.000 kr.
11. Jordbærveien barnehage – Delta i kulturrullatoren for eldre – 4.000 kr.
12. Lindtjønn barnehage – Svømmekurs – 4.000 kr.
13. Sentrum barnehageenhet – Trådløst nettverk – 2.000 kr.
14. Askeladden barnehage – Veiledningskurs for foreldre – 10.000 kr.
15. Roligheden og Bergtorasvei barnehage-Barns medvirkning/formidling- 5.000 kr.

Ved manglende fullfinansiering av prosjektene forutsettes det at tildelte beløp skal gå til de omsøkte tiltak i barnehagen, eventuelt returneres tildelte beløp til oppvekststyrets konto i løpet av inneværende år.

Gro Holte
Fung. barnehagedirektør

Søren Sverdrup Lund
rådgiver

Trykte vedlegg:

1. Brev av 09.04.2010 fra barnehageetaten til alle barnehager i Kristiansand med informasjon om søknadsmulighet og vedtatte retningslinjer for tildeling fra oppvekststyrets disposisjonskonto,
2. Søknader om tilskudd for 2010 fra: Tinnstua barnehage, Dvergsnestangen barnehage, Ravneheia barnehage, Stasjonshaven barnehage, Fantebakken familiebarnehage, Læringsverkstedet barnehage avd. Grim, Læringsverkstedet barnehage avd. Gimlekollen, Læringsverkstedet barnehage avd. Lund, Odderøya barnehage, Oddernes/Kongsgård barnehage, Jordbærveien barnehage, Lindtjønn barnehage, Sentrum barnehageenhet, Askeladden barnehage og Roligheden og Bergtorasvei barnehage
3. Tilbakemeldingsskjema for tildelinger i 2009 fra: Kløvergården barnehage, Askeladden barnehage, Taremareskogen barnehage, Sentrum barnehageenhet, Oddernes/Kongsgård barnehage, Fantebakken familiebarnehage, Berhuskollen familiebarnehage, Ravneheia barnehage, Dvergsnestangen barnehage, Læringsverkstedet barnehage avd. Gimlekollen, Læringsverkstedet barnehage avd. Grim, Læringsverkstedet barnehage avd. Lund

Bakgrunn for saken :

Det vises til oppvekststyrets vedlagte saksprotokoll fra sak 11/05 av 15.03.2005. Oppvekststyret har tidligere vedtatt følgende retningslinjer for bruk av 90.000 kr. fra egen disposisjonskonto i barnehageetaten:

1. Tildeling av midler vil bli gitt til prosjekter som ikke forutsettes dekket via barnehageenhetenes ordinære tildeling. Alle typer barnehager kan søke.
2. Tildelingen er en engangstildeling.
3. Det forutsettes at prosjektet setter barna i fokus, er framtidsrettet og har en nytteverdi/overføringsverdi til andre.
4. Søknad om midler skal minimum inneholde:
 - En beskrivelse av prosjektet
 - En framdriftsplan
 - En kostnadsramme (budsjett)
5. Oppvekststyret skal orienteres om bruken av midlene når prosjektet er gjennomført.
6. Tildelingen vil bli gitt og skal følges opp på et eget prosjektnummer. Midlene kan ikke overføres som bundne fond.
7. Frist for innsending av søknad settes til 1. mai og 1. september. Søknadene vil bli lagt fram for oppvekststyret i forbindelse med behandlingen av tertialrapportene.
8. Søknadene sendes oppvekststyret v/utvalgssekretær.

Oppvekststyret tildelte 20.000 kr. i ekstraordinær tildeling i februar, så det er 70.000 kr. igjen til tildelingsrunden i mai 2010. Frist ved 1. tildeling 2009 ble satt til 30. april, og søknadene fra barnehagene ble i samråd med oppvekststyrets sekretær tilsendt barnehageetaten til oppfølging. Det er mottatt 15 søknader innen søknadsfristen. Søknadene fra barnehagene har positive og viktige formål. Enkelte av barnehagenes søknader beskriver tydeligere nytteverdi/overføringsverdi til andre (retningslinjene pkt. 3).

Mottatte søknader – formål/utviklingsprosjekt og søknadsbeløp:

1. Tinnstua barnehage – Friluftsuke ved sjøen – 25.000 kr.
2. Dvergsnestangen barnehage – Barns medvirkning – 30.000 kr.
3. Ravneheia barnehage – Flerkulturell opplæring – 15.000 kr.
4. Stasjonshaven barnehage – Rollemodeller for barn – 12.500 kr.
5. Fantebakken familiebarnehage – Naturlekeplass – 12.700 kr.
6. Læringsverkstedet barnehage avd. Grim – Språkutvikling/lek – 16.100 kr.
7. Læringsverkstedet barnehage avd. Gimlekollen – Klatreutstyr – 2.000 kr.
8. Læringsverkstedet barnehage avd. Lund – Barns medvirkning – 5.000 kr.
9. Odderøya barnehage – Tauprosjekt/naturgruppe – 12.000 kr.
10. Oddernes/Kongsgård barnehage – Båt/utegruppe – 40.000 kr.
11. Jordbærveien barnehage – Delta i kulturrullatoren for eldre – 4.000 kr.
12. Lindtjønn barnehage – Svømmekurs – 7.500 kr.
13. Sentrum barnehageenhet – Trådløst nettverk – 5.000 kr. (anslag)
14. Askeladden barnehage – Veiledningskurs for foreldre – 19.000 kr.
15. Roligheten og Bergtorasvei barnehage-Barns medvirkning/formidling- 20.000 kr.

Det er søkt om totalt 225.800 kr.

Tilbakemeldingsskjema - tildelinger 2009:

Barnehager som ble tildelt tilskuddmidler i 2009 er bedt om å rapportere kort om bruken av midlene etter gjennomført tiltak/prosjekt i vedlagte tilbakemeldingsskjema. Dette foretas i tråd med oppvekststyrets retningslinjer for tildeling av tilskuddene, og vedlegges til orientering. Fra tildeling 2009 har 12 av 16 barnehager levert tilbakemeldingsskjema som forutsatt: Kløvergården barnehage, Askeladden barnehage, Taremareskogen barnehage, Sentrum barnehageenhet, Oddernes/Kongsgård barnehage, Fantebakken familiebarnehage, Berhuskollen familiebarnehage, Ravneheia barnehage, Dvergsnestangen barnehage, Læringsverkstedet barnehage avd. Gimlekollen, Læringsverkstedet barnehage avd. Grim og Læringsverkstedet barnehage avd. Lund. Karuss/Skårungen barnehage, Vabua flyktningebarnehage, Fidjemoen familiebarnehage og Kanutten familiebarnehage har ikke levert tilbakemeldingsskjema innen fristen.

Punkt 30/10: 1. tertialrapport 2010 - barnehageetaten

Bilag

Rapport analyse og innsparingstiltak fra prosjektgruppa pr. 21.04.2010

Dato: 10.05.2010
Saksnr.: 201004596-1
Arkivkode E: 212 A10
Saksbehandler: Søren Sverdrup Lund

Saksgang
Oppvekststyret

Møtedato
25.05.2010

1. tertialrapport 2010 - barnehageetaten

Sammendrag:

I samråd med rådmannen legger barnehageetaten fram regnskapsrapport for etatens investeringsprosjekter og driftsbudsjett for perioden 01.01-30.04.2010. I tillegg er rådmannens innstilling til prosjektrapport, analyse og innsparingstiltak 2010 for barnehageetaten, tillagt tertialrapporten for oppvekststyrets behandling.

Totalt sett kan barnehageetatens budsjettunderskudd komme opp på 25,9 mill kr. i 2010, før tiltak.

Rådmannen anbefaler at barnehageetaten tilføres en rammeøkning på 16,92 mill kr for følgende forhold:

- underfinansiering fra staten på 11,1 mill kr (tilsvarende 2009-nivå)
- kostnader til midlertidige tiltak på 2,520 mill kr
- økt tilskudd til private barnehager i 2010 (som følge av stedfortrederordning i 2009) på 3,3 mill kr

Prognose for underskudd 2010 vil etter tiltak ligge på 8,980 mill kr.

Som oppgitt i vedlagt prosjektrapport ble det igangsatt umiddelbare innsparingstiltak i februar. Dette omhandlet følgende administrativt vedtatte tiltak fra 2008-2009:

- Avvikling av midlertidig stedfortrederordning i kommunale barnehager
- ISF-sats nedjustert for kommunale barnehager
- Utgifter til tilrettelagte tiltak for barn med særlige behov tilpasses budsjett
- Nedbemanning i barnehageetatens stab

Med bakgrunn i mottatt prosjektrapport og resterende innsparingsbehov må rådmannen foreslå økte kostpenger fra 1. august 2010 i kommunale barnehager, besparelse på konsulentbistand til ISF-staben, redusert inntektsgraderingsordning og redusert bemanning/bedre arealutnyttelse/ redusert åpningstid i kommunale barnehager med effekt for private barnehager senere år.

Barnehageetatens budsjettramme er ikke realistisk i forhold til pålagte krav til likeverdig behandling av private barnehager og underfinansiering fra staten, og budsjettrammen bør styrkes fra bykassen. Statens skjønntilskudd og resultatene etter økonomisk likeverdig

behandling av private barnehager har stor betydning for etatens regnskap i 2010, og det blir ikke mer avklart før ved 2. tertialrapport.

Tiltak som ble igangsatt i 2008 og 2009, og som bidro til budsjettunderskudd i 2009 foreslås innekket som foreslått i rådmannens innstilling i saken. Innstillingen innarbeides i rådmannens 1. tertialrapport for kommunen som behandles i bystyret 16. juni.

Forslag til vedtak:

1. 1. tertialrapport 2010 for barnehageetaten godkjennes.
2. Oppvekstyret anbefaler følgende forslag til innsparingstiltak:
 - a. Økte kostpenger fra 1. august 2010
 - b. Ytterligere innsparing i staben (fom 2011)
 - c. Redusert inntektsgraderingsordning (fom 2011)
 - d. Redusert bemanning/bedre arealutnyttelse/reduert åpningstid (fom 2011)
 - e. Bedre arealutnyttelse/reduert bemanning i kommunale barnehager (fom 2012)

Arild Rekve
kons. barnehagedirektør

Søren Sverdrup Lund
rådgiver

Trykte vedlegg: Rapport – Analyse og innsparingstiltak 2010 – Prosjektgruppe
Utrykte vedlegg: Ingen

Investeringsbudsjettet:

Kristiansand Eiendom v/prosjektavdelingen har ansvar for følgende barnehageprosjekter: Kartheia, Møllestua, Hellinga, Vabua/Donnhuset, Havlimyra, Marvika, Voie 17, Bamsebo og Øvre Slettheia. Totalt er det bevilget 287,9 mill.kr. til disse prosjektene, som Kristiansand Eiendom rapporterer status for. I tillegg kommer opprydning av forurenset barnehagejord. Barnehageetaten benytter også Kristiansand Eiendom, når kommunale midlertidige plasser skal etableres.

Kristiansand Eiendom kommer til å rapportere forsinkelser for flere av barnehageprosjektene. Årsakene til dette er rapportert til oppvekststyret fortløpende. Konsekvensen vil være at Kristiansand kommune vil få problemer med å opprettholde full barnehagedekning, ettersom etterspørselen etter barnehageplasser fortsetter å øke. Flere av de midlertidige tilbudene er midlertidig godkjent av blant andre Arbeidstilsynet på grunn av dårlig standard, og disse må erstattes som planlagt og vedtatt av bystyret i handlingsprogrammet.

Barnehageetaten har i barnehageplanleggingen hatt ansvar for å dokumentere og anslå best mulige prognoser for barnehageutbyggingen. Prognosene er basert på etterspørsel i samordnet opptak, disponible plasser i kommunale og private barnehager, barnehagebehovsundersøkelser og befolkningsprognoser m.m. Etter innføring av lovfestet rett til barnehageplass fra januar 2009 må Kristiansand kommune fremover vurdere å bygge for en større overkapasitet/større konkurranse enn tidligere. På den andre siden vil dette innebære at mindre barnehager kan bli utsatt for nedleggelse.

Barnehageetaten har økonomisk ansvar for prosjektering/leie, bygningsmessige etableringsutgifter og inventar/utstyr på midlertidige tilbud og på nye barnehagebygg.

Det er foretatt følgende gjennomgang av etatens investeringsprosjekter:

Prosjektnr.	Prosjekt (i 1.000 kr.)	Regnskap	Budsjett	Avvik*
4200001	Ombyggingstiltak-barnehager	13 500 092	13 745 205	245 113
4200002	Utbedringstiltak-barnehager	3 195 909	3 373 005	177 096
4200003	Utbedringstiltak-funksj.hemm.	250 000	250 000	-
4200004	Bygn.messige investeringstiltak		3 000 000	3 000 000
9982010	Donnhuset (Kongsgård flykt.bhg)	576 698	450 000	-126 698
9243010	Havlimyra barnehage	846 508	900 000	53 492

*) Negative tall i avvikskolonne betyr overskridelse eller inntektssvikt.

Av pågående prosjekter kommenteres følgende:

Prosjekt 4200001 - Ombyggingstiltak-barnehager, prosjekt 4200002 – Utbedringstiltak-barnehager og prosjekt 4200003-Utbedr.tiltak funksj.:

Prosjekt for ombyggingstiltak har dekket utgifter til ombygging og inventar for barnehager, slik at disse har hatt mulighet til å innføre 14-barnsgrupper og etablere midlertidige tilbud i kommunale barnehager. Prosjektet er finansiert fra barnehageetatens driftsramme/statstilskudd siden 2004, da investeringsprosjektet ble opprettet. Ombyggingstiltakene er gjennomført for å etablere flere nye plasser ved mange kommunale barnehager. I siste 2-3 årene har dette vært knyttet til etablering av over 200 midlertidige småbarnsplasser i flere kommunale barnehager. Prosjektet bør avsluttes i 2. tertialrapport.

Utbedringstiltak for kommunale barnehager er utført i 2007 og 2008 for å dekke en del av bygningsmessige tiltak som er barnehagenes eget ansvar. Prosjektet kan avsluttes sammen med prosjekt for utbedringstiltak for funksjonshemmede i 2. tertialrapport.

Prosjekt 4200004 – Bygn.messige investeringstiltak:

Bystyret bevilget 3 mill kr i handlingsprogrammet til investeringstiltak for innvendige- og utvendige tiltak i barnehagene. Det er foreslått fordeling tilskuddsmidler mellom barnehagene i egen sak til oppvekststyret, som forutsatt i budsjettvedtaket.

Prosjekt 9982010 – Kongsgård flyktningebarnehage:

Det er et merforbruk på 126.000 kr på inventar/utstyr som bør vurderes dekket av byggeprosjektet. Avviket skyldes helt nødvendige innkjøp til garderober m.m. som burde inngått i selve byggeprosjektet.

Diverse angående nybygg-/utbyggingsprosjekter m.m.:

Møllestua barnehage (Grim):

Barnehagen skal rives til sommeren og bygges opp med ny barnehage på samme tomt på Idda-området. Barnehagen må flytte til midlertidige lokaler i Marvika i byggeperioden på et 1 år. Det er utredet mulighet for nærmere lokal løsning i vår bl.a. i Suldalen, men dette ble et alternativ som ikke kunne realiseres på grunn av trafikk m.m. Ekstern utredning via Kristiansand Eiendom har kostet 100.000 kr. Dette er ikke budsjettert, og bør tilleggsbevilges.

Etablering/leie av midlertidig brakketilbud i Marvika vil koste ca 1,3 mill kr i 2010, og ca 0,3 mill kr i 2011. I tillegg kommer transport fra Grim til Marvika, som er kartlagt for 27 barn og vil koste ca. 120.000 kr for 5 måneder i 2010.

Det bør vurderes om byggeprosjektet bør belastes for midlertidig tilbud i byggeperioden, da dette ikke er medregnet i verken behovsutredning eller byggeprosjektet.

Hellinga barnehage:

Barnehagen skal utvides med 2 avdelinger. Byggingen startes opp i september med mye sprengningsarbeider på tomte, som betyr at hele barnehagen må flytte ut fra september til desember 2010. Det er aktuelt å benytte tidl. Grim barnehage, leie hus eksternt og annet lokale i tillegg. Det må påregnes at flytting og leiekostnader vil koste ca 300.000 kr totalt. Beløpet bør belastes byggeprosjektet.

Linerla barnehage:

Midlertidig barnehage tilknyttet Linerla barnehager i Dykkerklubbens lokaler ved Myren Gård har ikke fått videre midlertidig godkjenning av Arbeidstilsynet. Det er stilt krav om omfattende tiltak til ventilasjon og brannsikring før permanent godkjenning. Dette vil i så fall bli svært kostnadskrevenende for et bygg som ikke er planlagt for langsiktig bruk. Alternativet her er å flytte midlertidig brakkemodul fra Møllestua barnehage. Det er ikke utredet hvor mye dette vil koste, men det kan være mulighet for å søke om statstilskudd til dette midlertidige tilbudet som kan dekke flytting/etablering. Eventuelt må dette tas opp i 2. tertialrapport.

Kongsgård barnehage:

Barnehagen fikk økte leiekostnader til brakkemodul da denne ble etablert etter brannen i 2009. Etter forsikringsoppgjør mot slutten av 2009 er det avklart at dette vil koste ca 0,4 mill kr i ekstra leiekostnader i 2010. Dette er ikke bevilget for 2010.

Hovedopptaket – behov for nye plasser:

Det fremgikk av barnehagebehovsplanen 2010-13 at det kunne bli behov for 336 nye plasser i 2010, og det ble understreket at flere midlertidige tiltak måtte planlegges i påvente av den vedtatte utbygging av permanente barnehageplasser. Barnehageetaten fikk etter samråd med rådmannen utredet muligheten for å etablere 100 midlertidige plasser i tidligere Kongensgate skole fra august 2010. På grunn av store ombyggingskostnader og andre planer for bygget var det ikke politisk flertall for dette alternativet, da dette ble behandlet i februar.

Status for hovedopptaket viser pr. 30. april at det er 153 med rett til plass som ikke har fått tilbud om plass. Dette tallet er noe synkende, da foreldre med 2 plasser nå vil velge plasser og dermed frigjøre enkelte plasser.

I tillegg er det ca. 200 uten rett til plass som har søkt plass. Dette er barn som er yngre enn 1 år pr. august, eller som har søkt om opptak på senere tidspunkt.

Områdene Lund/Øst:

- Barnehageetaten har bestilt 2 midlertidige brakkemoduler i henholdsvis Marvika og på branntomta til tidligere Kongsgård barnehage. Dette kan gi 80-100 plasser. Disse tilbudene forutsettes dekket av kommunale midler på 3 mill kr til midlertidige tilbud, som er avsatt de neste 3 årene. Statstilskuddene til midlertidige tilbud dekker ikke alle etableringskostnadene v/Kristiansand Eiendom. Det vil bli tidspress på å få ansatt personale og etablert/bygget opp disse tilbudene innen august, som er fristen for å innfri retten til barnehageplass.
- Barnehageeier Hilde Sundstøl etablerer midlertidig tilbud i tidl. Justvik barnehage (ca 30 barn), i påvente av utbygging av permanent barnehage på Eidet. Noen ledige plasser er fremdeles ledig i dette området. I tillegg er det under etablering 2 private familiebarnehager (ca. 16-20 barn).
- Nye plasser i områdene Lund/Øst vil dekke behovet for de med rett til plass i disse områdene.

Områdene Sentrum/Vest:

- Den private barnehageutbyggeren, Trygge barnehager, har gitt kommunen tilbud om å etablere et midlertidig tilbud for opptil 150 barn i Midtre Vågsbygd, der etterspørselen er stor. Aktuelle tomter ved Vågsbygd skole og ved den gamle idrettsplassen er vurdert, men det har dessverre ikke vært mulig å få avklart disse tomtene av hensyn til skolen og bruken av idrettsplassen. Det er også kommet fram at det er betydelig rimeligere å etablere mange midlertidige plasser, og at Trygge barnehager med lang erfaring gjør dette relativt mye rimeligere enn kommunen.

Kristiansand kommune vil få problemer med å komme i mål med å etablere tilstrekkelig antall nye barnehageplasser i områdene Sentrum/Vest, og kan få problemer med ikke å klare å innfri retten til barnehageplass i 2010. Det arbeides med snarlig løsning her. Barnehageetaten anbefaler at Trygge barnehager snarest gis en mulighet til å kunne etablere sitt midlertidige tilbud i Midtre Vågsbygd, og at det på nytt vurderes tomter til dette formålet.

For øvrig er det i samråd med rådmannen i vår igangsatt utredninger av store tomter for eventuell større midlertidige etableringer på Lund, på Kongsgårdjordene og Bjørndalen Gård. Dette vil koste ca 300.000 kr, som det ikke er avsatt budsjettmidler til i 2010.

Utfordringene med å etablere midlertidige plasser skyldes at utbyggingen av vedtatte permanente kommunale- og private utbyggingsprosjekter (totalt 16 prosjekter) forsinkes av ulike grunner, som barnehageetaten ikke kan påvirke i særlig grad.

Sykefravær pr. 1. kvartal 2010 i etaten:

Arbeidssted - barnehageetaten	Fravær i %	
	Korttidsfravær	Totalt fravær
1. kvartal 2010 (1. kvartal 2009)	2,2 (2,8)	11,6(10,3)

Tabellen viser til sykefraværsrapporter for 1. kvartal i barnehageetaten. Det rapporteres for kvartalperioden, fordi det er etterskuddsvis rapportering og tallene for 1.kvartal er mer reelle enn 1. tertial.

Korttidsfraværet for 1. kvartal 2010 er noe lavere enn samme tidspunkt i 2009. Tabellen for totalt fravær (korttids-og langtidssykefravær) viser et høyere nivå i 2010 enn samme periode i 2009.

Barnehageetaten har et relativt lavt korttidsfravær og et høyt langtidssykefravær, som fortsatt skaper behov for stort fokus på aktive og forebyggende tiltak i barnehagene. Barnehagene skal prioritere tett og god oppfølging av sykemeldte kombinert med forebyggende sosiale- og helsefremmende tiltak. Dette er tiltak som kan redusere sykefraværet.

Driftsbudsjettet:

Tabell: Barnehageetaten samlet

Ansvar: 2*

Art	Tekst:	Regnskap	Budsjett	Avvik	Årsbudsjett	Årsprognose	Avvik
	Periode	1.1-30.04.2010	1.1-30.04.2010	1.1-30.04.2010	2010	2010	2010
10	Lønn og sosiale utgifter	90 941 081	88 855 723	2 085 358	246 019 000	252 156 000	-6 137 000
11+12	Kjøp av varer og tjen.kommual	11 754 660	16 937 048	-5 182 388	40 142 771	42 662 771	-2 520 000
13	Kjøp av varer og tjen.erstat.komm	34 422 936	33 831 040	591 896	90 710 000	96 910 000	-6 200 000
14	Overføringsutgifter	74 457 347	71 154 860	3 302 487	213 640 000	213 640 000	-
15	Finansutgifter	-	-	-	-	-	-
	SUM UTGIFTER:	211 576 024	210 778 671	797 353	590 511 771	605 368 771	-14 857 000
16	Salgsinntekter:	-16 006 559	-15 233 400	-773 159	-41 850 000	-41 850 000	-
17	Refusjoner uten sykelønnsref.	-199 170 572	-61 209 617	-137 960 955	-162 070 000	-160 170 000	-1 900 000
1710	Sykelønnsrefusjon:	-4 438 014	-5 943 972	1 505 958	-17 839 000	-17 839 000	-
18	Overføringer	-	-143 538 320	143 538 320	-298 300 000	-289 100 000	-9 200 000
19	Finansieringsinntekter:	-1 271 771	-1 271 771	-	-1 271 771	-1 271 771	-
	SUM INNTEKTER:	-220 886 916	-227 197 080	6 310 164	-521 330 771	-510 230 771	-11 100 000
	NETTO UTGIFT:	-9 310 892	-16 418 409	7 107 517	69 181 000	95 138 000	-25 957 000

Lønn:

Lønnsbudsjettet er korrigert for antatt økning i lønnsvekst fra 2,5% til 3,5%, samt at prisøkning er redusert fra 2,5% til 2,3%. For øvrig er kommunens pensjonsutgift redusert fra 17,5% til 15% i 2010. Det er et relativt stor negativt avvik på lønnsregnskapet som må sjekkes nærmere mot interne justeringer for lønn og pensjon.

Det er også i 2010 lite sannsynlig at det statlige skjønnsstilskuddet vil dekke kommunens forpliktelser til dekning av likeverdig økonomisk behandling/finansieringsplikt for private barnehager, makspris og nye plasser i kommunale og private barnehager de senere år.

Når 2009-regnskapet for kommunale barnehager er grunnlaget for kostnadsdekning av private barnehager i 2010, vil dette medføre høyere kommunale tilskudd til private barnehager enn i 2009. Det må også forventes økt kostnadsvekst til tariff lønn, pensjon og andre utgifter i private barnehager som kommunen må være forberedt på å dekke.

Det er overført ca. 32,6 mill.kr. i kommunalt forskudd til private barnehager for første halvår, i påvente av kommunale tilskuddsvedtak i juni/juli. Det er mottatt 86,9 mill.kr. i statlige skjønnsmidler ved 1 tildeling. Det er ca. 1,9 mill kr mer enn budsjettet pr. 1 tertial. Dette tilsvarer anslag på kostnadsøkning ved at minimumsfinansiering for private barnehager øker fra 85% til 88% fra august. Det er grunn til å frykte at 2. og 3. tildeling blir mindre enn kommunen trenger for å opprettholde barnehageetatens totale budsjettbalanse. Dette skyldes blant annet at utgiftene til økonomisk likeverdig behandling og drift av dyrere midlertidige plasser i kommunale barnehager ikke dekkes fullt ut.

Foreldrebetalingen er bedre enn budsjettet pr. april. Dette vil jevne seg ut etter oppstart i august, som er halv betalingsmåned for nye barn.

Sykepengerefusjonene er lavere enn budsjettet, og refusjonene er minst 1 måned på etterskudd. Flere barnehager med mye langtidssykefravær har underskudd i løpet av 1 tertial på grunn av manglende inntektsføring av sykepengerefusjoner. Dette gjør det noe vanskeligere å ha god økonomioversikt for enhetslederne.

Kommunale barnehager har pr. 30.04.10 et underskudd på 2,9 mill kr. Halvparten av underskuddet er sannsynligvis sykepengerefusjoner som ikke er mottatt fra NAV. Sentrum barnehageenhet og Havlimyra barnehage har samlet sett ca. 1,5 mill kr i underskudd.

Havlimyra har hatt dyrere oppstart av ny barnehage enn forventet. Barnehagen må vurdere sammenhengen mellom bemanning og antall barn, slik at budsjettbalanse oppnås. En del inventar/utstyrsutgifter til ny barnehage må omposteres til investeringsprosjekt-inventar.

Oppsummering – status regnskapet pr. 30.04.2010:

Underfinansiering 2010:

- Det er ikke grunn til å anta at underfinansiering fra staten på 11,1 mill kr i 2009 blir mindre i 2010. Prognose for denne kostnaden må opprettholdes til kommunal tilskuddsbehandling er gjennomført for private barnehager i juni/juli og 2. skjønnskutt fra staten er mottatt i juli/august.

Økte kommunale kostnader fra 2009 med konsekvens for 2010 – se prosjektrapport:

- Barnehageetaten har et behov for utgiftsreduksjoner, som tilsvarer et nivå på ca. 11,8 mill kr fra 2009. Reversering/nedbemanning av midlertidig stedfortrederordning, merutgifter til stedfortrederordning i tilskudd for private barnehager, gradvis justering av kommunal ISF-sats, reduserte utgifter til tilrettelagte tiltak og nedbemanning i staben utgjør samlet sett 12,3 mill kr. for 2010. Dette foreslås dekket inn fra 2011, da flere av tiltakene ikke får full virkning i 2010.

Dette utgjør 11,1 mill kr og 12,3 mill kr., til sammen 23,4 mill kr.

I tillegg kommer merutgifter på utredning lokal tomt for midlertidig tilbud på 0,1 mill kr, 0,120 mill kr til skyss og 1,3 mill kr for eget midlertidig tilbud på Møllestua, midlertidig tilbud for Hellinga barnehage i 4 måneder på 0,3 mill kr, økt leie for midlertidig tilbud for Kongsgård barnehage/Marvika på 0,4 mill kr og utredning av store tomter på Kongsgård på 0,3 mill kr., til sammen 2,520 mill kr.

Totalt sett kan barnehageetatens budsjettunderskudd komme opp på 25,9 mill kr. i 2010, før tiltak. Rådmannen anbefaler at barnehageetaten tilføres en rammeøkning på 16,92 mill kr for følgende forhold:

- underfinansiering fra staten på 11,1 mill kr (tilsvarende 2009-nivå)
- kostnader til midlertidige tiltak på 2,520 mill kr
- økt tilskudd til private barnehager i 2010 (som følge av stedfortrederordning i 2009) på 3,3 mill kr

Prognose for underskudd 2010 vil etter tiltak ligge på 8,980 mill kr.

Rådmannens innstilling til prosjektrapport - Analyse og innsparingstiltak 2010 for barnehageetaten

Rådmannens innstilling som innarbeides i rådmannens 1. tertialrapport for kommunen:

Barnehageetaten har i løpet av 2009 fått store økonomiske utfordringer og gikk med 23,3 mill kr i underskudd. På bakgrunn av dette satt rådmannen ned en arbeidsgruppe som skulle klarlegge årsaker og finne innsparingstiltak. Formålet med prosjektet er at barnehageetaten skal oppnå budsjettbalanse.

I henhold til prosjektdirektivet var prosjektets mandat:

Synliggjøre årsaken (tallfeste) til budsjettoverskridelsen i 2009 og forklarer hvorfor bystyret fikk informasjonen så sent.

Foreslå innsparingstiltak i barnehageetaten slik at budsjetttrammen for 2010 holdes.

Synliggjøre konsekvenser av foreslåtte innsparingstiltak.

Arbeidet er gjennomført med styringsgruppe, prosjektgruppe, arbeidsgrupper og referansegruppe, og arbeidet skulle være ferdig til 31. mars. Styringsgruppa/rådmannen fikk rapporten 20. april. Prosjektgruppa har påpekt at det har vært kort arbeidstid i forhold til mange kartleggings-/analyseoppgaver.

Pkt. 1 ble fulgt opp med økonomirapport-regnskap 2009 om tallfestet budsjettoverskridelse og for sen rapportering. Rapporten ble fremlagt i oppvekststyret 9. februar, og ble innarbeidet i kommunens årsrapport.

Følgende endringer/avvik fra 2008 til 2009 skilte seg mest ut i regnskapsresultatet for 2009, og fremkommer i avviksoversikten.

Avviksoversikt - 2009	
Årsak	Beløp
Manglende finansiering fra staten til nye plasser, likeverdig behandling - private barnehager	9 200 000
Manglende finansiering fra staten til nye plasser, midlertidige plasser - kommunale barnehager	1 900 000
Økte kostnader kommunale barnehager – innsatsstyrt finansiering	2 900 000
Midlertidig stedfortrederordning	4 500 000
Økte utgifter til tilrettelagte tilbud for barn med særlige behov	1 900 000
Økte lønnskostnader barnehageetatens administrasjon 2008-2009	1 500 000
Ikke-kompenserte utgifter til AFP og overtidsgodtgjørelse	1 000 000
Kongsgård barnehage - merutgifter ifbm. brannen	400 000
Sum	23 300 000

Prosjektgruppa foreslo for styringsgruppa i februar at tiltak som er igangsatt fra etaten ("egeninitierte tiltak") burde reverseres umiddelbart for å gjenopprette budsjettbalansen.

Følgende tiltak ble da igangsatt etter avgjørelse i styringsgruppen 24. februar:

- *Midlertidig stedfortrederordning avvikles.*
- *ISF satsen nedjusteres med 2 %.*
- *Utgifter til tilrettelagte tiltak for barn med særlige behov tilpasses budsjett.*
- *Det settes i gang arbeid med reduksjon av 1,5 årsverk i 2010 og 2 årsverk i 2011 i barnehageetatens stab.*

Styringsgruppen forutsetter at sektor AMU orienteres i ekstraordinært møte så snart som mulig og at tiltakene evalueres i forbindelse med rulleringen av HP (ny orientering i sektor AMU).

Som det fremgår av vedlagte prosjektrapport har prosjektgruppen gjennomgått og analysert flere sentrale ordninger og utviklingstrekk for barnehagesektoren i Kristiansand kommune. Dette er et viktig grunnlag for å kunne vurdere ulike løsninger og prioriteringer.

Rådmannen viser til gjennomgang av finansierungsordninger for barnehagesektoren, som etter hvert har vist seg å bli komplisert og utfordrende å håndtere for kommunene der underfinansiering fra staten har blitt stadig tydeligere. For Kristiansand kom dette klart fram i løpet av 2009. Beklageligvis ble ikke dette rapportert tydelig og tidlig nok, noe også statens tilskuddssystem har bidratt til.

Håndtering av underskuddet fra 2009

Rådmannen vil i 1. tertialrapport anbefale på bakgrunn av øk. rapport pr. 25. februar 2010/avviksoversikt følgende vedrørende håndtering av underskudd fra 2009:

- Underskudd knyttet til manglede statlig finansiering dekkes inn av bykassen: 11,1 mill kr
- Merutgifter vedrørende brann i Kongsgård barnehage dekkes inn av bykassen: 0,4 mill kr

Dette betyr at 11,8 mill kr må dekkes inn av etaten selv, forutsatt bystyrevedtak på rådmannens anbefalinger vedrørende underfinansieringen. Det vil bli uhåndterlig for sektoren å dekke inn noe av dette i 2010 og rådmannen anbefaler derfor følgende periodisering:

Tiltak	2010	2011	2012	2013	2014	Sum
Inndekning av underskudd 2009	0	2 800	3 000	3 000	3 000	11 800

Innsparingsbeløp

Rådmannen anbefaler videre at underfinansiering fra staten blir dekket inn av bykassen i HP perioden 2011-2014. Dette betyr at utgiftene må ned med 11,8 mill kr årlig i tillegg til finansierungsplanen vedrørende underskudd 2009.

Tiltak	2010	2011	2012	2013	2014
Behov for utgiftsreduksjon	11 800	11 800	11 800	11 800	11 800
Inndekning av underskudd 2009	0	2 800	3 000	3 000	3 000
Sum behov utgiftsreduksjon	11 800	14 600	14 800	14 800	14 800

Etter at strakstiltakene er iverksatt med helårseffekt og medførende økte kostnader måtte prosjektgruppen finne innsparingstiltak tilsvarende 12,3 mill kr i 2010 og årlig om lag 8,5 mill kr:

Tiltak	2010	2011	2012	2013	2014
Behov utgiftsreduksjon	11 800	14 600	14 800	14 800	14 800
Midlertidig stedfortrederordning avvikles fra 1. juli 2010.	-2 413	-4 500	-4 500	-4 500	-4 500
Varige lønnskostnader (anslag) ved avvikling av stedfortrederordning	200	200	200	200	200
Merutgifter til stedfortrederordningen - tilskudd til private barnehager på bakgrunn av regnskap 2009	3 300				
ISF satsen nedjusteres	-1 000	-2 000	-2 900	-2 900	-2 900
Merutgifter til for høy ISF-sats 2009 - økt tilskudd til private barnehager	2 900	1 900	900		
Utgifter til tilrettelagte tiltak – budsjettet er tilpasset	- 1 900	- 1 900	-1 900	-1 900	-1 900
Reduksjon av 1,5 årsverk fra 2010 og ytterligere 0,5 årsverk fra 2011.	-550	-1 100	-1 100	-1 100	-1 100
SUM rest innsparingsbeløp	12 337	7 200	5 500	4 600	4 600

Barnehageetaten vil ikke klare å tilpasse driften til budsjetttrammen i 2010. Prognostisert underskudd i 2010 på 12,3 mill kr er i rapporten foreslått dekket inn med økte innsparingskrav i 2011-2014. Prosjektgruppen har presisert at nye innsparingskrav kommer i tillegg til allerede vedtatte innsparingskrav i handlingsprogram 2010-2013 (1,45 mill kr i 2010, 3,65 mill kr i 2011, 3,410 mill kr i 2012 og 3,590 mill kr i 2013 – se side 39 i vedtatt handlingsprogram 2010-2013).

Rådmannen foreslår at barnehageetaten kompenseres for 3,3 mill kr i merutgifter til stedfortrederordningen, som skyldes økte tilskudd til private barnehager på bakgrunn av 2009-regnskapet. Rådmannen anser at dette er urimelig å dekke inn på tiltak knyttet til driften i barnehagene. Ved å redusere innsparingsbeløpet for 2010 med 3,3 mill kr må barnehageetaten finne innsparingstiltak med helårsvirkning på om lag 7,7 mill kr årlig fra 2011 til 2014. Det er ca. 0,8 mill kr mindre enn foreslått i rapporten.

Innsparingstiltak:

Rådmannen registrerer at kommunale barnehageplasser i Kristiansand har relativt høyt kostnadsnivå, når det tas ut Kostra-statistikk for 2009 og sammenlignet med andre storbyer. Dette skyldes i stor grad at man, i motsetning til flere andre storbyer, har lyktes med å beholde og rekruttere lovpliktig andel førskolelærere. I tillegg har kommunen en høy andel fagarbeidere innen denne sektoren. Det har store utslag på kostnadsforskjellene mellom kommunene. Dette forhindrer ikke at det bør ses på innsparingstiltak som kan realiseres innenfor lovpålagte krav i barnehageloven.

Rådmannen vil anbefale prosjektgruppas anbefalte alternativ 1, med enkelte korreksjoner. I tillegg vil rådmannen anbefale prosjektgruppens fellesforslag angående kartlegging av barnehagene, med enkelte justeringer.

Tiltak	2010	2011	2012	2013	2014
1. Økte kostpenger fra 1. august 2010	-260	-570	-570	-570	-570
2. Generell innsparing i staben – (kan si opp avtalen med E&Y og lage egen ISF modell)		- 200	-200	- 200	- 200
3. Redusert inntektsgraderingsordning		-2 000	-2 000	-2 000	-2 000
4. Redusert bemanning/bedre arealutnyttelse/reduert åpningstid - tilsvarende 6,3 årsverk		- 2 480	- 2 480	- 2 480	- 2 480
5. Bedre arealutnyttelse/reduert bemanning i kommunale barnehager – redusert finansieringsgrunnlag for private barnehager			- 2 480	- 2 480	- 2 480
SUM	-260	-5 250	-7 730	- 7 730	-7 730

Tiltak 1 – Økte kostpenger fra 1. august 2010

Det er mulighet innenfor dagens regelverk å innføre kostpris, men ikke høyere enn selvkost. Fylkesmannen har ved innføring av kostpenger oppgitt at kommunen kan defineres som en barnehageeier, slik at alle matutgifter kan deles på plasser ved beregning av selvkost. Det vil si at enkelte barnehager vil benytte noe mer eller noe mindre til mat, og med noe variasjon fra år til år. Konsekvensen vil bli at prisen øker fra 145 kr. til 180 kr. pr. mnd. Dette innebærer en økonomisk merbelastning for småbarnsfamiliene.

Tiltak 2 – Generell innsparing i staben

Det anbefales i samsvar med prosjektrapporten at konsulentutgifter til etatens finansieringsmodell kuttes, og at det utarbeides en ny finansieringsmodell for kommunale barnehager. Arbeidet bør igangsettes snarest, slik at denne kan benyttes fra 2011.

Tiltak 3 -Redusert inntektsgraderingsordning

Rådmannen vil ikke anbefale å fjerne inntektsgraderingsordningen, og overføre ordningen/utgiftene til helse- og sosialsektoren. Av økonomiske hensyn foreslås det at kommunens utgifter til inntektsgraderingsordningen reduseres fra ca. 4,4 mill kr til 2,4 mill kr., dvs en besparelse på 2 mill kr. Det innebærer at kommunen lager en inntektsgradering kun for familier med skattbar inntekt under 200.000 kr med en sats på 1.530 kr for en fulltids plass. Det betyr at 286 familier i inntektsgruppen under 200.000 kr. må betale 184 kr mer pr måned (fra 1.346 kr til 1.530 kr), mens 145 familier i inntektsgruppen mellom 200-300.000 kr må betale 673 kr mer (fra 1.657 kr til 2.330 kr i makspris).

Rådmannens forslag innebærer at familier med under 200.000 kr i inntekt må betale 184 kr mer pr. måned, i forhold til en økning på 454 kr i prosjektrapportens alternativ 1.

Tiltak 4 - Redusert bemanning kombinert med bedre arealutnyttelse/reduert åpningstid – kartlegging av barnehagene

Rådmannen foreslår å justere alternativ 1, slik at effekten av bemanningsreduksjonen reduseres i 2011 med 2,480 mill kr. Beløpet må da kompenseres barnehageetatens ramme. Innsparingsbeløpet pr. avdeling vil da bli redusert fra 80.000 kr til 40.000 kr pr avd. Det anbefales at total pedagogressurs ses under ett på barnehagene, og at godkjente areal utnyttes optimalt.

Det foreslås at åpningstiden reduseres fra 50 t/u til 47,5 t/u fra 1. august 2010 og til 45 t/u fra 2011 (som før 2006), dersom objektive kriterier/forventet etterspørsel legges til grunn ved innføring av rammefinansiering fra 2011. Dette gjøres primært for å lette trykket på barnehagene, redusere vikarbehovet, samtidig som det forutsettes ikke å ha negative økonomiske konsekvenser med hensyn til inntekter fra statstilskudd eller utslag på kostnadsgrunnlag i forhold til private barnehager.

Kartlegging av alle barnehager foretas som skissert i prosjektrapporten. Arbeidet startes opp umiddelbart og avsluttes med rapporter for hver barnehage innen 20. sept. Eventuelle ombyggingsbehov vurderes og kostnadsberegnes samtidig. Dette anbefales slik at eventuelle endringer kan innarbeides i rådmannens forslag til handlingsprogram.

Punkt 31/10: Nytt finansieringssystem for ikke-kommunale barnehager i en rammestyrte sektor & høring

Bilag

Saksprotokoll

Ikke kommunale barnehager rammefinansiert

Finansieringssystem ikke kommunale barnehager

Dato: 10.05.2010
Saksnr.: 201003885-2
Arkivkode E: 202 A10
Saksbehandler: Kjetil Solvang

Saksgang

Oppvekststyret
Formannskapet

Møtedato

25.05.2010
09.06.2010

Nytt finansieringssystem for ikke-kommunale barnehager i en rammestyrte sektor – høring

Sammendrag:

Kunnskapsdepartementet foreslår ny finansieringsmodell for ikke-kommunale barnehager. Denne modellen sier at kommunen skal sørge for likeverdig behandling av all barnehager i kommunen der likeverdig behandling defineres som at ikke-kommunale barnehager får 100 pst. av det tilsvarende kommunale barnehager i den aktuelle kommunen i gjennomsnitt mottar i offentlig tilskudd. Det kommer til å være en overgangsperiode fra dagens ordning til nytt finansieringssystem, som omtalt i høringsnotatet.

Det vises til vedlagte høringsnotat som vil få store konsekvenser for kommunens økte finansieringsplikt ovenfor private barnehager. Kristiansand kommune er bekymret for om staten vil fult ut kompensere for den økte forpliktelsen som ny finansieringsmodell medfører. Og dette spesielt for kommuner som har høy andel ikke-kommunale barnehager.

Kristiansand kommune er også bekymret for at det kan bli meget omfattende og komplisert for kommunene å skulle håndtere de foreslåtte reglene i forhold til uttak av verdier fra barnehagene.

Forslag til vedtak:

Kristiansand kommune gir sin tilslutning til forslag om endring av finansieringssystem for ikke-kommunale barnehager slik det fremgår av kommunens merknader til Kunnskapsdepartementets høringsnotat.

Tor Sommerseth
rådmann

Gro Holte
Fungerende barnehagedirektør

Trykte vedlegg:

1. Høringsbrev av 19.04.2010 – Høring av nytt finansieringssystem for ikke-kommunale barnehager i en rammefinansiert sektor
2. Høringsnotat – Nytt finansieringssystem for ikke-kommunale barnehager i en rammefinansiert sektor

Utrykte vedlegg: Ingen

Bakgrunn for saken :

Kunnskapsdepartementet har i vedlagte høringsbrev av 19.04.2010 sendt ut forslag til endringer av finansieringssystemet for ikke-kommunale barnehager i en rammestyrkt sektor.

- Ny forskrift om likverdig behandling av barnehager ved tildeling av offentlige tilskudd
- Ny § 14a i barnehageloven om krav til bruken av offentlige tilskudd og foreldrebetaling i ikke-kommunale barnehager
- Ny forskrift om bruk av offentlige tilskudd og foreldrebetaling i ikke-kommunale barnehager.

Kunnskapsdepartementet har bedt om merknader til vedlagte høringsnotat innen 31. juli 2010. Kommunens merknader til høringsuttalelsen behandles i oppvekststyret og formannskapet.

Det vises til følgende punkter i høringsuttalelsen:

2.2. Bakgrunn for gjeldende finansieringsordning

Som følge av barnehageforliket ble det fra 1. mai 2004 innført en maksimalgrense på foreldrebetalingen og kommunene fikk en forskriftsfestet plikt til å behandle kommunale og ikke-kommunale barnehager likeverdig ved tildeling av offentlige tilskudd. Plikten innebærer at kommunen skal dekke kostnader i ikke-kommunale barnehager som ikke dekkes gjennom foreldrebetaling og andre offentlige tilskudd. På samme tidspunkt ble det innført egne skjønnsmidler til kommunene for å kompensere for merutgiftene knyttet til forliket. Skjønnsmidlene er et øremerket tilskudd til kommunen, som i sin helhet skal nyttes til drift av barnehager.

Fra 1. august 2005 ble det krav om at kommunens tilskudd må sørge for at den samlede offentlige finansieringen utgjør minst 85 pst. av det tilsvarende barnehager eid av kommunen i gjennomsnitt mottar i offentlige tilskudd.

5.1. Rammefinansiering

Rammefinansiering er hovedfinansieringsmodellen for kommunesektoren. Rammetilskudd og utjevning av skatteinntekter fordeles til kommunene gjennom *inntektssystemet*, som Kommunal- og regionaldepartementet har ansvaret for. Kommunene fordeler selv midlene mellom de ulike tjenesteområdene i kommunen. Barnehagesektoren er per i dag et unntak fra denne finansieringsmodellen, og finansieres i stor grad gjennom øremerkede statlige tilskudd. De øremerkede tilskuddene til barnehagesektoren er planlagt innlemmet i rammefinansieringen fra 2011.

6.2. Hovedelementene i ny modell

Kommunen skal sørge for *likeverdig behandling* av alle barnehager i kommunen. Likeverdig behandling av barnehager defineres som at ikke-kommunale barnehager får 100 pst. av det tilsvarende kommunale barnehager i den aktuelle kommunen i gjennomsnitt mottar i offentlig tilskudd (per heltidsplass). Dette skal gjelde alle kostnader til basistilbudet i barnehagen, inkludert kapitalkostnader og administrasjonskostnader. Det vil si at ekstrautgifter til barn som trenger særskilt tilrettelegging holdes utenfor beregningsgrunnlaget. Kommunen kan dessuten holde kommunale barnehager med særskilt høye kostnader til ordinær drift utenfor beregningsgrunnlaget.

Departementet ber spesielt om forslag til hvordan denne siste bestemmelsen kan utformes.

Forslag fra Kristiansand kommune:

- Særskilte høye kostnader defineres som barnehager som har mer enn XX pst. høyere kostnader pr. oppholdstime enn gjennomsnittet av alle kommunale barnehager i kommunen. (Prosentatsen foreslås satt av Kunnskapsdepartementet - for eksempel 20 pst.)
- Det er kun lov å holde utenom beregningen opp til XX pst. av de kommunale barnehagene som har særskilt høye kostnader til drift.

Nye regler for finansiering av ikke-kommunale barnehager kan således gjelde fra 2011. Kunnskapsdepartementet foreslår en modell hvor kommunen skal fastsette separate tilskuddsatser for drift og kapital:

- For **drift** skal det fastsettes én sats for små barn med heltidsplass og én sats for store barn med heltidsplass. Kommunen skal fastsette satsene separat for ordinær barnehage, familiebarnehage og åpen barnehage.
- Kommunen skal dessuten gi et påslag for **administrasjon** på fire prosent av det beregnede tilskuddet for drift. Administrasjonspåslaget er fastsatt på bakgrunn av beregninger på nasjonalt nivå og skal være likt for hele landet.
- For **kapital** skal det fastsettes én sats per barn med heltidsplass, uavhengig av barnas alder. Tilskuddet skal dekke avskrivnings- og rentekostnader. Kommunen skal fastsette separate satser for ordinære barnehager, familiebarnehager og åpne barnehager.
- Kommunen **kan** gi ekstra tilskudd til enkeltbarnehager som har høye kapitalkostnader.

6.3.1. Overgangsregler

Fra 1. august 2010 økes minimumsforpliktelsen for tilskudd til ikke-kommunale barnehager til 88 pst. av det tilsvarende kommunale barnehager mottar i offentlig finansiering. Inntil full likeverdig behandling er innfasert i statsbudsjettet, må forskriften inneholde overgangsregler.

Departementet foreslår følgende overgangsregler:

1. Ikke-kommunale barnehager skal gis det beste av enten minimumssatsen for tilskudd til ikke-kommunale barnehager **eller** videreføring av samme andel av det gjennomsnittlige offentlige tilskuddet til tilsvarende kommunale barnehager som året før. Kommunene kan holde kommunale barnehager med særskilt høye kostnader til ordinær drift utenfor beregningsgrunnlaget også i overgangsperioden.
2. Kommunen har ikke plikt til å gi tilskudd slik at den offentlige finansieringen av en ikke-kommunal barnehage overstiger det tilsvarende barnehager eid av kommunen i gjennomsnitt mottar i offentlig finansiering.
3. Nyetablerte barnehager som er godkjent av kommunen, gis tilskudd etter kostnadsdekningsprinsippet det første året, men ikke lavere enn minimumssatsen. Året etter gis barnehagen det beste av enten minimumssatsen for tilskudd til ikke-kommunale barnehager eller videreføring av samme andel av det gjennomsnittlige offentlige tilskuddet til tilsvarende kommunale barnehager som året før.

Departementet mener at hensynet til forenkling bør veie tungt, og at ulempene ved overgangsreglene ikke er uforholdsmessig store.

Kristiansand kommune mener følgende formuleringen danner grunnlag for å kunne tolkes ulikt: "Ikke-kommunale barnehager skal gis det beste av enten minimumssatsen for tilskudd til ikke-kommunale barnehager eller videreføring av samme andel av det gjennomsnittlige offentlige tilskuddet til tilsvarende kommunale barnehager som året før"

Kristiansand kommune mener at setningen kan tolkes som at kommunene skal gi alle barnehagene samme offentlig finansiering i 2011, altså snittet av 2010. Eller at det er den enkelte barnehages prosentvise offentlige finansiering som videreføres fra året før (Det vil si at den offentlige finansieringen kan variere for den enkelte barnehage fra 88 pst. til 100 pst.).

Kristiansand kommune mener den siste av de to tolkningene er den mest rettfærdige finansieringsmåten, i og med at i motsatt fall vil barnehager kunne få vesentlig mindre i off. støtte fra 2010 til 2011. Dette ved at noen barnehager i 2009 har fått tilsvarende finansiering som de kommunale barnehagene og vil da ved første tolkning gå fra 100 pst. og til ett gjennomsnitt som i 2009 lå på 89 pst. Den siste tolkningen vil dog være mer tidkrevende enn den første tolkning.

6.6.1. To modeller for beregning av tilskudd til kapital

Departementet har vurdert to alternative modeller for fastsettelse av tilskudd for kapitalkostnader. (Tilskuddet skal dekke avskrivnings- og rentekostnader)

- Modell 1 går ut på at alle kommuner som har egne barnehager skal fremskaffe tall på kapitalkostnader i kommunale ordinære barnehager, familiebarnehager og tilbud i åpne barnehager.
- Modell 2 gir kommunen mulighet til å velge om den vil beregne kapitalkostnadene i egne barnehager eller benytte nasjonale gjennomsnittssatser for kapitalkostnader i ikke-kommunale barnehager.

Departementet foreslår at det presiseres i forskriften at kommunen kan gi ekstra tilskudd til barnehager med høye kapitalkostnader, jf. utkast til forskrift § 7.

Departementet ber om høringsinstansenes syn på om alle kommuner som har egne barnehager, skal pålegges å beregne kapitalkostnadene i kommunale barnehager eller om de bør kunne velge å benytte nasjonale gjennomsnittssatser. Den siste modellen er valgt i utkast til forskrift, jf. § 6.

Kristiansand kommune gir sin tilslutning til modell 2. Dette for å sikre ett system som kan benyttes av alle kommuner, samt at det vil være lettere å administrere. Uten mulighet til å benytte gjennomsnittssats vil finansieringen avhenge mye av de ulike kommuners alder på bygg, samt ulike regnskapsmessige måter å bokføre barnehagene/sektorens kapitalkostnader.

Kristiansand kommune er skeptisk til at Departementet presiserer at kommunene kan gi ekstra tilskudd til barnehager med høye finansieringskostnader, da det da gjerne skapes forventninger om at kommunen skal innføre en slik ordning, samtidig som det av erfaring ikke følger med ekstra midler til kommunene til å avvike fra minimumsnormene.

For kommuner som har høyere andel ikke-kommunale barnehager enn gjennomsnittet vil omleggingen til nytt finansieringssystem for ikke-kommunale barnehager med stor sannsynlighet ville bli en merutgift for kommunen ettersom kommunene får overføringene ut fra gjennomsatser samt at Kristiansand kommune mener at staten allerede underfinansierer barnehagesektoren betydelig. Kristiansand kommune har 62 pst. av oppholdstimen i private barnehager mot 46 prosent som er snittet på landsbasis.

Alternativ modell – tilskudd til kapital:

En mulig alternativ modell, som enkelte kommuner benytter i dag, innebærer at kommunen gir et noe lavere kapitaltilskudd til de ikke-kommunale barnehagene enn gjennomsnittsprinsippene skulle tilsi. Innsparingen benyttes i sin helhet til en pott ikke-kommunale barnehager kan søke om midler fra. Dermed vil barnehager med store kapitalkostnader få ekstratilskudd uten at kommunen må benytte midler utover det likeverdige behandling tilsier. Ulempen med ordningen er at nye barnehager som har lavt behov for reinvesteringer på kort sikt får større tilskudd enn eldre barnehager med stort behov for reinvesteringer på kort sikt.

Departementet har derfor ikke gått videre med denne alternative modellen, men ønsker høringsinstansenes syn på denne vurderingen.

Kristiansand kommune stiller seg bak Departementets vurdering i forhold til tilskudd til kapital. Dette ettersom man ved kun en måte å beregne tilskudd til kapital på minker behovet for at kommunene må bruke skjønn. Behovet for reinvestering for eldre barnehager medfører uansett at alle barnehager har omtrent samme behov for kapital til rente og avskrivning til bygg over en lang tidsperiode.

6.7. Nærmere om uttak av verdier

Departementet er kjent med at enkelte barnehageeiere tar ut store verdier fra barnehagedriften. Departementet vurderer derfor å innføre regulering av uttak av verdier.

I dag har barnehageloven og tilhørende forskrifter ikke begrensinger i adgangen til å ta ut verdier fra barnehagevirksomheten.

Departementet foreslår at det i ny § 14a i barnehageloven lovfestes krav til bruken av tilskudd og foreldrebetalingen, og at det lovfestes en adgang for kommunen til å:

- Kontrollere at offentlige tilskudd og foreldrebetalingen brukes i samsvar med barnehageloven og gjeldende forskrifter. Videre foreslås det at departementet gis hjemmel til å gi forskrifter med nærmere regler om krav til dokumentasjon av transaksjoner, om hva som er rimelig uttak av verdier.
- Departementet foreslår at uttak av utbytte det enkelte år maksimalt kan utgjøre en avkastning på egenkapitalen tilsvarende 10 års statsobligasjonsrente tillagt ett

risikopåslag på 2 prosentpoeng. Det vil ikke være adgang til uttak i tilfeller der eiere ikke har skutt inn kapital i selskapet. Departementet legger til grunn at dette også vil gjelde eiere som arbeider i barnehagen, slik at disse ikke kan ta ut verdier utover rimelig lønn.

- Kommunen kan kreve tilbakeført verdier bygget opp ved offentlig tilskudd og foreldrebetaling, utover maksimal årlig avkastning på egenkapitalen. Dersom barnehageeier har valgt ikke å ta ut maksimalt utbytte hvert enkelt år (jf. § 2 i forskriften), skal summen av disse årlige beløpene trekkes fra tilbakeføringskravet.

Utfordringen for kommunene vil eksempelvis være å verifisere at innkjøpene har skjedd til markedspris, slik at transaksjonene ikke innebærer skjulte overføringer av verdier. Det er behov for nærmere forskrifter om dokumentasjonskrav og om kommunens myndighet til kontroll og håndheving. Det foreslås at eiere av ikke-kommunale barnehager skal være ansvarlige for å inneha nødvendig og tilstrekkelig dokumentasjon om driften slik den er godkjent etter barnehageloven. En slik plikt vil for eksempel innebære krav om å ha dokumentasjon som viser at transaksjoner mellom nærstående baserer seg på markedsmessige priser, herunder skriftlig dokumentasjon på leiekontrakter, bilag som viser fakturerte timer og timepris for regnskapstjenester. Et dokumentasjonskrav vil understreke plikten til å vurdere grunnlaget for prisfastsettelsen ved transaksjoner mellom nærstående og sikre at slike vurderinger gjøres skriftlig, slik at de kan etterprøves. Kommunen kan etterspørre dokumentasjonen ved behov. Dokumentasjonskravene vil også gjelde ved fastsettelse av lønn til eier som arbeider i barnehagen.

Det foreslås at det vil være barnehageeiers ansvar å dokumentere at transaksjonene er foretatt på markedsmessige vilkår. Departementet foreslår at det i forskriften gis adgang for kommunene til å føre kontroll med de ikke-kommunale barnehagene, og at kommunene kan kreve tilbakebetalt offentlige tilskudd og foreldrebetaling brukt i strid med barnehageloven og forskriften, rentekompensasjon inkludert.

Departementet ber særskilt om høringsinstansenes syn på forslag om regulering av uttak av verdier.

Kristiansand kommune mener at ny § 14a i barnehageloven om uttak av verdier vil medføre at kommunene får en omfattende og komplekse kontrolloppgave. De ikke-kommunale barnehagene vil få økte offentlige overføringer samtidig med at utbyttmulighetene begrenses kraftig. Denne kombinasjonen vil som høringsuttalelsen beskriver føre til at det er behov for ulike kontrollmetoder for å sjekke at ikke eier prøver å skjule ulovlige overføringer til seg selv eller andre, og det må også detaljregler på hva som er rimelig lønn til eier osv. Kristiansand kommune mener det kommer til å bli behov for at det er kommunerevisjonen som utfører den omfattende kontrollvirksomhet som kommer til å bli nødvendig ved innføring av foreslåtte regelverk.

Kristiansand kommune ser behov for standardiserte regler med hensyn til for eksempel hvordan det skal beregnes hva som for eksempel skal tilbakebetales av offentlige midler ved salg av barnehager og er bekymret for om reglene kan bli både vanskelige samt arbeidskrevende å administrere på en hensiktsmessig måte.

Punkt 32/10: Forvaltningsrevisjon - ressurstilodelingsmodell, spesialundervisning og tilpasset opplæring i Kristiansandsskolen

Bilag

Forvaltningsrevisjon 2009-10 - Ressurstilodelingsmodell, Spesialundervisning og Tilpasset opplæring

Dato: 18.05.2010
Saksnr.: 201004853-1
Arkivkode E: A24 &34
Saksbehandler: Svein T. Kvernes

Saksgang
Oppvekststyret

Møtedato
25.05.2010

Forvaltningsrevisjon - ressurstilodelingsmodell, spesialundervisning og tilpasset opplæring i Kristiansandsskolen

Kristiansand Revisjonsdistrikt har etter anmodning fra Kontrollutvalget gjennomført en forvaltningsrevisjon på bakgrunn av den store økningen av antall elever som har behov for særskilt tilrettelegging i tilnærmet hele opplæringstilbudet.

Skoledirektøren er opptatt av problemstillingen og har ønsket at revisjonen undersøker årsaksfoldene.

Rapporten ble behandlet i Kontrollutvalget 03. mai 2010. Kontrollutvalget vedtok å oversende rapporten til Bystyret.

I samråd med revisjonssjefen ønsker skoledirektøren å legge rapporten fram for oppvekststyret til orientering før bystyrebehandlingen 2. juni. Oppvekststyrets vedtak følger saken til bystyret.

Rapporten setter søkelys på en av sektorens hovedutfordringer. Det forutsettes at skoledirektøren senere redegjør nærmere om konkrete tiltak på bakgrunn av bystyrets vedtak i saken.

Forslag til vedtak:

1. Saken tas til orientering

Marie Føreland
Skoledirektør

Svein Tore Kvernes
Seniorrådgiver

Trykte vedlegg: Revisjonsrapporten

Utrykte vedlegg: Ingen

